ВІСТІ
КОМБАТАНТА

5-6

ТОРОНТО — НЬЮ-ЙОРК 1997

ВІСТІ КОМБАТАНТА Рік 1997 Торонто—Нью-Йорк. Ч. 5-6 (208/9)

ЗМІСТ

ст.

КОМЕНТАРІ

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

УКРАЇНА І НАТО

ВСЕСВІТНІЙ ФОРУМ УКРАЇНЦІВ

ГУМОР І САТИРА

(Закінчення на ст. 144)

5-6

1997

ВІСТІ КОМБАТАНТА

РЕДАКТОР: Д-р Мирослав Малецький

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців, Об'єднання кол. вояків УПА, Броди-Леви Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

VETERANS' NEWS, bimonthly, published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody-Lev, Inc.; Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 30.00 дол. В США і інших країнах 30.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

Англія:

AUFC — H.Q.
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London, W2 4HG
ENGLAND

Mr. S. Wasylko
4 The Hollows
Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND

Австралія

Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise, S.A. 5075
AUSTRALIA

Коментар

Мирослав Малецький
З циклю: На порозі XXI століття

ДЕКІЛЬКА ПОЧАТКОВИХ ДУМОК

XXI століття уже майже на порозі. Завівся звичай, що люди радо присвячують більше уваги дням, в яких повторяється річниця важливої їм події. При цьому уважають, що це добра нагода згадати минуле та пробувати глянути в майбутнє. Такі пропам'ятні дні, хоч святкуються деякі щорічно, не мають такої ваги і значення, як ті, які окреслюють довші періоди минулого часу, як 10, 25, 50, 100 років, а деякі сягають ще в сиву давнину.

Зближається 2000 рік нашої ери. Політики, громадські діячі та масмедії вже надали цій даті великого значіння, підкреслюючи в широкій і масовій пропаґанді свої дії, спрямовані на це, щоб гідно ввійти в нове XXI століття. Разом з тим снують пляни і висловлюють свої прогнози та передбачують правдоподібні події в наступному столітті.

Передрікти, що і як буде — це тема для футурологів і ворожбитів, яким тільки часом вдається дещо вгадати з цього, що самі предрікають, мабуть, дуже рідше, як репортерам тижневу погоду. Вправді, часом читаємо, що якийсь ворожбит провістив це, що саме тепер сталося, але та "ворожба" подається до відома вже по здійсненому факті.

Для прикладу можна пригадати собі часи і події з-перед двох десяток років. Не є таємницею для нікого, що бувший Совєтський Союз та події в ньому втішалися великим заінтересуванням незчисленних наукових інституцій, окремих відділів в університетах, приватних фундацій і т. п., які науково і авторитетно висловлювали свої опінії про цю державу, і її імперію. Більшість ворожила їй, як "устабілізованій" державі, довге і світле майбутнє. Ось на цю тему декілька цитатів:

Лавреат нагороди Нобля П. Самуельсон (Paul Samuelson) у своїй книжці "Економікс" писав: "Це є груба помилка думати, що більшість населення у Східній Европі живе мізерно".

Визначний совєтолог Северин Біалер (S. Bialer) з Колюмбійського університету заопініював в журналі Foreign Affairs ("Закордонні справи"), що Совєтський Союз не є ані тепер (1982), ані в найближчій майбутності в систематичній кризі, бо він розпоряджає

великими незужитими резервами політичної та соціяльної стабільности."

Історик Артур Шлесінджер (Arthur Schlessinger, Jun.) по візиті до Москви висловився, що ті в США, що думають, що Совєтський Союз є на берегах упадку — обдурюють себе, а знаний журналіст і політик Стробе Талботт (S. Talbott) думає щоб спинити дальшу експансію Совєтського Союзу в Східній Европі, США не мають попросту на це ані політичної, ані військової сили"*.

А що сталося? Совєтський Союз, падаючи в забуття, розпорошився на кільканадцять держав.

Тільки американський президент Рональд Реган говорив про скорий упадок Союзу, але хто причинився до його упадку при іншій нагоді.

Треба ще тут підкреслити, що майже усі дослідники Совєтського Союзу були його прихильниками, як і, зрештою, перед тим царської, а тепер федеральної Росії. Кружляв жарт на Заході по розвалі Совєтського Союзу, який на запитання: де тепер найбільше шанують комуністів? відповідь звучала: у північно-американських університетах.

Тому тепер не тяжко запримітити, що прихильників упавшого Союзу не бракує, ані на колишній території панування, ані за серед західніх політиків, вчених і журналістів. Вони вірять в поворот минулого режиму, але дарма. Російської імперії не завернути, бо життя і історія мають свої закони, які не даються керувати політичними калькуляціями бажаючих.

Наш журнал не хоче вгадувати незнане майбутнє. Спираючись, одначе, на подіях теперішнього, можна попробувати окреслити деякі тенденції, в якому напрямні події будуть розвиватися на початках наступного століття.

Обізнані з ділом уже нераз ствердили, що приблизно кожне покоління вирощує і плекає свої поняття про дійсність, у якій живе. Вони, ці поняття, у меншій чи більшій мірі, пов'язані з традиційним переконанням своїх попередників, але форма і стиль міняються. Зрештою, все у світі міняється.

Щоб хоч трохи освідомити собі куди йдемо, треба вперше пригадати, яке було проминаюче століття, та що воно нам залишає у спадку.

Приглядаючись на його осяги, приходиться ствердити небувалий ріст технологій і технічного обладнання. Осяги медицини, зокрема в боротьбі з інфекційними недугами, та поступи хірургії добились до нечуваного перед тим високого рівня. Ці поступи, без сумніву,

* За *US News & World Report*

піднесли матеріяльний стандарт життя пересічного громадянина, хоч можна сумніватися, чи цей факт причинився до поглиблення духових і моральних вартостей людини.

Стандартизація життя, взглядно його проявів, не спрацювали в її користь. Якщо мова про мистецтво, музику, літературу та взагалі про гуманістичні науки — минаюче століття залишилося позаду попереднього. Вправді людина доїхала і висіла на Місяці, але цей факт не мав великого впливу на духову сторінку людського життя. Символом, особливо другої половини століття, стали джінси (штани, яких в XIX столітті лісові робітники вживали при зрізуванні дерев) та музика рок у різних формах.

Не всюди, одначе, на нашій плянеті поліпшилось життя звичайної людини. Існують тут на Землі ще мільйони нуждарів, недоживлених і голодних, замешкалих у примітивних ліплянках. Можна сподіватися, що в наступному столітті доля їх покращає. Може ті, що їм тепер уділяють помочі з західних держав, зрозуміють, що замість сипати гроші з різних допомогових фондів в мішки з одвертим дном, які прилучені до палат і кишень місцевих власть імущих, скерують їх на навчання і вишколи збіднілого населення. Знавці твердять, для прикладу, що Африка має дуже родючі землі, але їм бракує води. Навчити переводити в практиці наводнення цих земель, напевно зменшило б нужду і голод великої скількости людей. Подібних прикладів можна знайти більше, і думаємо, що грядуче століття знайде дороги і способи уможливити цим людям краще жити.

Найбільше що проявилося в цьому столітті у появі в деяких державах Европи світських ідеологій. Їх творці, може в добрій вірі, а може нарочно, писали і пропаґували, що по проведенні їх навчань у практичне життя настане загальне добро, щось немов рай на Землі. До найжорстокіших з них зараховують комунізм, який зчасом прибирав різні назви — як науковий соціялізм, большевизм і т. п. та німецький націонал-соціялізм, якого ще і тепер на теренах бувшого Совєтського Союзу називають неправильно фашизмом, бо в ньому важне слово соціялізм. Обі ці ідеології виводять свої коріння з соціялістичних наук Карла Маркса з пізнішими їх невеликими модифікаціями. Одні — російський большевизм, у своїй пропаґанді підкреслювали ідею інтернаціоналізму, очевидно, з російським проводом, другі — німецькі націонал-соціялісти, пропаґували ідею расизму, очевидно, з німцями на чолі. Їх методи дії не різнилися дуже одна від другої — це був терор найвищого ступеня, який уважав, що поодинока людина це маленька річ (кільце, цвяшок) у суспільствах, якими рядили люди кращої категорії – тобто, партійна еліта. Про злочини оцих режимів багато

написано, тому зайвим було б їх щераз вичисляти, бо про ґулаґи, морди та концентраційні табори був час всім дізнатися. Не хочуть про них знати тільки ті, яких мозки вже давно перестали функціонувати, для них брутальна сила — це все, на що вони спроможні. На жаль, частина їх ще бродить блудними дорогами і перешкоджає розбудовувати і закріплювати держави, яких вони самі колись нищили і зруйнували. Їх уряди за часів Совєтського Союзу, були для населення шкідливі і кримінальні, і за це вони вже давно повинні були стати перед судами і понести відповідну кару. Вони ще даремно сподіваються повернути на давні добрі і інтратні посади. Нам, одначе, здається, а, зрештою, ми переконані в цьому, що XXI століття вже у перших роках свойого буття виелімінує їх з життя, принаймні в цивілізованих країнах, а історії роки їх панування зарахує до найтемніших плям людського роду.

Україні довелося переживати обі ці страшні недуги проминаючого століття. Українська держава тепер в "реконвалесценції". Загоїння ран нанесених Україні попереднім режимом проходить дуже повільним кроком — "лікарі" не дописують. Посторонньому обсерваторові може здаватися, що ті "лікарі", замість лічити, ще більше розятрують рани.

Сподіваємося, що і вони в найблищих роках зникнуть з лиця землі, а ті, що ще залишаться, ховатимуться зі встиду від денного світла.

Торонто, 18 листопада 1997 р.

Люди, події, опінії

Ольга Федик

НАМ ПО ДОРОЗІ ТІЛЬКИ З ПРАВДОЮ

У наш час, і в своїй державі українці і далі змушені доводити свою онтологію, своє буття, свою присутність у всесвітній історії. Здається, не буде кінця цій аксіомі, бо, згрупувавши старі стереотипи (походження, а ще "рашен"), ми помічаємо, що появилися нові. І це не якісь випадкові речі, десь кимось спорадично написані, а політичні тези, які мають достатньо великий обшир. Зважаючи на те, що вони скеровані на знесилення національного єства, що вони ведуть до ентронії національної енергії та культивують зневіру, не можна на це махнути рукою, а конче необхідно "розшифрувати" їх глибинніший зміст.

У різних інтерпретаціях (і публіцистичних і наукових, і антинаукових, а почасти і художніх) в українську свідомість штучно інкультурується думка про те, що українці дуже різні (в різних частинах України), що наша нація ще несформована, що над нею ще треба попрацювати і подібне.

Виникає логічне запитання: як визначити пік нації, а як — її спад? А найголовніше — які критерії покласти в основу оцінювання? Я гадаю, що має цілковиту рацію Валерій Шевчук, який, критикуючи Володимира Базилевського за його національний масонізм, за зневаження та знецінення національної історії (*Дніпро* 1997, ч. 7-8, с. 62-71), підкреслює моральний критерій як визначальний щодо нації. Ось його слова: "Признаюся, що я сам, усе життя вивчаючи історію України, ніколи не мав потреби приймати бром, навпаки, завжди відчував і відчуваю горде захоплення із того, що належу до народу, який нікого не неволив..., який боронив себе, остерігався виходити за свої межі, не покинув своі землі, який пропадав, мив кров, знемагав, але при тому орав свої поля із сагайдаком за плечима і в боротьбі своїй, безконечній, виснажливій, тримав високий свій моральний кодекс... зрештою, дійшов до сьогоднішнього дня, хоча і не без фізичних та моральних утрат, але волю собі здобув і її тримається..." Ось де відповідь! А я від себе додам: не може бути слабкою нація, Голгофа якої тривала так довго! Ні фізично, ні психологічно, ні морально! Україна несла і несе на своїх плечах азійський простір, який летить на кочових конях, образно кажучи, в Европу і спиняється на наших землях... Україна знесилювалася, задихаючись у кріпацькому, а згодом у совєтському ярмі. Українська нація давно сформована, тому всі шквали історії вона таки витримала. Сира нація такої духовно-моральної сили не має. Тому мені аж груди розпирає від любови та гордости, що я є порошинкою

такої гарної, щирої, доброї, висококультурної, високоморальної, довготерпеливої, многомилостивої, благородної та чистої серцем нації. І річ не в тім, що чимало з нас якісь не такі, правда та, що ми живемо у чужій московсько-комуністичній системі, сформованій на нашій землі штучно і по-насильницьки. Зрозуміло, що і серед нас не бракувало блудних синів, пройдисвітів, кривоприсяжників, зрадників, але ж яка нація їх не мала?! Це природно. Нація — живий організм, симбіоз особистостей, вона — у вічному духовному та моральному вдосконаленні.

Надмірно часто і в масмедіях, в політичних дебатах можна прочитати і почути про постійну незлагоду між українцями (особливо між партіями!). Усі, без винятку, національно-демократичні партії, організації спрямовують свої зусилля на одну стратегічну мету — побудова Української держави! Цей глибинний напрям охоплює найголовніші вектори модерного політичного спектра України. А що в тактиці є відмінності, то це абсолютно нормально. Навпаки! Розмаїта тактика дає можливість маневрувати у політичних ситуаціях, змінювати розклад сил, розпорошувати ті сили, які йдуть проти української течії. Наша політика ще ж мусить бути виваженою, а не рівною, як дошка. Тому різнорідність у тактиці — це те, що нам треба. Принаймні у сучасній ситуації. Лінія непримиренности пролягає між комуністами (+ різні соц....) та національно-демократичними силами. Ніякий компроміс між ними не можливий.

Зросійщення продовжується, українське книговидання гине, телевізійні канали активно пропагують московщину у найрозмаїтніших шоу, преса ледь животіє, ринок щодня наповнюється вульгарною російською естрадою... демократія для русифікації?

Московщина формує цілий шовіністичний "словник" на кшталт **близьке і дальне зарубіжжя** (це Европа — дальне, а Сибір неісходима — близьке!!!), **відчинена промисловість, вітчизняний виробник, вітчизняна естрада!!!** (щоб тільки не сказати українська!!!), **слов'янська культура, спільний інформаційний простір, єдиний науковий простір,** московщина демонстративно називає міста, не подаючи назви нашої держави, московщина кпить, іронізує, пародіює. Усе це треба відкидати. Правда, інколи вона допомагає в такий спосіб збуджувати національний інстинкт навіть у тих малоросів, де він притуплений. Але обурює, що наші масмедії підхоплюють ці московські стереотипи. Має бути чітка диференціяція на психологічному рівні: Україна — Росія, починаючи від кордону і закінчуючи побутом. Живучими є і вульгарні лексикони, принесені московщиною у наше спілкування: це короста розповсюджена насамперед у побуті, у спілкуванні молодих українців. Усе московське нашарування у нашій свідомості є шкідливим, оскільки воно руйнує національне відчуття.

Неправильною в своїй основі є теза про причини складного економічно-соціяльного стану нашого народу. Політики, оглядачі,

урядовці, вчені називають різні причини: перехоплення влади партійно-номенклятурними кланами, слабкість національно-демократичних сил, їх політичні помилки, безсилля влади та подібне. На мою гадку, найголовніша причина одна: Україна в значній мірі продовжує жити у чужій большевицько-московській системі, яка відкидає український менталітет та европейськість в усіх ділянках життя: господарство, наука, культура, побут. Українська національна демократія, що спиралася на християнські заповіді та законослуженість громадян, що, як підкреслює чимало вчених і політиків, найповніше розвинулася на Запорізькій Січі, була зруйнована імперією. Трансформація цієї чужої системи в національно-демократичну европейського взірця відбувається вкрай повільно і незґрабно, оскільки насамперед влада продовжує працювати по-старому (за незначними винятками). Так що реформи або гальмують, або кореґують, або відкидають, або реалізують неохоче й тільки частково, або лише декларують на словах. Фактично вони здійснюються самі по собі, стихійно. І господарство тримається виключно народом, який здебільшого тяжко гарує, їздить, шукаючи заробітку, комбінує, як прожити, терпить.

Демократія помагає не в тому, щоб писати що хочеш, а в тому, щоб писати правду, бо тільки вона визволяє.

Ольга Федик, *завідувачка катедри мови ЗМУ*
у Львівському державному університеті імені Івана Франка.

Микола Рябчук

ҐЛОБАЛЬНЕ СЕЛО ПРОТИ ҐЛОБАЛЬНОГО МІСТА

Міжнародні конфлікти XXI століття визначатимуться не зіткненням культур і цивілізацій, а демографічними й економічними протиріччями.

Закінчення холодної війни, крах комунізму й розпад совєтської імперії викликали помітну евфорію на Заході, що матеріялізувалася зокрема у низці статей і книжок. Найхарактерніша з них, "Кінець історії та остання людина" Френсіса Фукуями, стала від певного часу доступна й нашому читачеві. Згадана евфорія, однак, за законом маятника, досить швидко змінилась розчаруванням і песимістичними прогнозами на майбутнє. Посприяли цьому, великою мірою, далеко не оптимістичні процеси в посткомуністичному світі (особливо в Росії) та ще сумніші тенденції у світі постколоніяльному (особливо в Африці).

Холодна війна, себто ґлобальна конфронтація двох систем, до певної міри відволікала увагу від реальних проблем чи, принаймні, затуманювала їх специфічною ідеологізованою риторикою. Сама лінія конфронтації, як і джерело проблем, істотно спотворювались, а кризові явища в різних кінцях плянети легко списувались на ґлобальне проти-

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА КОМБАТАНТІВ В ЗСА

Social Service of Ukrainian War Veterans

Ukrainian Educational & Cultural Center

700 Cedar Road, Rm-122A, Jenkintown, PA 19046

(215) 663-9519

Суспільна Служба Комбатантів (ССК) у ЗСА, в складі слідуючих Організацій на терені ЗСА: Братство Українських Січових Стрільців, Об'єднання був. Вояків Українців в Америці, Братство кол. Вояків 1-ої УД УНА в ЗСА, Товариство кол. Вояків УПА і Об'єднання кол. Вояків УПА в Америці й Канаді, висловлює заслужену подяку всім жертводавцям, організаціям і збірщикам за їхній труд і пожертви під час кожнорічної "Листопадової Збірки" на фонд українським воєнним інвалідам.

Це бувші воїни УПА і 1-ої УД УНА та їхні вдови в Україні і в Польщі. Їм ніхто, крім нас, не помагав і не помагає, вони вдячні Вам навіть за найменшу допомогу, яку одержують від Вас через ССК.

Редакціям української еміграційної преси складаємо подяку за безплатне поміщування наших оголошень.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ
БАЖАЄМО
ЖЕРТВОДАВЦЯМ, ЗБІРЩИКАМ,
ОРГАНІЗАЦІЯМ,
КОЛИШНІМ ВОЯКАМ І ЇХ РОДИНАМ
ТА ВСІЙ УКРАЇНСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ
ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО
НОВОГО РОКУ

За Управу Суспільної Служби Комбатантів у ЗСА

Володимир Сімків — голова ***Ярослав Качай — діловод***
Зенон Завадович — секретар

стояння двох наддержав та відповідні (чи, власне, невідповідні) соціяльні експерименти. Війна, однак, закінчилась, а мир не настав, — саме це викликає, здається, помітний подив серед багатьох західних експертів, а відтак і намагання знайти якусь нову інтерпретацію для не вельми оптимістичних світових процесів.

Культурологічний підхід виявляється за цих обставин найефектнішим, хоч, може, й не найефективнішим. З одного боку, він переконливо апелює до цілком очевидних відмінностей між "першим" світом і "третім", "білим" і "кольоровим", модерним і традиціоналістським. А з іншого боку, він не менш переконливо, хоч і менш очевидно, апелює до ксенофобських інстинктів, до підсвідомого відчуття вищости однієї раси над іншими та небезпеки, яка загрожує "цивілізованому" світові з боку "варварського".

Характерним зразком такої "культурології" може слугувати книга відомого французького письменника Жана Распая "Табір святих", написана в жанрі роману-антиподії — про уявну інвазію мільйонів доведених до відчаю злидарів із "третього" світу на береги квітучої Західної Европи. У передмові до чергового перевидання цієї популярної на Заході книги Распай висловив свою позицію доволі відверто: "Наш надчутливий і абсолютно сліпий Захід і досі не зрозумів, що білі стають меншиною у цьому дедалі меншому для його мешканців світі, і що чисельне збільшення інших рас невблаганно прирікає нашу расу, мою расу, на зникнення в наступному столітті, — якщо ми й далі чіплятимемось за наші теперішні моральні принципи".

У наукових працях ксенофобські мотиви, зрозуміло, приглушено або й зовсім вилучено, а проте такі праці все одно подразнюють відповідні інстинкти самою своєю статистикою, термінологією (яка є наскрізь "євроцентричною"), загальною постановкою проблем. Справді, чого можна чекати від світу, в якому білі становлять лише 15 відс. населення (800 мільйонів з п'яти мільярдів), і кожного року цей відсоток меншає? Що ще гірше — подібним є співвідношення між світом добробуту й світом злиднів. Сказане, звісно, не означає, що всі білі — багаті, всі кольорові — бідні. Сказане означає лише, що бідність серед білих є приблизно такою ж рідкістю, як і заможність серед кольорових.

За проникливим спостереженням американського економіста Іммануїла Волерстайна, ціною західного процвітання та його головним непередбаченим наслідком стала "зростаюча безодня між багатими й неімущими, між центром і периферією, між включеними до світової економічної системи та виключеними з неї. У 60-х роках ця безодня була відносною, у 70-х і тим більше 80-х вона стала абсолютною".

Прогноза цього автора на майбутнє виглядає песимістично: замість гострої ідеологічної конфронтації між Сходом і Заходом, на людство чекає ще гостріша економічна й демографічна конфронтація між Північчю й Півднем. Поки Північ, стверджує Волерстайн, нарощу-

ватиме добробут і зміцнюватиме політичну рівність своїх громадян, усіляко при тому дискримінуючи чужинців, Південь ще глибше поринатиме в злидні й хаос і ще дужче відчужуватиметься від західних цінностей. Попри значно слабшу військову потугу цього світу, його колосальна демографічна перевага в поєднанні з відчаєм і затятістю створює поважну потенційну загрозу для всієї світосистеми. Ця загроза тим більша, що вона є для Півночі не лише зовнішньою, а й внутрішньою — з огляду на велетенську леґальну і нелеґальну міґрацію мешканців "третього" світу до "першого" та, як наслідок, стрімке розширення цілковито неасимільованого "Півдня всередині Півночі".

Вихід, що його пропонують на Заході крайні праві політики й публіцисти, виглядає доволі простим: встановити нову "залізну завісу", суворо обмежити імiграцію, припинити міжнародне благодійництво й опікунство, яке все одно не дає позитивних наслідків — ні в Україні, ні в С'єрра-Леоне. Для цього, вони вважають, треба лише відмовитися від деяких псевдоморальних принципів і не тягнути з багнюки тих, для кого багнюка є природним середовищем.

Для професійних економістів, однак, є цілком очевидним, що не лише "третій" світ залежить від "першого", а й "перший" великою мірою залежить від "третього" — його добробут, при уважнішій аналізі, виявляється заснованим не тільки на вищій продуктивності й кращій організації праці, а й на витонченій системі нерівноправного торгового обміну, на всебічній підтримці власного, високооплачуваного виробника і жорстокій дискримінації виробника чужого, низько-оплачуваного. Пересічний европеєць, котрий заробляє 30 тисяч долярів на рік, може, й справді працює у десять чи навіть у двадцять разів краще від пересічного африканця, котрий заробляє за рік три сотні, — але стократна різниця в заробітках береться не з самої лише праці. У подібних змаганнях, як ми знаємо, виграє той, хто встановлює правила гри, тобто, в даному випадку, хто має початковий капітал, хто визначає відсотки кредитів і умови та напрямки інвестицій, і хто формулює правила імпорту й експорту.

Всі країни "першого" світу не лише стимулюють своїх експортерів, а й на різні лади обмежують імпорт, сособливо з країн "третього" світу, де праця є дуже дешевою, а собівартість товарів — низькою. Щоб захистити свого неконкурентоздатного виробника, а точніше — щоб зберегти для нього штучно завищені зарплати, чужі товари жорстоко оподатковуються або ж їхні ціни оголошуються "демпінґовими" (як це сталось, наприклад, у США з великою партією якісних українських пальт) і потенційного конкурента таким чином викидають з ринку аж ніяк не ринковими методами.

Втім, ще важливішою від тенденційно встановлюваних митних бар'єрів є загальна структура експорту й імпорту. Всі держави "першого" світу купують у "третьому" світі переважно сировину, напівфабрикати

й прості вироби, продаючи натомість ліцензії, складну техніку, інформацію, унікальні, престижні, розкішні товари. Особливістю цього колоніяльного обміну є те, що вибір сировини і простих товарів на світовому ринку доволі широкий, а отже й ціну на них легко втримувати низькою (тим більше — маючи власну подібну сировину та прості вироби). Тим часом як вибір високотехнологічних, якісних, престижних товарів є доволі обмеженим і тому тут легше диктувати свої супервисокі ціни, забезпечуючи тим самим супервисокі зарплати своїм робітникам.

Власне, на такій неоколоніяльній системі й заснована багатократна перевага розвинених країн над "недорозвиненими", прискорене збагачення одних і безнадійне зубожіння інших.

Схематично ці взаємини між "першим" світом і "третім" можна зобразити як взаємини між ґлобальним містом і ґлобальним селом. Хоч продукція "села" є начебто підставовішою і важливішою, воно завжди програє у торгівлі з "містом"-монополістом, тому що, по-перше, є розпорошеним і несконсолідованим, а по-друге, коли йому навіть вдається сконсолідуватись у якомусь питанні (як це зробили, скажімо, країни ОПЕК двадцять років тому щодо цін на нафту), то все одно це не змінює загальної ситуації — і то не лише тому, що консолідація не охоплює всіх галузей і всіх країн (знайти "штрайкбрехерів" серед бідних завжди легше, ніж серед багатих), а головне — світове "місто" у принципі само здатне забезпечити себе продукцією "села" (хоч, може, у меншій кількості і за вищими цінами), тим часом як світове "село" забезпечити себе продукцією міста ні в якій кількості і ні за якими цінами принципово не здатне.

Саме тому головні багатства накопичуються у "місті", а не в "селі", і цей капітал стає додатковим засобом диктування своїх правил гри, а отже й домінування.

Американські вчені Метью Коннелі та Пол Кеннеді досить жорстоко окреслили сьогоднішні взаємини між "першим" світом і "третім" як "ґлобальний апартеїд". У статті під характерною назвою "Чи повинен Захід протистояти решті світу?" (в оригіналі, власне, важкоперекладна гра слів: "Must It Be the Best Against the West?") вони звинуватили співвітчизників у лицемірстві та застосуванні подвійних стандартів до себе й до решти світу. "Західні ліберали, — пишуть вони, — люблять поговорити про ґлобалізацію сучасної економіки, про вільне переміщення через кордони капіталів та інвестицій, товарів і послуг, технологій і сировини. Єдине, про що вони "забувають", виявляючи дивовижну непослідовність, — це про лібералізацію ринку праці, тобто про таке саме вільне переміщення через кордони робочої сили".

За цією непослідовністю, безумовно, криється цілком зрозумілий суб'єктивний страх мешканців чепурненького "першого" світу перед навалою люмпенізованих варварів з "диких" країв, але об'єктивно за цим стоїть також небажання порушити систему "ґлобального апартеїду",

змінити будь-що в механізмі, який гарантує одному світові домінування над іншим. Пересічні мешканці Півночі можуть цілком щиро вважати таку ситуацію природною й навіть справедливою, а проблеми Півдня — чимось далеким, від чого можна відмахнутись чи, принаймні, відгородитись. Для фахівців, проте, цілком очевидно, що криза Півдня є кризою всієї світової системи. "І до того часу, — стверджує Волерстайн, — поки вони {мешканці Півночі} не усвідомлять, що нема спасіння, яке не було б спасінням усього людства, ні США, ні решта світу не подолають структурної кризи світосистеми".

Що ж до культурологічних інтепретацій цієї кризи, то, як правильно підсумовує безіменний оглядач британського журналу "Економіст", усі вони можуть бути корисними для розуміння регіональних нюансів та інших подробиць, проте мало що дають для усвідомлення суті проблеми. Вони можуть багато дати для вироблення ефективної тактики дій у конкретних країнах та регіонах, але вони мало що дають для вироблення ефективної глобальної стратегії на наступне століття.

Роман Гавриляк

РОЗДУМИ ДИВІЗІЙНИКА

Вже 6 літ існує незалежна Україна! Через ціле наше життя ми про це думали, надіялися, сподівалися, мріяли, стреміли та боролися. Спочатку ми не сміли навіть вірити, що це правда, але по цих кількох роках існування, Україна кріпшає та здобуває собі належне місце серед народів світу. Багато є ще недоліків, проблем, потрібних змін, реформ. Існує велика потреба перевиховання громадян, котрі, проживши своє життя в совєтській дійсності та будучи ізольовані від решти світу, набрали характерних особливостей "совєтської людини". Прожили вони в системі, де традиційні людські вартості були іґноровані, а то й заборонені, де хамство було ґлорифіковане, особиста культура була непотрібна, а корупція була нормальним стилем життя. Нарешті проминули довгі століття неволі, коли то займанці заперечували навіть саме існування, нас, українців, з яких одні хотіли нас бачити як покірних, меншевартих малоросів, а другі як "порядних русинів". Зайвим тут повторювати про долю тих, що відважувались тому противитись та боротись за нашу самобутність. Те все нам добре відоме та записане обширно в нашій історії. Одними з тих, що їм просвічувала ідея незалежної України через ціле життя та боролися з її ворогами, були ми, дивізійники.

Минуло вже більше як півстоліття від закінчення війни, в якій ми брали активну участь як вояки 1-ої УД УНА з надіями стати зав'язком збройної сили України. В той час, коли ми йшли до Дивізії, не було в нас ніякої реґулярної військової формації, яка стояла б на держав-

ницьких позиціях. В тому часі теж творилася та косолідувалася УПА, яка обрала шлях партизантської безкомпромісової боротьби з усіма займанцями наших земель, для тієї самої цілі.

Історія вчила нас, що вибороти державність можна тільки збройною боротьбою, бо всі наші дотеперішні змагання кінчались невдачами якраз через недостачі власних збройних сил. Тому в міжвоєнний період і в часи Другої світової війни панівним імперативом було створення власної армії, а прикладом для нас був Леґіон Українських Січових Стрільців з Першої світової війни вбачати потребу регулярної модерно вишколеної збройної сили.

Сталося врешті небуденне в історії — розпався СССР. На його руїнах відродилася Українська держава, яку народ підтвердив у референдумі в 1991 році. Це сталося внаслідок історичних процесів, в яких український народ пролляв кров багатьма поколіннями, включаючи й боротьбу УПА та 1-ої УД УНА.

Ми дожили щасливого часу, коли здійснилися наші мрії й постала Українська держава, за яку ми боролися. Пригляньмося, однак, як нас оцінюють та бачать у відновленій Україні. Від закінчення війни там виросла і дозріла нова ґенерація людей, які здебільша не знали про Дивізію "Галичина", а як чули, то через фільтри совєтської пропаґанди, яка нас змальовувала як "зрадників родіни" та "фашистських запроданців". Ця сама пропаґанда голосила та вихвалювала подвиги совєтських людей у "великій вітчизняній війні". Ніде правди діти, слушний був гнів народу спрямований на жорстокий режим нацистів. Однак Червона Армія, яка цю війну виграла, була знаряддям ще жорстокішого режиму Сталіна та російської імперії, яка поневолювала Україну.

Щойно по розвалі Совєтського Союзу дивізійники в Україні, які заціліли, змогли підняти голову. У вільній Україні їм вже не грозив арешт і заслання. Постало Галицьке Братство б. Вояків 1 УД УНА, яке у співпраці з подібними організаціями в діяспорі зачало поширювати друковане слово з правдою про Дивізію в Україні. Молоді студенти-патріоти, які правильно зрозуміли та оцінили за що боролась Дивізія, здвигнули величавий пам'ятник полеглим у брідській битві на горі Жбир в Ясенові. Цей пам'ятник довго не постояв, бо внедовзі злочинна режимна рука його зірвала вибухом. На місці цього пам'ятника здвигнено високу могилу з березовим хрестом на її вершку. Там урочисто відзначено 50-ліття брідської битви при величезному здвизі народу. Однак і тоді появились на поверхні вулиць в Бродах написи: "Геть СС-Дивізію Галичина", бо там відбувались траурні відзначування брідських боїв. Це вказує, що навіть у Західній Україні, звідки Дивізія мала свій початок, існує ще, в деякій мірі, вороже наставлення до Дивізії та її ветеранів. Якщо йдеться про Східну Україну, яка була під довшим та сильнішим впливом русифікації, то сантименти до нас є не

краші.

Значну роз'яснювальну роботу вже зроблено. Появляються від часу до часу об'єктивні статті в пресі України про нас, вийшло там вже кілька книжок на цю тему, а з діяспори дійшли в Україну наші видання. У Києві відбулась в 1993 році наукова конференція про Дивізію, яку влаштовано з нагоди 50-ліття її створення. За фінансовою допомогою діяспори та заходами Галицького Братства Дивізійників віднаходяться розсіяні могили полеглих дивізійників на брідських полях та відбуваються перепоховання на спільне вояцьке кладовище в Ляцькому-Червоному недалеко місця, куди проходив шлях прориву Дивізії з оточення. Там теж побудовано цвинтарну каплицю-церковцю. У Бродах в музею зберігаються знахідки з побоєвищ та різні матеріяли про Дивізію. Однак багато ще треба роз'яснювальної роботи, щоб загал прийняв правду про Дивізію. Це йде дуже в парі, хоч як воно дивовижно звучить, з "українізацією" України і викоріненням залишків старого режиму та комуністичної отрути, яка, на жаль, ще дуже наявна. Бачимо це найкраще в праці та труднощах Верховної Ради України. Завершенням реабілітації Дивізії було б урядове признання ветеранських прав бувшим дивізійникам, таких самих прав, які мають учасники "великої вітчизняної війни". На це покищо мала надія, бо бачимо це на неуспішних стараннях здобути такі права для ветеранів УПА, які є в кращому положенні, як дивізійники, бо проти них аж ніяк не можна видвигнути закиду коляборації з німцями, закид, який часто чуємо від наших недругів ми — дивізійники.

Однак глянувши на справу з об'єктивної точки зору та з рації інтересів Української держави, де є закиди коляборації з ворожим Україні совєтським режимом? Де є судові процеси проти злочинців, які спричинили голодомор 30-тих років та інші численні злочини проти українського народу впродовж 70-літнього совєтського панування? Ці злочинці є ще в живих, ба що більше, дальше займають добрі посади та часто діють на шкоду молодій Українській державі. Убивця полковника Коновальця — Судоплатов хвалився перед цілим світом своїми злочинами і ще заробив добрі гроші, написавши книжку про свої "подвиги". Громадська опінія в Україні мусить домагатися покарання винних, а всяку, навіть меншу, коляборацію з ворожим совєтським режимом повинна представити в належному світлі. Чомусь воно по війні прийнялось усюди розцінювати совєтські злочини меншою міркою, аж до промовчування, як злочини нацистів. Злочин є злочином, ґеноцид є ґеноцидом, без огляду на те, хто є його жертвою. Злочини совєтів здебільша промовчується в Україні, а ще більше у західному світі. Про ґеноцид жидівського народу, спричинений нацистами, голосять світові медії дуже багато, при кожній нагоді, навіть не згадуючи про те, що в цьому голокості згинуло величезне число інших народів, в тому безліч українців. У пропаґанді про цей ґеноцид на згадку заслужили собі ще тільки цигани і гомосексуалісти. Жиди дуже послідовно домагаються притягнення до судової відповідальности усіх, хто в якій-

небудь мірі співпрацював з нацистами або був в цьому часто неслушно, запідозрений. Вони навіть домоглися від Швайцарії виплати грошей, колись захованих у швайцарських банках, жертвами жидівського голокосту. Нам треба брати приклад від жидів та домагатися покарання спричинників українського голокосту та компенсацій тим, що потерпіли. Треба зробити облік та ґрунтовну переоцінку минулого цього століття, а в тому і оцінку ролі, яку відіграла 1-ша УД УНА.

Доля дивізійників, які пережили війну була незавидна. По битві під Бродами ті, які не погинули в бою, попали в полон, а щасливіші перейшли до УПА. Тільки 3000 вирвалися з оточення та перейшли в запілля і стали стрижнем для відновлення Дивізії. Полонені, якщо їх відразу не розстріляли, попали в каторжні табори ґулаґу, розсіяні на далекій півночі, де багато з них погинуло. Тільки нечисленні вижили, відбувши 20-25 літ каторги. По брідській трагедії Дивізію відновлено та поповнено вже на чужині і вона боролась з більшовицькими партизанами, а відтак з Червоною Армією аж до кінця війни, але вже як Перша Дивізія Української Національної Армії, зложивши присягу на вірність українському народові. Відтак, перебуваючи в полоні в Італії, дивізійникам грозила велика небезпека насильної видачі "на родіну" большевикам. Що це означало, всім нам було ясно. Щасливим збігом обставин до цього не дійшло. По кількох роках полону дивізійники розбрилися в різних країнах діяспори.

Але у країнах західного світу дивізійникам доводилося опрокидувати видумані та абсурдні наклепи наших недругів, котрі можна часто стрінути на сторінках тутешньої преси. Нас уперто зараховують як "есесів", а німці на всіх вишколах втовкали нам, що ми не є ніякі "есеси". Ці очорнювання розслідила спеціяльна державна комісія під керівництвом судді Дешена в Канаді, яка у висліді кількалітнього слідства дійшла до заключення, що закиди щодо Дивізії не мають жодних підстав.

Болить нас теж, що ми, котрі боролись за державність України з її окупантом, і через те опинились на вигнанні, втратили громадянство України та стали "чужинцями", котрі потребують візи, щоб туди поїхати. А ми ж там народились! Закону про поворот на рідні землі немає, подібного, як має його Ізраїль, котрий приймає всіх жидів з діяспори та автоматично надає їм громадянство, без огляду на те, що вони роджені в чужих краях.

Тепер ми повинні дальше ширити правду про Дивізію тут і в Україні, подбати про могили наших полеглих друзів на побоєвищах брідської битви та дати допомогу ветеранам Дивізії та їхнім вдовам і родинам в Україні, які перетерпіли довгі десятиліття в ґулаґах тільки за те, що хотіли вибороти волю Україні. Окрім того, нам треба давати всебічну допомогу тим чинникам в Україні, котрі поборюють залишки совєтської отрути та стремлять до привернення національного обличчя Українській державі.

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового

та

Щасливого Нового Року

приятелям, знайомим

і

всій дивізійній братії

бажає

ІВАННА МАЗУРОК з РОДИНОЮ

Філядельфія, Па., ЗСА

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року

Головній Управі Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА,
Крайовим Управам і Станицям, Братству "Броди-Лев",
Редакції і Адміністрації "Вістей Комбатанта",
всім Дивізійникам і їх Родинам, комбатантам всіх
українських збройних формацій та всій українській пільноті
бажає

БРАТСТВО КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД
УНА в ЗСА
СТАНИЦЯ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА

Роман Панкевич

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА ЧИ ДЕРЖАВА ПІД НАЗВОЮ "УКРАЇНА"

До 6-ої річниці відновлення незалежности України

Виступаючи на II Світовому Форумі Українців, Президент України Леонід Кучма ствердив: "Українська держава відбулася, тепер назавжди". При чому він підкреслив, що фактична неалежність України почалася два роки тому, коли Л. Кучма проголосив курс радикальних економічних реформ. Отже, незалежність України Л. Кучма однозначно пов'язує зі своєю особою. Не відстають від Президента і багато лідерів національно-демократичних сил з числа колишніх дисидентів та теперішніх діячів комсомольсько-партійного гарту. Вони вперто стверджують, що проголошення державности України відбулося 24 серпня 1991 року, іменно, в результаті їхньої діяльности в час національного відродження та участи в Народній Раді Верховної Ради 1-го демократичного скликання. Чи можуть з такими твердженнями погодитися свідомі українці, які знають і шанують свою історію? Хіба можна забути історичні дати: 22 січня 1918 року — проголошення УНР, 1 листопада 1918 року — проголошення ЗУНР, 22 січня 1919 року — проголошення Соборности України, 19 березня 1939 року — проголошення самостійности Карпатської України і врешті 30 червня 1941 року — проголошення Акту відновлення Української Державности. Іменно, відновлення, бо проголошення Української Державности у 1918 році ніхто не заперечував ані не скасовував. Тому Акт 24 серпня 1991 року, безперечно, є відновленням Української Державности — логічним результатом боротьби за Незалежну Україну, яка не вщухала протягом XX століття. Це зрозуміло усім, крім теперішньої влади в Україні та тих псевдопатріотів, які цю владу обслуговують, які не знають і не хочуть знати історії України, і які вирішили починати Незалежність України від себе.

Більшість громадян України не має сумніву в тому, що державність України, відновлена 24 серпня 1991 року, якщо зважити визнання України усім світом, відбулася і, очевидно, тепер, що назавжди. Але на порядку денному усі 6 років нашої незалежности стоїть питання: хто, як і для кого будує Українську Державу. Полеміка та суперечки з цього приводу продовжуються і по сьогодення.

Щоб хоч частково відповісти на це питання, необхідно пригадати процес державотворення від 1989-1990 років. Могутня хвиля національного відродження збурила Україну. Перемога національно-демо-

кратичних сил на виборах 90 року, утворення Народної Ради у ВР України привели до проголошення Суверенітету України 16 липня 1990 року. Згодом ГКЧП — комуністичний переворот, який почався 19 серпня 1991 року. Налякані могутнім антикомуністичним рухом, комуністи України, щоб уникнути відповідальности за свої злочини і створити в Україні комуністичний заповідник, відмежувавшись від колишніх республік СССР, голосують у ВР за незалежність України 24 серпня 1991 року. Вони ж сприяють успішному результату референдуму 1 грудня 1991 року. Президентом України обирають Леоніда Кравчука, який безперечно має чималу заслугу у відновленні української державности. На порядку денному заборона комуністичної партії. Але вмілими маневрами Л. Кравчук захищає провідних комуністів України — своїх донедавніх соратників від відповідальности за підтримку ГКЧП. Згодом питання про заборону КПУ і притягнення її до суду за злочини проти українського народу зникає з порядку денного.

В ці роки в політичному житті України щораз більшу ролю відіграють патріотичні організації: Народний Рух України, Просвіта, Меморіял, Спілки політв'язнів, Братство УПА, Спілка Офіцерів України, Союз українок та інші. В чергових урядах появилися представники демократичних сил: І. Юхновський, М. Жулинський, І. Дзюба, П. Таланчук, С. Головатий. Процес національного відродження поширюється на схід і на південь. Нового імпульсу для свого розвитку одержали освіта та культура. Київ заговорив українською мовою. Вивчає мову і чиновництво, а якже інакше, для всіх було очевидним, що в Українській Державі без знання державної мови не зробиш кар'єри. Але поступово, під впливом різних факторів, процес національного відродження почав затухати. Комуністи зрозуміли, що в державі, в якій владарює колишня партноменкляютура їм нічого не загрожує, підняли голови і почали підготовку до реваншу. Ліві почали наступ на здобутки, одержані в перших роках незалежности. Найбільшого удару зазнала українська мова — основа буття нашого народу. Вищі навчальні заклади сходу і півдня, які почали активний перехід на викладання українською мовою, знову перейшли на викладання російською. Почали закривати українські школи та окремі кляси, з великим трудом відкриті в попередні роки. Київ знову заговорив по-російськи. Чиновники, побачивши, що кар'єру можна робити і не володіючи державною мовою, демонстративно почали нехтувати нею, а часто і публічно зневажати. В тих неґативних явищах безперечно велика "заслуга" Л. Кравчука, який почав шукати підтримки та співпрацювати зі своїми колишніми партійними колеґами. Це іменно він, Л. Кравчук, на вимогу лівих усунув з посади 1-го міністра оборони Костянтина Морозова, який приступив до розбудови національних Збройних Сил України. Це був сиґнал для наступу комуністів. З уряду одного за одним почали усувати націонал-демократів. Зробивши ставку на лівих, яких пона-

ставляв губернаторами, заграваючи з рускоязичним "насєлєнієм", Л. Кравчук хотів знову виграти президентські вибори. Але це не помогло. Президентом України на виборах 94 року обрано Леоніда Кучму з його проросійською програмою. Прийшовши до влади, Л. Кучма заявив, що в нього є достатньо політичної волі запровадити радикальні економічні реформи і змінити економічну ситуацію в Україні на краще. Але уся його діяльність в наступні роки показала, що це все були демагогічні заяви. Разом з перемогою Л. Кучми, владу здобув дніпропетровський клан, за твердженням аналітиків: "номенклятура районного масштабу".

Демократія, яку проголосили вони та їх попередники, є нічим іншим як сваволлям тих, хто має владу, хто має капітали. Це проявляється в усіх сферах життя, але в першу чергу в економіці. Так звана лібералізація цін — основа ринкової економіки, коли монополісти стали безконтрольно підвищувати ціни, привела до неймовірного збагачення горстки власть імущих та крайнього зубожіння загалу. Державні гроші почали перекидати в комерційні банки, власниками яких стала колишня комсомольська та партійна еліта. На безконтрольних операціях комерційних банків наживалися величезні капітали, які тут же перекидалися за кордон на приватні рахунки. Директори заводів розпоряджалися державними підприємствами як власники, дбаючи лише про свою наживу. В результаті заводи та фабрики бездіяльні і мільйони людей опинилися на вулиці. Така сама ситуація в колгоспах, голови яких стали сучасними феодалами. Буйним цвітом розцвіли корупція, хабарництво, злодійство та злочинність, беззаконня. Сваволлю чиновників немає меж. В результаті, частина громадян, не розуміючи процесів, що відбуваються, розчарувалася в незалежності України.

Багато громадян в Україні і особливо в діяспорі ніяк не можуть збагнути, як можна було таку країну з таким людським та економічним потенціялом за 6 років довести до такого жалюгідного стану. Люди, які з молоком матері всмоктали ідею української державности, які усе своє свідоме життя присвятили боротьбі за державу, багато з яких втратили у цій боротьбі найближчих, рідних і друзів, ніяк не розуміють, що Україною правлять ті, яким Українська Держава, в нашому розумінні цього слова, абсолютно байдужа. Це ті, які виросли і виховалися в тоталітарному режимі. Серед них багато таких, які про державність України ще 6 років тому нічого не чули і вона їм абсолютно обоятна. Але є й такі, які в силу своїх посад чи переконань активно боролися з усіма проявами так званого "українського буржуазного націоналізму", активно переслідували дисидентів та їх родини, а багатьох і знищили. Чи можуть люди, які десятиріччями сповідували ідеї комунізму, інтернаціоналізму, зверхности Росії, не знаючи ні української мови ні історії України, які їм чужі та незрозумілі, у зрілому віці змінити свої погляди?

Очевидно, що ні. Цей психологічний бар'єр вони не здолають.

Але очевидне й інше: так, вони будують державу "Україна", будують під себе, під свої переконання і для себе. За тоталітарного режиму багато з них жило вже при комунізмі — усі життєві блага вони одержували в необхідній кількості і безплатно. Але неймовірне збагачення, поїздки за кордон, відкрите розкішне життя було тоді неможливим. За це можна було тоді поплатитися кар'єрою і втратити усе. Вони ревниво оберігали міт про своє скромне життя "слуг народу". Тепер ситуація кардинально змінилася: збагачення, коли маєш владу, не є ніякою проблемою. Рахунки за мільйони долярів у закордонних банках, скуповування там нерухомостей, відпочинок на престижних курортах, навчання дітей у дорогих закордонних приватних школах, а дома розкішні вілли, найдорожчі автомобілі й усе це відкрито, від нікого не ховаючись. Адже, демократія! А хіба нашим владоможцям, які могли колись бути лише наглядачами, що ревно виконували вказівки Москви, не імпонує, як їх приймають в інших державах з усіма почестями. Тепер для них і їхніх нащадків відкритий увесь світ. То як не будувати таку державу, як відмовитись від неї? А мораль, свідомість, совість, піклування про народ — це для наївних і для демагогічних заяв, які вони проголошують на кожному кроці. Ось хто керує нашою Україною, ось яку державу вони розбудовують.

А з чим підійшла Україна до 6 річниці своєї незалежности?

28 червня 1997 року громадськість урочисто відзначила 1 річницю Конституції України. Прийняття Конституції — це дійсно епохальна подія, якби не одна обставина: владу в Україні здійснюють ті, які усе своє свідоме життя ніяких законів, крім тих, які їм вигідні, не визнавали і визнавати не будуть. І тому не дивно, що від часу прийняття Конституції усі гілки влади звинувачують одна одну в порушенні Конституції, хоч її закони повинні виконуватися і трактуватися однозначно. А покищо Конституція це лише ширма, за якою клани вирішують свої проблеми.

Напередодні 6 річниці незалежности України сформовано і запрезентовано 6 уряд. Цей уряд називають "новий-старий" тому, що більшість урядовців це ті самі особи, що й у попередніх урядах, лише на інших посадах. Деякі нові персони, очевидно, погоди не зроблять. Спостерігачі звертають увагу на моральне обличчя деяких міністрів, таких як А. Голубченко — перший віцепрем'єр чи міністер внутрішніх справ Кравченко, які підозрюються, і то небезпідставно, у великих зловживаннях. Але Президент на питання журналістів про його відношення до морального обличчя деяких членів уряду заявив, що його цікавить лише професійність міністра, а за моральне обличчя нехай відповідає сам міністер. О, це така логіка! Нехай буде навіть злодій, але якщо не попався і добрий фахівець, то місце в уряді йому забезпечено! Позбулися з уряду і міністра юстиції Сергія Головатого —

принципової людини, єдиний, хто відомий з часів національного відродження як переконаний державник. Тепер в уряді не залишилося ні одної людини, яка заявляла б про необхідність будівництва національної держави. Немає в уряді ні одного професіонала чи політика із західних областей, де більшість населення однозначно підтримує українську державність. Призначена міністром юстиції Сюзанна Станік, яка працювала у Львівській обласній адміністрації, нічим не проявила себе ні як політик, ні як професіонал.

Усім очевидно, що ніяких радикальних реформ ці урядовці не проведуть. Єдине їхнє завдання: гасити соціяльну напругу і збирати кошти на виборчу кампанію президента Л. Кучми. Тому цей уряд справедливо називають не урядом В. Пустовойтенка, а урядом Л. Кучми, хоч Президент ніколи не бере на себе відповідальности за діяльність уряду, а тим самим за ситуацію в державі.

За таких умов не може бути й мови про будівництво національної держави, про втілення в життя національної ідеї. Ні сам Президент, ні його прем'єр-міністри на 6 році незалежности навіть формально не визначилися якою має бути Українська Держава. Національну ідею то вони деклярують, то заперечують, але ніяких результатів втілення національної ідеї не видно.

Зате неозброєним оком спостерігається занепад мови та культури, усе проґресуюча явна та безпардонна русифікація України, чого не було навіть за тоталітарного режиму в такій відкритій формі. Українофоби та україножери на сході та півдні України діють відкрито та нахабно, не зустрічаючи ніякого опору зі стророни влади, а часто при повному сприянні чиновників, які не скривають свого членства в КПУ. Найбільшого удару зазнала українська мова, яку зневажають найвищі посадові особи. Про який авторитет української мови може йти мова, коли Президент України підчас підписання договору з Росією, в присутності В. Єльцина звертається до українського народу по-російськи? Чи може бути більша ганьба?

Наша провідна еліта ніяк не може визначити, де місце України, чи в Европі чи в Евразії. Це тому, що їх, колишніх і теперішніх номенклятурників, весь час тягне вліво. Вони лише відділилися від рядови членів КПУ — люмпену, але самі залишилися тими, ким були — лівими. Про це свідчить поїздка делеґації української молоді на Кубу, фінансована урядом, де на комуністичному фестивалі частина української делеґації, під проводом депутатів-комуністів, маніфестувала під червоними прапорами.

Про моральне обличчя теперішньої еліти найкраще засвідчує такий факт: на урочистих зборах з нагоди 6 річниці незалежности України в президії зборів засідала Валентина Шевченко. Це та сама В. Шевченко, яка, будучи головою президії Верховної Ради УССР, разом з катом України В. Щербицьким, вивели в Києві дітей на першотравневу демон-

страцію, всього через 4 дні після чорнобильської катастрофи. Ще вона на з'їзді народів СССР у 1989 році лаяла покійного вже Ростислава Братуня за націоналізм. Після розвалу СССР вона чкурнула у Москву, лякаючись відповідальности за свою злочинну діяльність. І ось вона знову в Україні, і звично засіла в президії. Знову серед "своїх", серед однодумців. Хто посадив її в президію, запеклого ворога нашої державности? Чи ж може бути більше моральне падіння влади, ніж цей промовистий факт?

А що український народ на 6 році незалежности?

Він однозначно став пасинком у нібито своїй державі. Держава хвалиться всіляким сприянням національним меншинам і в першу чергу, очевидно, росіянам, які мають небачені досі можливості для розвитку та плекання своєї мови та культури, для політичної діяльности, яку вони однозначно використовують для розвалу Української Держави. Держава сприяє поверненню в Україну депортованих німців та татар, але нічого не зробила для повернення депортованих українців, а тим, хто повернувся з власної ініціятиви, чинить всілякі перешкоди.

Про занепад мови, культури, духовности, звичаїв вже було сказано. Український народ вимирає — за останні роки кількість населення зменшилася на 1,5 мільйона. На вулицях міст не дають проходу жебраки. Шкільні канікули більшість дітей провела на вулицях, немає грошей для їх оздоровлення. Діти — генофонд нації, не мають відповідного харчування. Немає грошей на освіту, культуру, підтримання армії на належному рівні. Але є гроші на безконечні прийоми, презентації, поїздки урядовців у Південну Америку, Емірати, які не мають ніяких корисних наслідків для держави. Є гроші на фінансування прокомуністичних молодіжних організацій в час, коли патріотичні організації жорстоко переслідуються.

Про те, яку державу будує теперішня влада промовисто і однозначно говорить те, що на 6 році незалежности не визнана національно-визвольна боротьба 40-60 років, патріотична діяльність ОУН, героїчна боротьба УПА. Чи може бути більший парадокс, ніж те, що ці, хто боровся за державу тією ж державою офіційно не визнані. Проти німецького та комуністичного окупанта, так само, як УПА, боролася польська Армія Крайова. Польські комуністи так само переслідували і нищили АК, як російські УПА. Але з падінням комуністичного режиму АК визнана як патріотична, героїчна формація, яка боролася за незалежність Польщі. І не зважаючи на те, що при владі в Польщі були посткомуністи, вояки АК наділені належною пошаною та опікою держави. А в Україні? Після двох парляментських створена тепер урядова комісія для "вивчення" діяльности ОУН-УПА. Очевидно, що це триватиме роками до часу, коли нікого буде вже визнавати. А Президент України при кожній нагоді обласкавлює колишніх катів українського народу, наділяє їх усе новими та новими привілеями,

вішає на груди чисельні нагороди. А в той же час учасники визвольних змагань, політв'язні животіють на мізерній пенсії за межою бідности. І ніхто з них не то що не одержав ніякої нагороди, ніхто з влади не згадав досі про них добрим словом. То чия це держава, чия влада?

Значний "внесок" в описану ситуацію в Україні внесли деякі лідери національно-патріотичних сил. Вони дивовижно скоро покинули свої радикальні гасла, пристосувалися до ситуації, знайшли спільну мову з владою. За це їм також дещиця попадає з панського столу. Часто гнівно на словах тавруючи владу, вони в той же час всіляко "гасять" порив патріотично налаштованих громадян, які не хочуть і не можуть примиритися з існуючою ситуацією. Підтакуючи та підспівуючи владі, ці лідери проголошують модні гасла на зразок: "Час мітинґів пройшов, треба засучити рукави і будувати державу, братися до праці". Але де? Заводи і фабрики стоять, мільйони робітників та інженерів опинилися на вулиці без засобів для існування. Де прикласти сили і знання? Їздити в Польщу на гандель чи продавати газети на вулицях. Але це ж спеціялісти високої кваліфікації, які за нормальних умов плідно працювали б на державу. Хто ж винен у їх негараздах?

Або інше гасло: так мусіло бути бо це "перехідний" період. Але такий же період є в країнах Прибалтики, в Словаччині. Хіба можна порівняти їхню ситуацію з нашою. Не підлягає сумніву і те, що Румунія та Болгарія, після усунення комуністів від влади, швидко зіпнуться на ноги. А в Україні, покищо не видно світла в кінці тунелю.

Найбільше дратує твердження деяких політиків: треба чекати, поки підросте нове покоління, воно вже збудує справжню Українську Державу. Яку державу збудують теперішні школярі, переважна більшість яких вчиться в російських школах, вивчають історію із старих підручників, а в кінці року покладають квіти до пам'ятників Леніну і віддають піонерський або комсомольський салют. А студенти, яким комуністична професура доказує, що, тільки навчаючись по-російськи, вони прилучаться до світової науки та культури. Навіть на західній Україні сучасне освітянське чиновництво, під гаслом департизації та деполітизації освіти, повністю занедбало патріотичне виховання молоді. То чи збудують нам ці молоді покоління національну державу?

Так, Україна є самостійною і незалежною державою, має чітко визначені кордони, символіку і інші атрибути державности. Але так само є незалежними, наприклад, держави Південної Америки, в яких панує капіталізм та ринкові відносини. Але в тих державах існує колосальна різниця між горсткою багатіїв та переважною більшістю зубожілого населення. Чи ті самостійні держави можуть слугувати прикладом для нас, українців? Чи за таку формальну незалежність боролися і гинули українські патріоти? Вони боролися за державу, в якій український народ мав би усі можливості для свого всебічного розвитку. А в Україні з її безмежними багатствами цей народ мав би жити ще й

заможно і щасливо, плекати мову, культуру, свої звичаї. А що маємо? Ніякі об'єктивні ні суб'єктивні причини не можуть ні пояснити, ні виправдати глибоку економічну та духовну кризу, яка існує в Україні. Причина одна: при владі не представники українського народу, а члени клану, які всі свої зусилля спрямовують на реалізацію засади: влада — гроші — влада. І для цього будують державу для себе і під себе. Ото ж сьогоднішня Україна не є державою українського народу, а державним утворенням під назвою "Україна".

Ці гіркі та пекучі думки висловлені з єдиною метою: не можна примиритися з існуючою ситуацією в Україні, з теперішньою долею українського народу.

Незалежність та самостійність України — великий Божий дар вистражданий віками. І тільки від українського народу залежить, якою буде Україна — чи Українською Державою, де український народ буде пасинком. Тож не втрачаймо надії, гуртуймося, єднаймося, здобуваймо "хоч синам, як не собі, кращу долю в боротьбі".

Львів, серпень 1987 р.

* * *

ВІСТІ З ОДЕСИ

В Одеській обласній державній науковій бібліотеці ім. Горького відкрито Канадсько-український бібліотечний центр, завдяки спільним зусиллям обласної бібліотеки та Канадського "Товариства приятелів України".

На презентацію центру прийшло чимало представників місцевої української інтелігенції — письменники, активісти товариства "Просвіта" та Ліги українських жінок, як теж влада — перший заступник Голови Одеської облдержадміністації Сергій Гриневецький, керівник обласного управління освіти Роман Бродавко, заступник Голови Одеської міськради Олександер Прокопенко.

Презентацію відкрила директорка Одеської бібліотеки Ольга Ботушанська. Вона зазначила — що відкриття центру в Одесі могло б і не статися без значних зусиль української діяспори в Канаді.

До речі, вже тепер до цього центру надійшло понад 20.000 книжок. Ці фонди поступово поповнюватимуться і далі.

Під новостворений Центр у будинку бібліотеки віддано окреме приміщення, де всі бажаючі відтепер матимуть можливість ознайомитися з книжками, газетами, альманахами, виданими в Канаді протягом останніх 100 років українською та англійською мовами. На стендах представлено примірники найстарішого українського часопису в Канаді "Український голос", газети "Гомін України", "Україна і світ", "Новий шлях".

Голова Одеської обласної організації Спілки письменників України Богдан Сушинський позитивно оцінив відкриття Канадсько-українського бібліотечного центру саме в Одесі: "Ми мусимо колись зробити все можливе, аби збережені діяспорою українські цінні видання повернулися на рідну землю. Подія в Одесі стала першим кроком на цьому шляху, адже серед представленої тут цінної літератури головна частка є з приватних бібліотек українців, які тепер мешкають в Канаді".

Піднесений настрій цього дня був і в гостей з Канади. Довголітній член "Товариства приятелів України" в Канаді, письменник Степан Горлач у розмові з нашим кореспондентом сказав: "З досвіду, який я маю після відкриття інших подібних центрів — мушу сказати, що в Одесі подія була проведена найкраще. І це не тому, що я в Одесі та хочу хвалити це місто з якихось причин. Моя думка є досить об'єктивною".

Степан Горлач повідомив, що подасть в Канаді пропозицію, щоб відкрити подібний центр й в Українському домі міста Севастополя.

Перед присутніми на презентації виступили також представник комітету "Відродження" канадського "Товариства приятелів України" Іван Кузик та представник Товариства Ярослав Семчишин (Торонто).

Канадсько-українські бібліотечні центри вже діють в Симферополі, Донецьку, Луганську та Харкові.

На презентації в Одесі обласній науковій бібліотеці було подаровано примірник англомовної Історії України Михайла Грушевського виданий в Канаді. Від Посольства Канади в Україні подаровано книжку про Канаду з цікавими кольоровими фотографіями.

Заля, де відкрито центр, освятили священики Української Православної церкви Київського Патріярхату та Української Греко-католицької церкви.

* * *

Товариство "Україна-Австралія", засноване в Одесі 1 липня 1996 року, має за мету встановлення прямих ділових дружніх професійних стосунків між вищими навчальними закладами, школами, лікувальними закладами, бібліотеками, радіо, телебаченням двох країн, а також розвитку національної української культури на спільну користь України і Австралії.

Як повідомила завідуюча відділом україністики Одеської обласної державної наукової бібліотеки ім. Горького — "Товариство "Україна-Австралія" плянує встановити обмін наукової і методичної літератури з проблем історії України, розробити наукову тематику курсових, дипломних і дисертаційних робіт, організувати обмін вчених з читанням спецкурсів і обмін студентами вищих учбових закладів Одеси та університетів міста Ньюкастл". Вже тепер товариство надіслало листи до всіх вищих навчальних закладів Одеси.

З Інституту післядипломної освіти вже тепер до товариства надійшов лист, де мовиться про те, що в Інституті вже було підготовлено і захищено дві дипломні роботи під науковим керівництвом професорки Світлани Дмитрієвої. Відзначились студентка Віра Стиркова, назва дипломної роботи якої: "Фінансова система Австралії" та студентка Ольга Гершович з дипломною роботою "Правова система Австралії". Ці дипломні роботи незабаром буде направлено до Українознавчих студій Австралії.

В Інституті післядипломної освіти на відділені психології значна кількість студентів виявила зацікавлення до спецкурсу який включено до навчальної програми "Особливості менталітету українців в Австралії". Четверо студентів виконали курсові та дипломні роботи, пов'язані з життям української діяспори в Австралії. Назва робіт: "Громадські та політичні об'єднання українців в Австралії", "Жіночий рух українців в Австралії", "Система освіти в українській діяспорі", "Роля української мови в формуванні національної свідомости молодої діяспори". Ці роботи буде передано до постійно діючої виставки "Українці в світі" при Одеській обласній державній науковій бібліотеці ім. Горького.

Ігор Столяров
Прес-центр "Південь"

Володимир Молодецький

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У минулому між міністром оборони України і шефом Генерального Штабу Збройних Сил України нераз виявлялися різні підходи до вирішення таких самих питань. Тому, що не було чіткого розподілу обов'язків, нерідко між міністром оборони і начальником Генерального Штабу поставали непорозуміння, які було не легко розв'язувати. Указ Президента про розподіл повноважень між Міністерством Оборони та Генеральним Штабом Збройних Сил є продовженням реформ, що вже від довшого часу проводяться в Україні й є напрямлені на розбудову Збройних Сил (ЗС), їх стратегічне застосування та відношення Генерального Штабу (ГШ) до Міністерства Оборони (МО). Цей Указ Президента чітко визначує розподіл обов'язків, вирішує болючу проблему конфлікту і дуплікації обов'язків між Міністерством Оборони і Генеральним Штабом. Тепер немає вже сумніву, що ГШ є головним органом плянування оборони і оперативного управління. Одною з важливих точок того Указу є це, що Президент має право призначати начальника ГШ навіть без пропозиції і згоди Міністра Оборони. Тим досягається уже давно прийнятого в західному світі принципу ясного державного управління і цивільної контролі над збройними силами.

Говорячи про обов'язки Генерального Штабу, в декого може постати питання: що таке генеральний штаб і звідки він в арміях світу взявся? Генеральний штаб — це група старшин, які дораджують і близько співпрацюють з головнокомандувачем. Генеральний штаб розвинувся постепенно, коли армії зростали величиною і чисельністю та ставали щораз більше скомплікованими. Члени генерального штабу виконують свої обов'язки в імені головного командувача і всі оперативні рішення виконуються в його імені. Вони розробляють підстави для рішень, прийманих командиром, і наглядають над виконанням тих рішень. Постання й організація генерального штабу сягає в давнину. Шведський король Ґустав Адольфус був одним з перших організаторів штабу в його елементарній формі. Король Франції Люї XIV продовжував ідею Ґустава Адольфа. Першими, одначе, вжили назву "генеральний штаб" у 1809 році німці, які під тою назвою розуміли старшин, що дораджували командувачеві цілої армії. У 1880 році французи заложили школу для вишколу

штабових старшин, яку назвали "Еколь де ґер" (Школа війни). Британці розбудували модерний генеральний штаб уже в цьому столітті. Американці також уважали, що слід створити школи для навчання старшин генерального штабу. У 1902 році відкрито військову школу п. н. "Коледж командування і генерального штабу" (Command and General Staff College), а рік пізніше зорганізовано генеральний штаб. Обов'язки генерального штабу звичайно охоплюють справи особового складу, оперативної розвідки, вишколу, плянування, тактичної дії і постачання.

Генеральний штаб — це центральний орган управління збройними силами держави, який підлягає або головнокомандувачеві, або міністрові оборони. Це є директивний орган збройних сил. У мирний час основним завданням генерального штабу є підготова до війни всіх видів збройних сил та держави в цілому, розроблення плянів ведення війни та заходів до здійснення цих плянів. У воєнний час завданням генерального штабу є вивчення стратегічної та оперативної ситуації, підготова даних для прийняття рішень головнокомандувача і проведення їх у життя, а також координація дій всіх видів збройних сил, розбудова збройних сил, створення резервів і розподіл їх за театрами воєнних дій та між оперативними групами збройних сил.

Указ Президента "Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України" і "Положення про Міністерство оборони України" є довжелезними документами, і не було б доцільним повторяти їх у короткій статті, але можемо звернути увагу на деякі його точки. ГШ є окремим головним військовим органом плянування оборони держави і оперативного управління Збройними Силами та іншими військовими формаціями. ГШ підпорядкований Міністрові Оборони. У воєнний час ГШ є робочим органом головнокомандувача із стратегічного плянування і застосування збройних сил в дії. Основними обов'язками і завданням ГШ є, власне, згадане стратегічне плянування, застосування збройних сил в дії і координація їх оперативної і мобілізаційної підготовки, як також організаційна контроля над виконанням заходів для підтримання бойової і мобілізаційної готовости. ГШ бере участь, разом з МО, в аналізі воєннополітичної ситуації, визначенні рівня воєнної загрози державі, передбачує тенденції розвитку форм і способів воєнних дій. В часі миру одним з важливіших завдань ГШ є керівництво оперативною та мобілізаційною підготовою і стеження за постійним збереженням бойової і мобілізаційної готовности. До обов'язків ГШ також належить розроблення позицій відносно потреб особового складу військ, озброєння і плянування всебічного забезпечення ЗС. Фінансові

справи, як формування видатків бюджету на національну оборону, також належить до його компетенцій.

Оперативна розвідка є одним з обов'язків ГШ, визначає завдання та порядок розвідувального та інформаційно-аналітичного забезпечення штабів менших формацій, як корпуси, дивізії тощо.

Плянування призову громадян на службу в часі миру також належить до його компетенцій.

ГШ відповідає за дисципліну в армії, тому наглядає над здійсненням дисципліни та усуненням прапопорушень. Але обов'язки ГШ не кінчаються на внутрішніх справах, пов'язаних з армією, він бере участь у співробітництві зі збройними силами інших держав, координує і контролює підготовку миротворчих контингентів збройних сил та виконання ними завдань у міжнародних миротворчих операціях. Також забезпечує інспекційну діяльність, згідно з міжнародними договорами, над розброєнням і озброєнням.

ГШ очолює начальник (шеф), який рівночасно є першим заступником Міністра оборони. Назначати начальника ГШ або його звільнити з посади має право тільки Президент. Начальник несе персональну відповідальність за діяльність ГШ перед Радою Національної Безпеки і Оборони та Міністерством Оборони. Він підпорядковується міністрові оборони і здійснює управління військами через командувачів окремими видами збройних сил, начальників родів військ і спеціяльних військ. Структуру і чисельність працівників ГШ затверджує Кабінет Міністрів.

Міністерство Оборони є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує проведення в життя державної політики у сфері оборони держави та військового будівництва, керівництво Збройними Силами України, їх мобілізаційну і бойову готовість та підготову до виконання покладених на них завдань. МО вирішує питання, що випливають із загально визнаних норм міжнародного права та укладених Україною міжнародних договорів. Головнішим завданням Міністерства Оборони є реалізація державної політики з питань оборони і військового будівництва, разом з ГШ займається оцінкою воєнно-політичної ситуації і визначення рівня воєнної загрози. Також займається забезпеченням Збройних Сил озброєнням, розвитком військової освіти і науки, забезпечує військове, правове, військово-патріотичне, морально-етичне виховання особового складу Збройних Сил та проведення заходів щодо зміцнення військової дисципліни і правопорядку у ЗС.

Одним з обов'язків, який накладають на МО міжнародні вимоги, — це створення умов для цивільної і громадської контролі над Збройними Силами. МО бере участь у формуванні оборонного бюд-

жету і звітує перед Кабінетом Міністрів про використання виділених фондів, визначає пріоритети на головні завдання воєнної розвідки і забезпечує її діяльність. Також керує економічною і фінансовою роботою в армії. Одною з важливих проблем, які існують в українській армії — це проблеми пов'язані з так званим соціяльним захистом військовослужбовців і їх сімей. Тому одним з обов'язків МО є здійснення заходів для соціяльного і правового захисту військовослужбовців і їхніх сімей, а також заходи спрямовані на охорону здоров'я військового персоналу, а, в деяких випадках, передбачених законом, і військовослужбовців звільнених з служби і їхніх сімей. МО бере участь у підготовці міжнародних договорів, укладає міжнародні договори у військових справах, здійснює військове і військово-технічне співробітництво з військовими органами інших держав, забезпечує участь миротворчих континґентів у міжнародних миротворчих операціях. Займається також розповсюдженням інформації у пов'язаних з його обов'язками справах, і тому веде інформаційно роз'яснювальну роботу через засоби масової інформації та видавничу діяльність. МО очолює міністер, якого назначає на посаду і, в разі потреби, звільняє з посади, Президент, якому він безпосередньо підпорядковується. За виконання своїх обов'язків він несе персональну відповідальність перед Президентом, Радою національної безпеки і оборони та Кабінетом Міністрів. Міністер Оборони керує міністерством, організує роботу колеґії міністерства, є розпорядником фондів міністерства, надає військові ступені у встановленому порядку і вносить подання про надання військових ступенів старшинам вищого старшинського складу. Спільно з начальником ГШ видає накази і директиви з питань будівництва та розвитку Збройних Сил, їх бойової і мобілізаційної готовности, оперативної та бойової підготови. Структуру і чисельність працівників центрального апарату МО затверджує Кабінет Міністрів. Міністерство Оборони так само як і Генеральний Штаб, є юридичною особою, має постійний рахунок в банках, печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням.

СБУ — СЛУЖБА, ЩО ЗАЙМАЄТЬСЯ ЗАХИСТОМ ДЕРЖАВИ

Інтерв'ю з керівником прес-ценру СБУ полковником Анатолієм Сахном. *(Скорочено).*

— Анатолію Івановичу, з чим пов'язані сьогодні будні працівників української Служби безпеки?

— Почну з того, що співробітники СБУ — це такі ж члени нашого суспільства, такі ж громадяни України, як і інші. У них такі ж побутові проблеми, житейські труднощі, як і у інших. Слава Богу, що багато хто це вже розуміє. Розуміють, що Українська спецслужба створена та займається захистом громадян країни, забезпечує їх безпеку.

Будні моїх колеґ проходять у вирішенні конкретних завдань, поставлених перед нами законодавчою владою, Президентом. А якщо конкретніше, то, як і всі спецслужби, СБУ займається розвідкою, захищає цілісність держави, її конституційний устрій. Для діяльности СБУ сьогодні характерно вирішення таких складних питань, як боротьба з організованою злочинністю, корупцією, контрабандою, наркобізнесом. Великі сили кинуті на виявлення та припинення злочинів в економіці, в кредитно-банківській системі. Окрім всього цього, в СБУ є підрозділи, котрі виконують багато інших функцій. На нас покладено і завдання боротьби з тероризмом. Для цього є окремі підрозділи.

Великий обсяг роботи та найскладніші завдання виконує і наше Головне управління урядового зв'язку. Це не тільки забезпечення простого та конфіденційного зв'язку керівників держави, представників різних рівнів виконавчої влади, але і конфіденційність зв'язку з посольствами за кордоном. Та й не тільки зв'язку. Наприклад, за кордоном необхідно забезпечити роботу посольств, щоб про те, що відбувається в нашому посольстві, знали лише його співробітники.

А якщо до цих завдань додати забезпечення шифрованого зв'язку, тобто розробку шифрів, систему захисту... Адже кожна спецслужба не тільки захищає свої секрети, але й робить спробу отримати чужі. І тут не обійтись без дешифровки, радіоперехвату і так далі.

Таким чином, сучасна Служба безпеки України — це цілий комплекс систем, що взаємодіють, а іноді при необхідності і взаємозамінних систем, складають єдиний відпрацьований організм.

Працювати ж успішно цей організм може лише при наявності певних умов. А це — помітна стабільність у суспільстві та нормальний рівень розвитку економіки.

— Ви сказали, що Служба безпеки все більше знаходить розуміння у співгромадян. Ми знаємо, як ставились раніше до КДБ, та і в недалекому минулому до СБУ. Що ж сталося? Це само собою відбувається або ж з вашого боку вживаються деякі заходи, наприклад, — реклямування своєї

діяльности, створення певного іміджу?

— Зразу відповім: самореклями — ні, а створення іміджу — так. Ми добре розуміємо, що позитивну думку, позитивний імідж можливо створити та завоювати лише роботою. Позитивні результати, про які довідуються люди — ось той основний матеріял, з котрого створюється імідж. Буває дуже образливо і гірко, коли здобута працею тисяч людей позитивна думка раптом затьмарюється, якоюсь негативною або навіть протиправною дією одного співробітника держбезпеки. Такі факти, на жаль, мали місце. Але і в такому випадку, коли ми говоримо про це правду (а в основному розкриваємо порушення або навіть злочини цих осіб самі), люди бачать, що про це говоримо чесно, і вірять нам.

Я далекий від тієї думки, що до СБУ всі ставляться з трепетом і ніжною любов'ю, але... Саме на прес-центр сьогодні покладено завдання інформувати суспільство про діяльність СБУ.

— Анатолію Івановичу, сьогодні багато говориться про злиття кримінального світу з законодавчими та виконавчими органами влади.

В СБУ є матеріяли, котрі свідчать про високий рівень корумпованости деяких державних чиновників. Є також дані і про зловживання службовим положенням, хабарництво з боку посадових осіб державних структур. Тут і деякі митники, працівники податкової інспекції, прокуратури, інших правоохоронних органів. Наші працівники виявляють такі факти, здійснюють процесуальне документування.

Я не буду довго теоретизувати, скажу одне: кримінальний світ, і особливо представники організованої злочинности, ставлять перед собою завдання проникнути у найвищі ешелони влади, на самі верхи. Навіщо — зрозуміло. Необхідно впливати на державні рішення у вигідному для цих злочинців плянів. Нормальне й поширене на Заході слово і поняття лоббізм у нас перетворюється у небезпечне явище. Об'єднування кримінальних злочинців з "білокомірцевими" перетворюється в одну з найсерйозніших і найнебезпечніших загроз для національної безпеки України.

Не випадково, за оцінками спеціялістів, велика частина мафіозних кланів має корумповані зв'язки в різних владних структурах. У корумпованих взаємозв'язках з чиновниками різного рівня перебуває приблизно третина підприємців і керівників комерційних структур. Корупція в органах влади та управління сприяє торгово-економічній мафії у відмиванні мільярдних прибутків від кримінальної діяльности.

— Наскільки актуальна для України проблема захоплення кримінальним світом різних сфер впливу. Наприклад, усім відомі факти про "дурисвітство" народу різними трастами...

— Проблема різних порушень трастами повністю стосується компетенції органів внутрішніх справ. Трасти були цілком новим видом діяльности, й законодавець недооцінив можливости різного трактування цієї різновидности фінансових операцій. Тому своєчасно не були поставлені заслони злочинам, пов'язаним з діяльністю трастових

компаній.

Служба безпеки України займається і захистом економіки держави від злочинних посягань. Зрозуміло, ці негативні процеси, пов'язані із діяльністю трастів, потрапили в наше поле зору. Аналізуючи їх, ми ставили необхідні питання, проблеми перед законодавчою владою, інформували заінтересовані державні структури. Але, чесно кажучи, вони не дуже й реагували на наші попередження, прогнози й пропозиції.

За дорученням Координаційного комітету по боротьбі з організованою злочинністю і корупцією при Президентові України, наші спеціялісти надавали допомогу міліції при проведенні перевірок діяльности трастів. Але сама СБУ ні однієї кримінальної справи за зловживання трастів не порушувала. Усі матеріяли, вся інформація передавалася в органи міліції та прокуратури.

— А чи не можна розцінювати або хоча б припускати, що створення та крах трастів були для України кимось сплановані?

— Не думаю. Далеким країнам це було непотрібно. А в близьких сусідів — такі ж проблеми.

— Ще одне питання. Громадяни України про діяльність російських спецпідрозділів, наприклад, "Альфа", знають більше, ніж про своїх. Але, мабуть, у нас в Україні існують такі ж точно, якщо не кращі.

— Ну, по-перше, я можу говорити лише про спецпідрозділ, який є в СБУ. Я впевнений у високому професіоналізмі нашого спецпідрозділу. Особисто добре знаю і його керівника і багатьох хлопців.

Слід не вживати назви "Альфа". Це створює певні незручності, а інколи навіть неприємності. Офіційно він називається управління "А" СБУ.

Оскільки це дуже специфічний підрозділ, детально розповідати про його діяльність недоцільно. Він має завдання захисту учасників кримінально-процесуального процесу і судовиробництва, працівників правоохоронних органів (СБУ) і працівників головного управління, держохорони, фізичному запобіганню актам тероризму, діям злочинних угруповань, в т. ч. організованих злочинців.

Підрозділ був створений згідно з Указом Президента в 1994 р. і виконує завдання, поставлені лише Президентом і головою СБУ. Це дає гарантію працювати у правовій сфері. Використання спецпідрозділу в будь-яких інших заходах виключається.

Ось чому останнім часом в ряді областей України СБУ були проведені серйозні великомасштабні заходи для затримання лідерів злочинного світу, за якими — вбивства на замовлення, розправа над громадянами. Частина злочинців засуджена.

Майор Віктор Воронюк,
кор. "Народної армії"

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ МАНЕВРИ

Київ (ДІНАУ). — 30 жовтня почалися спільні українсько-російські маневри на Чорному морі "Фарватер миру-97".

Рішення про проведення маневрів прийняли міністри оборони України та Росії під час візити до України генерала армії Ігоря Серґеєва, згідно з положенням договору про дружбу та співробітництво між Україною та Росією.

У маневрах взяли участь одинадцять кораблів та суден, п'ять літаків та вертоліт, два берегові ракетні дивізіони, сто морських піхотинців та 10 одиниць автомобільної і бронетехніки ВМС України.

Чорноморська фльота Росії представлена дев'ятнадцятьма кораблями, десятьма літаками, сотнею морських піхотинців та десятьма одиницями автомобільної та бронетехніки.

За погодженням сторін, маневри "Фарватер миру-97" проводилися під керівництвом першого заступника міністра оборони України генерал-полковника Івана Біжана. Заступником керівника навчання був начальник Головного Штабу ВМФ Росії адмірал Володимир Куроєдов.

Після маневрів два кораблі ВМС України "Гетьман Сагайдачний" та "Костянтин Ольшанський" відвідали порт міста Новоросдійськ.

На маневри запрошено спостерігачів від усіх причорноморських країн, а також акредитованих в Україні чужоземних військово-морських аташе.

ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ГЕН. М. КРАВЦІВА

Генерал-майор М. Кравців

Вашінгтон, Д. К. — Генерал-майора Миколу Кравціва призначено офіційним військовим представником Департаменту оборони ЗСА до України. Цей пост був наданий йому за успішну працю у відділі Росії, України та Евразії Департаменту оборони ЗСА, зокрема за створення і втілення в життя спільних з Міністерством Оборони України програм.

ВІДБУЛИСЯ МАНЕВРИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Феодосія (ДІНАУ). 24-го жовтня на полігоні мису Чауд, біля Феодосії, відбувся кінцевий етап стратегічних широкомаштабних командно-штабних навчань "Редут-97", які проводились під загальним керівництвом Президента України — Верховного головнокомандувача Збройних Сил Леоніда Кучми і безпосереднім — міністра оборони генерал-полковника Олександра Кузьмука.

Сюди прибули глава держави Леонід Кучма, секретар Ради Національної Безпеки та Оборони України Володимир Горбулін, генерал-полковник Олександер Кузьмук, керівники силових і ряду інших міністерств і відомств, воєначальники.

У навчанні участь взяли всі види і роди Збройних Сил, представники силових міністерств і відомств. В останній день проведено операцію щодо відбиття масового налету авіяції умовного противника. Зокрема, відбулися практичні стрільби по наземних, повітряних і надводних цілях з декількох видів ракетних комплексів ППО і сухопутних військ. Був пуск керованих ракет кляси "повітря-повітря", які продемонстрували високу силу удару на знищення. У відбитті повітряного налету активну ролю зіграли війська ППО та авіяції.

Леонід Кучма заявив, що навчання справили на нього позитивне враження. Ракети Р-300, зазначив він, ми не запускали 10 років, самі її доопрацювали і отримали дуже гарні результати. Він висловив подяку міністрові оборони України і всім учасникам. Одна справа — проводити їх на папері, сказав Президент України, у клясі, інша — коли в навчаннях безпосередньо беруть участь люди. На цих маневрах ми працювали над захистом території своєї держави, — підкреслив Леонід Кучма.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛЕТУН — ПЕРШУНОМ ПОВІТРЯНОГО ФЕСТУ

Полк. В. Василів

Градец Кралове, Чехія. — Тут в неділю, 14-го вересня, відбувся чеський міжнародний повітряний фест 1997, у котрому брала участь й повітряна фльота України.

У згаданій імпрезі участь брали, крім України, повітряні фльоти таких країн: Чехії, Швайцарії, Словаччини, Німеччини, Еспанії, Мадярщини, Англії, Австрії, Словенії, Бельгії, Росії, Франції, Болгарії, Голляндії та ЗСА.

Перше місце і нагороду в ділянці повітряної акробатики здобув летун української повітряної фльоти полковник Володимир Василів. Свої акробатські вправи, котрі тривали впродовж 12 хвилин, полк. Василів виконував літаком типу Міґ-29.

КИЯНИН, АЛЕ ЯКИЙ?

Київський часопис "Культура і життя", ч. 26, від 9 липня 1997 року, помістив статтю С. Абарбарчука під назвою "Олександер Вертинський — киянин". Мова ходить про відомого російського естрадного співака, народженого в Києві. Там він почав свою діяльність 1914 р., виконуючи свої власні вірші під акомпаньямент рояля (так звані "арієтки"), друкуючи свої нариси і фейлетони у місцевій пресі та знімаючись у фільмах, запрошений туди відомими кінорежисерами Яковом Протазановим та Володимиром Гардіним. Підчас вже Першої світової війни співав свої романси і пісні, надягнувши на мундир прапорщика балахон П'єро...

Стаття Абарабарчука дає досить інформацій про цього визначного естрадного співака, згадуючи і про те, що він пішов в еміграцію, але не зазначаючи того, що він залишив батьківщину 1919 р. з денікінською армією. Опинившись в еміґрації, його опанувала страшна ностальгія і, отримавши радянський пашпорт, він повернувся 1943 р. до Радянського Союзу. Перебуваючи ж в еміґрації, постійно виступав на концертах зі своїми піснями в тому числі і на терені Польщі...

На однім з його концертів там опинився і майор Сергій Нагнибіда, нар. в м. Кременчук, вояк армії УНР, інтернований потім поляками до таборів. З ним автор зустрівся в Англії, в Лондоні, де він і оповів, що сталося на тому концерті. Виконуючи на концерті свої пісні, Вертинський парою куплетів пройшовся проти діяльности Симона Петлюри. Зі слів майора Нагнибіди, він тоді спокійно встав зі свого місця, пройшов за куліси, вийшов на саму сцену і дав.... ляпаса Вертинському, промовивши голосно при цьому: "Оце тобі за образу Петлюри!" За кілька хвилин його заарештувала поліція. Він провів формально два дні у в'язниці, а на третій день його випустили. Керівний наглядач в'язниці, випускаючи його, навіть, висловив своє велике задоволення за такий патріотичний виступ Нагнибіди. А Вертинський після цього вже не звертався до критики діянь Петлюри.

Валеріян Ревуцький

ЗАВЕРШЕНО ПОДІЛ КОРАБЛІВ

Київ ("Інтерфакс"). Командир ВМС України Михайло Єжель повідомив про завершення передачі Україні частини кораблів Чорноморської Фльоти.

Україні передано 52 кораблі, в тому числі 12 військових, а також 99 із 106 берегових об'єктів. Затримка з передачею берегових об'єктів, за словами Єжеля, сталася через "великий обсяг праці, пов'язаної з обліком". Кораблі потребують серйозного ремонту та реконструкції.

М. Єжель, зазначив, що всі зауваження української сторони враховано і російська сторона пообіцяла винести їх на майбутні переговори українсько-російської міждержавної комісії.

Олександер Скіпальський,
народний депутат України, генерал-лейтенант

НОВИЙ ШЛЯХ ДО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вважаю, що Хартія — воістину історичний для нашої молодої держави документ. По суті відкриваються двері Україні для налагодження якнайширшого рівноправного співробітництва із сусідами і започатковується процес інтегрування в загальноевропейську систему безпеки. Цей факт я оцінюю як прорив нашої дипломатії, нашої зовнішньої політики, як визнання особливого значення України для Европи. Іншими словами, Хартія — це своєрідний карт-блянш, що має сприяти швидшому, органічнішому входженню України в світове співтовариство, прискорить налагодження взаємовідносин з іншими державами, насамперед з европейськими, на нових, цивілізованих засадах.

НАТО розуміє: Україна сьогодні не в змозі стати повноправним членом цього альянсу. І передусім тому, що в нашому суспільстві є ще багато людей, переконаних, ніби НАТО несе в собі якусь загрозу. Комуністичний туман не так просто вивітрюється в декого з голів.

У цілому й документ про особливе партнерство з НАТО дає нам можливість відчути себе частиною европейського світу. Хоча... уже на другий-третій день після його підписання депутати-комуністи розіграли у Верховній Раді бурхливу виставу навколо проблеми навчання "Сі Бриз-97". Цим вони засвідчили, наскільки Хартія для них невигідна і неприйнята. Зрозуміло, реалізація Хартії — це добрячий цвях у домовину комунізму, яким вони й досі марять. Люди з минулого, комуністи прагнуть невтралізувати зусилля будівників незалежної України, звести нанівець значення цього документа, внести напруженість у взаємини України із Заходом. Їхній плян відомий: коли нас на Заході не сприймуть, не допоможуть, не поділяться технологіями, не нададуть звідти інвестицій, то Україну тоді хвиля приб'є до російського берега. І сама Росія дбає, щоб проросійські, антиукраїнські сили активно діяли в нашому парляменті.

Однією з основних причин того, що Росія протидіяла і протидіє розширенню НАТО на Схід, є загроза назавжди втратити величезний ринок збуту для російських озброєнь у Европі. І це зрозуміло, бо йдеться про мільярдні прибутки. Зі свого боку НАТО також зацікавлене в розширенні ринків для своїх озброєнь. Тому між НАТО і Росією безперервно точиться шалена конкурентна боротьба.

Можна подумати: ну то й що, нехай собі, у нас свої клопоти, свої проблеми. Та коли взяти до уваги технології, на яких базуються нинішні

види озброєнь, то доводиться робити вибір. В основі російських зразків зброї закладені, м'ягко кажучи, технології або ж запозичені, або куплені, або просто вкрадені на Заході. Тому нам не слід орієнтуватися на російські технології, зброю та обладнання, бо в такому разі ми якщо й не станемо перед своїм північним сусідом на коліна, то принаймні власноручно накидаємо собі зашморг. Услід за цим потягнеться й реалізація продукції та вимоги різноманітних поступок, у тому числі й територіяльних. Нам слід орієнтуватися на західні технології. Звідси я вбачаю потребу саме в співпраці з НАТО в галузі військово-промислового комплексу, про що йдеться в третій статті Хартії. Крім політичного співробітництва в ім'я безпеки в світі вона передбачає розв'язання питань взаємосумісности військових структур України і НАТО.

Ліві в нашому парляменті кричали, що в такому разі ми не матимемо можливості випускати свою військову продукцію. Це, безперечно, вигадка. Нам усім в Україні треба збагнути, що НАТО — не ворог нам. Воно ніколи жодну країну не з'їдало. Але постає запитання: чому НАТО має інтерес до нас? Саме через геополітичне розташування України — держави з великою потенцією, в тому числі й військовою. Звичайно ж, країни НАТО зацікавлені в тому, щоб ця сила не плюсувалася до російської експансивної політики, яка сьогодні абсолютно не змінилася. Ось це їхній інтерес. Демократична Україна може стримувати певний експансіонізм Росії. А це — ґарантія безпеки народів Східної Европи, які почуваються незатишно поряд з російським "ведмедем".

В дискусії з одним депутатом лівого спрямування, він заявив: "Ви подивіться на карту. Росія — це ж ведмідь, який лежить і лапами тримає Україну. Хіба він її випустить?" Випустить, відповів я йому. Не ті нині часи, не ця міжнародна ситуація. Хіба позиція нашого Президента, позиції міністрів закордонних справ та оборони, які тут, у Верховній Раді, відстоювали право проведення на своїй території міжнародних військово-морських навчань "Сі Бриз-97", не є свідченням того, що ми вже не боїмося цих ведмежих обіймів?

Мене особисто більше тривожить і обурює інше. Ось, 16 липня ми, депутати Верховної Ради, вставанням вшановували річницю від дня ухвалення нашої нової Конституції. У цю мить депутат Мойсеєнко залишився демонстративно сидіти. Це не його Конституція, це не його держава, що стала незалежною. Він хоче, щоб Україна і далі була колонією Росії. То чому б, подумалося мені, цьому недругові України — в цілковитій відповідності з декларацією ООН про права людини, яка проголошує, що кожний громадянин має право обирати для проживання ту країну, яка його влаштовує, — не зібрати речі та не вирушити до Росії? Принаймні це було б набагато порядніше, ніж сидіти в українському парляменті, одержувати зарплату в Україні, користуватися благами України і захищати інтерес сусідньої країни. І такий Мойсеєнко не один.

Побоювання, що передбачене Хартією розв'язання питань взаємосумісности військових структур України і НАТО залишить наш військово-промисловий комплекс без роботи, абсолютно безпідставні. НАТО не заперечує прав інших країн на виробництво власних озброєнь. Справа лиш в тому, щоб ці озброєння підходили під загальноприйняті в цій структурі стандарти. А хіба не так було в практиці країн — учасниць колишнього Варшавського Договору? Існувала й там стандартизація боєзарядів, стандартизація певних частот. Отже, виріб може бути національний, а патрон чи стрільно до нього має підходити і власний, і натовський. То що в тому неприйняте?

Крім того, у нас зараз налагоджується корисне співробітництво з Польщею, переозброєння якої у зв'язку із входженням до НАТО триватиме років десять. Співпраця з поляками в галузі ремонту обладнань, виготовлення озброєнь для їхнього війська нам може бути дуже на руку. Отже, якщо керуватися в політиці здоровим глуздом, а не застарілими на цілу епоху мітами, то арґументам "за" Хартію альтернативи немає. Ми відкриваємо новий шлях до нашої незалежности.

("Українська Газета")

ЗАПИТАННЯ ЩОДО НАТО ВИМАГАЮТЬ ВІДПОВІДЕЙ

Десять резонних запитань, поставлених двадцятьма сенаторами в їхньому листі до президента Клінтона, заслуговують на те, аби прибічники розширення НАТО дали на них відповідь.

— Що це за військова загроза, заради протистояння якій збирається розширюватися НАТО?

Справді, наразі немає безпосередньої військової загрози. Та це не означає, що Північноатлянтичний альянс повинен припинити своє існування чи не розширюватися. Адже пізно купувати асекурацію, коли аварія вже сталася.

Майже непристойно казати вголос, що Росія залишається єдиною великою державою, яка не змирилася остаточно із втратою своєї імперії. Хоч як це прикро, але російська політична еліта виразно демонструє, що не відмовилася від своїх амбіцій щодо того, аби в майбутньому знову здобути контроль над сусідами, що їх вона називає "близьким закордоном". Прийняття до НАТО колишніх радянських сателітів виб'є реальний ґрунт з-під таких далекосяжних сподівань. Натомість розширення альянсу може спонукати Росію зосередити свої ресурси на підвищенні рівня життя власного народу.

Нове усвідомлення безпеки може відкрити новий розділ дружніх відносин між Росією і такими країнами, як Польща — на кшталт того, як відбулося примирення між Польщею та Німеччиною.

Навіть сподівання на розширення НАТО вже стали тим фактором, що спричинився до зміцнення демократії та усунення етнічних і територіяльних конфліктів у Центральній і Східній Европі. Дві світові війни почалися в цьому реґіоні. Тут почалася і закінчилася "холодна" війна. Стабілізація всієї зони між Німеччиною і Росією належить до життєво важливих інтересів забезпечення миру в Европі.

— Яким чином розширення НАТО зміцнить стабільність в Европі, якщо країни, які відчувають найбільшу потенційну загрозу своїй безпеці (включно з балтійськими країнами), не потраплять до першого кола розширення?

Уряди країн Балтії вже відповіли на це запитання. Нехай краще поступове, неквапливе розширення, аніж ніякого, вважають вони. Їх було запевнено, що настане і їхня черга.

— Згідно із статтею 5 Договору НАТО, американські війська будуть зобов'язані втрутитися в конфлікт між будь-якими новими членами альянсу. Чи готові ми ризикувати життям американців задля розв'язання таких територіяльних суперечок?

У статті 5 чітко йдеться про напад іззовні на одного з членів альянсу. НАТО зовсім не зобов'язаний брати участь у розв'язанні, приміром, конфлікту між Грецією та Туреччиною з приводу Кіпру. Та, оскільки обидві країни належать до НАТО, їхня суперечка не призвела до війни.

Статтю 5 слід читати до кінця. В ній ідеться про те, що збройний напад на одного з членів НАТО розглядатиметься як напад на всіх. Але на цьому фраза не закінчується. Далі сказано: "Якщо такий напад станеться, кожний з них надасть негайну допомогу стороні, яка зазнала цього нападу, вживаючи осібно чи спільно з іншими заходів, які видаються необхідними, включно з застосуванням військової сили для відновлення і підтримання безпеки у Північноатлянтичній зоні".

Зрозуміло, що напад на будь-якого члена альянсу, старого чи нового, не означає, що Сполучені Штати змушені запускати механізм війни. Вони можуть вирішити, осібно чи спільно з іншими, що жертві аґресії доцільно допомогти невійськовими засобами. Як бачимо, формулювання доволі нечіткі, але це не завадило їм бути достатнім стримуючим фактором, який забезпечував мир протягом останніх п'ятдесяти років.

Перед початком Другої світової британський прем'єр-міністер Невіл Чемберлен заявив Адольфу Гітлеру, що він не бачить причин, через які британські солдати гинули б, захищаючи якусь чужу країну. Гітлер потрактував цю заяву як знак, що загарбання Чехо-Словаччини та напад на Польщу не зустріне протидії. Це призвело до того, що роком пізніше британські солдати гинули, захищаючи Лондон.

Від часу заснування НАТО потенційний агресор знав, що Америка готова ризикувати життям своїх вояків задля захисту союзників. Завдяки цій рішучій настанові жоден американський солдат не загинув, захищаючи жодну країну-союзника, включно з "чужими" Грецією та

Туреччиною.

— Яку лінію обере НАТО для розв'язання територіяльних, етнічних чи релігійних суперечок, що можуть виникнути між новими членами?

Обумовленість і принадність отримання членства в НАТО вже справили величезний позитивний вплив на усунення потенційних конфліктів між країнами-претендентами на вступ. Розв'язано суперечки з приводу кордонів та етнічні проблеми. Відновлено права етнічних меншин. Встановлено цивільний контроль над військовою сферою. Усі країни-претенденти уклали угоди про дружбу зі своїми сусідами. Коли до НАТО приймали Німеччину, Еспанію, Грецією і Туреччину, то не визначали ніяких ліній поведінки щодо них. Відтак, немає підстав робити це і стосовно нових членів.

— Чи заплатять нові й нинішні члени альянсу свої частки коштів, необхідних для розширення?

Не може бути надто високої ціни, коли йдеться про мир і стабільність, але Сполучені Штати мають повне право вимагати, щоб і старі, й нові члени взяли на себе свою частку тяґара.

— Чи справді членство в НАТО вимагатиме від східно-европейських демократій великих витрат у військовій галузі, тоді як більш нагальними для них є видатки, пов'язані зі створенням інфраструктури, яка забезпечувала б економічне зростання?

Претенденти самі здатні вирішувати, що належить до їхніх пріоритетних інтересів. Оскільки зараз не існує безпосередньої загрози війни, видатки можна розподілити на довший період, підтримуючи їх на прийнятому рівні.

— Чи не є членство в Европейському союзі кращим засобом досягнення економічної стабільности, якої прагнуть претенденти?

Економічна стабільність не конче ґарантує безпеку. Чехо-Словаччина мала процвітаючу економіку, коли у 1938 році на неї напали нацисти. Інтеґрація Центральної та Східньої Европи в Европейський союз буде дуже повільним і непевним процесом. Торговельна конкуренція між деякими старими членами ЕС та претендентами на вступ до цієї організації може підтягнути його на невизначений час. Суттєвим моментом є те, що розширенню НАТО активно сприяє лідер альянсу — Сполучені Штати. Щож до Европи, то жодна країна Старого світу не може претендувати на ролю европейського лідера.

— Чи військові можливості Угорщини, Польщі та Чехії дозволяють їм зробити позитивний внесок у НАТО?

За підрахунками Росії, збройні сили та військова інфраструктура цих нових членів (летовища, морські порти, комунікаційна мережа, військові потужності) підвищать військовий потенціял НАТО на 15-20%. З цієї причини Москва вимагає внесення змін до Угоди про звичайні озброєння, які б визначали новий баланс сил. Не доводиться сумніватися, що розширення значно посилить оборонний потенціял НАТО і зміцнить безпеку Европи і, передовсім, Німеччини.

Поляки, угорці та чехи є сьогодні найбільш проамериканськими народами в Европі. Тож прийняття цих країн поліпшить внутрішній балянс сил всередині НАТО на користь Сполучених Штатів.

— *Розширюючись на Схід, чи не підштовхуємо ми Росію до відмови від подальшого скорочення стратегічних озброєнь чи, можливо, навіть до розробки стратегії першого ядерного удару?*

Будь-яка поступливість відносно ядерного шантажу з боку Росії була б фатальною для майбутнього. Опонентам розширення НАТО не слід думати, що подібний тип тиску може мати успіх. В минулому Москва застосовувала усі можливі погрози, аби не допустити створення НАТО, пізніше те саме робила, щоб відвернути прийняття до альянсу Німеччини, Греції, Туреччини та Еспанії. Та кожного разу, коли справу було вирішено, совіти облишали політику залякування.

— *Чи отримання згоди Росії та розширення альянсу обмежуватиме якимось чином свободу дій НАТО щодо розгортання збройних сил на нових територіях західного бльоку?*

Жодним чином не обмежуватиме. "Основоположний акт" з точки зору міжнародного права не є зобов'язуючою угодою; це лише одностороння декларація, якою союзники заявляють, що наразі вони не бачать потреби розміщувати ядерну зброю та іноземні війська на території нових членів. Але наміри можуть змінитися, якщо безпека нового члена альянсу опиниться під загрозою. "Основоположний акт" не дозволяє Росії брати участь у внутрішніх дискусіях країн НАТО чи накладати вето на рішення альянсу.

За матеріялами закордонної преси підготовлено
інститутом демократії ім. П. Орлика
("Народна Армія")

НЕПОГАНЕ ДОСЯГНЕННЯ. ЯКЩО ЙОГО МОЖНА ЗАКРІПИТИ НАДОВГО

Відтоді, як у Східній Европі почався крах комунізму, минуло вісім років, і переважну частину цього часу Атлантичний союз мало що зробив для своєї адаптації. Оскільки Росія не становить більше загрози, багато хто сумнівався в тому, чи повинне НАТО взагалі існувати. Бурхливі суперечки через Боснію, здавалося б, могли розколоти альянс. Але за останніх два роки НАТО трансформувалося. У майбутньому набагато більше ймовірности того, що НАТО доведеться не захищати свою територію, а забезпечувати збереження миру в іншому місці. Цей клюб розширюється. Нещодавно він зробив Польщі, Чеській Республіці та Угорщині запрошення вступу в альянс до часу його 50-ї річниці 1999 року. Як сказав президент Білл Клінтон, НАТО "стерло штучну лінію, проведену по території Европи після Другої світової війни".

Проте, хоча мадридський самміт був історичним, він не виправдав усіх надій і сподівань. Президент Росії Борис Єльцин на ньому не був присутній, хоча сам він уклав мир із НАТО в травні. Франція та Еспанія не приєдналися до військової структури альянсу. Франція та дев'ять інших країн наполегливо добивалися прийняття до НАТО Румунії та Словенії, доводячи, що розширення на Балкани повинно збалянсувати розширення на Східну Европу. Але альянс "вікінгів" — Великобританії, Данії, Еспанії, та Норвегії — підтримав запевненя Клінтона, що прийняття лише трьох країн обійдеться дешевше: що легше добиватися ратифікації такого рішення в сенаті США, і має кращі вигляди на те, що нинішнє розширення не буде останнім.

Для заспокоєння розчарованих претендентів на вступ було оголошено, що ще один такий особливий самміт буде проведено 1999 року, щоб знову розглянути можливість розширення альянсу. Словенія та Румунія одержали публічну похвалу за свої зусилля відповідати стандартам НАТО. Вони, можливо, разом із Австрією, яка, імовірно, звернеться найближчим часом із проханням про вступ, можуть врешті-решт стати другою групою нових членів НАТО. Мадридський самміт викликав багато емоцій. Для того, щоб пояснити, чому НАТО повинне прийняти нових членів, Клінтон пригадав боротьбу Східної Европи за свободу: Будапешт 1956 року, Прага 1968 та Ґданськ 1981 року. Генеральний секретар НАТО Хав'єр Соляна охарактеризував сесію нової Ради Евроатлянтичного партнерства, яка складається із 16 країн-членів НАТО та їхніх 27 партнерів у програмі "Партнерство заради миру", як найвагомішу зустріч за всю його кар'єру. Усі вони, сказав він, є прихильні до однакових цінностей та ідеалів.

Але в майбутньому переконати парляменти 16 країн-членів НАТО, включно із американським сенатом, погодитися на прийняття нових

членів, буде нелегким завданням. Або чи прийняти три балтійські держави до альянсу? Цього хоче багато американців. Але не хоче більшість европейців із нескандинавських країн, занепокоєних тим, як їх захищати, не викликаючи роздратування Росії.

Між іншим, скільки коштуватиме вступ нових членів і хто платитиме? У дослідженнях, проведених Пентагоном, перший тур розширення оцінювався у 27-35 млрд. дол. протягом 13 років. Приблизно третина — це прямі видатки на розширення інфраструктури НАТО — трубопроводів, комунікацій, систем ППО тощо — і адаптацію збройних сил нових членів до стандартів НАТО. Третина — витрати нових членів на модернізацію своїх збройних сил і третина — витрати нинішніх членів НАТО на формування сил швидкого реагування, які можуть допомогти захистити будь-якого нового члена альянсу, на який було б здійснено напад. За даними Пентагона, Америка візьме на себе 15 відсотків прямих витрат — це приблизно 150-200 млн. долярів на рік, але вона не братиме участи в жодних інших. Можливо, ці цифри заспокоюють сенат, але европейці хочуть, щоб внесок Америки був більший, і запевняють, що оскільки вони та нові члени в будь-якому випадку змодернізують свої сили, лише прямі витрати можуть викликати серйозне занепокоєння. За оцінками НАТО, ці прямі витрати не повинні перевищити п'ять млрд. долярів протягом 10 років. Проте подібне "дешеве" розширення порушує питання про те, чи зможе НАТО в разі кризи ґарантувати безпеку своїх нових членів. Окрім того, важко погодитися на військову структуру, легшу та дешевшу за нинішню, зорієнтовану на моделі "холодної війни". Суперечка між Францією та Америкою про те, хто має очолювати південне командування НАТО, — не єдина проблема, яка стоїть на перешкоді досягнення угоди. Уряди кількох інших членів альянсу не хочуть пов'язаних з цим втрати командних постів. Великобританія заявляє, що бльокуватиме прохання Еспанії про приєднання до структури НАТО доти, доки не будуть відкликані введені Еспанією обмеження на польоти в районі Ґібралтару.

Але найбільших збитків завдає суперечка між Францією та Америкою. "Альянс не проіснує довго, якщо відносини між европейцями та американцями не будуть збалянсованими, — заявив президент Жак Ширак. – Необхідне розділення влади й у сфері військового командування, і в сфері прийняття політичних рішень". Ширак сказав, що Франція й надалі братиме, як це вона робить останнім часом, участь у зустрічах міністрів оборони НАТО й засіданнях Військового комітету та братиме активну участь у використанні нових спільних об'єднаних оперативно-тактичних груп за межами території країн-членів НАТО. Ширак вітав також проґрес, досягнутий у створенні европейського компоненту в сфері безпеки та оборони в рамках НАТО. Проте тимчасовий характер і неефективність напівстатусу Франції очевидні.

У Боснії французькі війська успішно співробітничають із своїми

товаришами з НАТО. Проте роля Сил із стабілізації може невдовзі відродити трансатлянтичну напруженість. Американський конґрес домагається від адміністрації Клінтона виконання її обіцянок вивести американських вояків рівно через рік. Европейці, усвідомлюючи, що для збереження миру іноземні війська повинні залишитися там, і самі воліють бути разом із американцями.

Однак, слід відзначити, що НАТО адаптувалося до ери після закінчення "холодної війни" краще, ніж вважали колись можливим. НАТО заявляло раніше, що її завдання — не допускати Росії, забезпечувати збереження присутности американців і стримувати німців. У якомусь сенсі завдання залишається колишнім: можна уявити собі, що Росія знову стане збройною загрозою через 20 років. Атлянтичний альянс залишається найефективнішим засобом, який забезпечує збереження присутности Америки в Европі. Хоча Німеччина ні на кого не збирається нападати, багато німців — і чимала кількість їхніх сусідів — почуваються спокійніше, коли їхні збройні сили міцно пов'язані з НАТО.

Між тим альянсу вдається, створюючи цілу систему угод і рад — на самміті Україна підписала Хартію з НАТО, — поступово створювати зону стабільности та безпеки в усій Европі. Непогане досягнення, якщо можна закріпити його надовго.

("Економіст")

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Веселих Свят Різдва Христового

та

щасливого Нового Року

Всім нашим передплатникам, авторам, дописувачам, Головним Управам і Членству Комбатантських Організацій

бажає

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІСТРАЦІЯ "ВІСТЕЙ КОМБАТАНТА"

Михайло Слабошпицький
голова Секретаріяту УВКР

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВСЕСВІТНЬОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ

Був січень 1993-го. На установчих зборах УВКР приймався її статут. Чи не вперше тоді відчулося, що хоч ми й говоримо однією мовою з українцями західної діяспори, але інколи нам потрібен перекладач. Адже часом разюче помітними ставали два досвіди, властиво — навіть дві ментальності. Два дні — з ранку до вечора — точилася суперечка (з різними публіцистичними, філософськими та ліричними відступами) з приводу тих чи тих положень статуту міжнародної громадської організації. Особливо багато пороху було витрачено на тему: як будуватимуться стосунки між УВКР та СКУ (тоді ще СКВУ), хто з них повинен бути головніший. І, як дорогоцінне свідчення досягнутого консенсусу в цьому питанні, з'явилася в статуті Ради примітка: організації західної діяспори вступають до УВКР в основному через СКВУ.

Зрештою, всі погодилися: суть новопосталої на Першому Всесвітньому форумі структури передовсім полягає в епітеті "координаційна". УВКР не повинна дублювати ні Товариство "Україна", ні "Просвіту", ні жодну з національно-демократичних партій (на її позапартійному статусі особливо акцентувалося). Вона бачиться тим "дахом" і "круглим столом", де збиратимуться всі українські сили й, знайшовши спільну мову, робитимуть спільну справу. Рада забезпечує дорогоцінну можливість синхронізації дій організацій із західної та східної діяспор, а також і з України.

А головно — УВКР, на думку тодішніх учасників зборів, дає шанс на порозуміння з приводу всіх наших найголовніших проблем. Загальні слова — конкретні справи. Адже після кожних зборів, на яких прийнято те чи те рішення, повертаються до своїх організацій, і намагаються всю їхню діяльність узгоджувати з домовленостями на зборах УВКР. Власне, так воно й було в усіх найголовніших моментах.

Після прийняття стауту почався маратон реєстрації УВКР у Міністерстві юстиції України. Юридичні чиновники вільної і незалежної України жодною мірою не перейнялися важливістю місії міжнародної громадської української організації, покликаної згуртувати світове українство, і все покликалися на ті чи ті положення існуючого законодавства, де було так багато спадщини вчорашньої УРСР, і все відмовлялися реєструвати УВКР. Характерний приклад того, як "учорашні" борються в Україні з новим життям, що має на собі виразний український знак. Так було тоді, в 1992-му, так є сьогодні, в 1997-му. І тільки енергійне втручання тодішнього віце-прем'єр-міністра Миколи Жулинського (і, до речі, члена УВКР), який майже в ультимативній формі зажадав від тодішнього міністра юстиції Василя Онопенка реєстрації вже реально існуючої УВКР, поклало край поневірянням у негостинних коридорах Мінюсту. УВКР таки зареєстрували, але в статуті її було вилучено ряд важливих положень (два роки тому, вже за часів Сергія Головатого, без жодних ускладнень пройшла процедура реєстрації поправок до статуту, й він фактично став таким, яким його було прийнято на установчих зборах Ради).

Перші збори, вже в юридичному статусі (вони ж — хронологічно другі) УВКР провела восени 1993 р. в Чигирині.

На Збори в колишній столиці гетьмана Богдана Хмельницького до участи запрошено "Просвіту" і Товариство "Україна", численні мистецькі колективи, козацтво. Спершу було зібрання у вузькому колі. Одним з моментів, що зродив на зборах дискусійну колізію, була заява від Канадського Товариства Розбудови України (колишнє Товариство Прихильників Руху) про прийом до УВКР. Оскільки йшлося про організацію із західної діяспори, то частина присутніх на зборах наголошувала: справу про прийняття цієї організації треба відкласти до того часу, аж доки вона не увійде до СКВУ. Прибічники прийому Товариства до УВКР наполягали: оскільки воно не входить до СКУ, то й розглядати цю справу треба без СКУ. Врешті більшістю голосів Товариство Розбудови України прийнято до УВКР, й до її складу кооптовано тодішнього голову Віктора Педенка.

Знову в грудні 1994-го на четвертих зборах УВКР спалахнула дискусія, коли було оприлюднено заяву про прийом до Ради Братства колишніх вояків Української Національної Армії, Української громади Молдови й крайової організації "Українське земляцтво" з міста Нижнєвартовська (Російська Федерація). Одні промовці нагадували, що до УВКР було за принципом паритетности обрано по чотирнадцять представників від західної та східної діяспор та від України. Тепер же, в процесі прийняття нових організацій, які делегують до Ради своїх керівників, що автоматично стають членами Ради, прийнятий Форумом реґлямент розмивається й порушується. Їхні опоненти ставили резонне запитання: "Виходить, що ми нікого не можемо прийняти до УВКР?

Адже такий припис гальмує зростання організації". Врешті, сформулювалося компромісне рішення: всі ці організації входять до Ради, а їхні керівники запрошуються на всі збори УВКР із правом дорадчого голосу. Остаточно ж їхні повноваження має затвердити наступний Форум українців.

Цілу дискусію на зборах у Чигирині викликала ідея звернення УКВР до Президента держави й голови Верховної Ради з проханням про часткове фінансування Ради державою, бодай на період її становлення. ("Чи не поставить це нас у залежність від держави?" — запитували противники такої ідеї). Врешті, більшістю голосів рішення звернутися з таким клопотанням до високих посадових осіб було прийнято. Але тодішнє керівництво держави не знайшло за необхідне підтримувати орган світового українства на початковому етапі його становлення. Очевидно, воно керувалося якимись своїми — вищими за наше розуміння — мотивами. До речі, забігаючи наперед, треба сказати, що держава не підтримала жодну з усіх наступних акцій УВКР — ні виїзних зборів у Батурині, присвячених умовному ювілеєві гетьмана Івана Мазепи, ні міжнародної конференції про розстріляне Українське Відродження, ні "Слобожанського Великодня", ні заснованих Радою незалежного громадського Центру Проблем Державности, ні Інституту Досліджень Діяспори, ні Народного Інституту Дослідження Геноциду. Керівництво Держави нераз позитивно висловлювалося і про саму ідею УВКР, і про її діяльність. але далі цього жодного разу не пішло. Не допомогло воно й з приміщенням під штаб-квартиру світового українства в Києві. Секретаріят УВКР мандрував по місту, як циганська ватага, охоплена жадобою переміни місць.

У травні 1994 року, в Батурині відбулися III збори УВКР. Їх супроводжувало масове дійство. До колишньої гетьманської столиці з'їхалося українське козацтво, було чимало мистецьких колективів — від юних бандуристів із Чернігова аж до українського хору з Башкортостану. В місцевому будинку культури відбулася наукова конференція, присвячена ролі Івана Мазепи в українській історії. В ній узяли участь учені не тільки з різних міст України, а й з різних кінців світу.

Тоді ж УВКР заснувала Фонд відродження Батурина, першою зробивши туди поважний внесок. До неї відразу ж приєдналися "Градобанк", а також чимало з присутніх у селищі представників західної та східної діяспор, тутешні українці.

Здавалося б, покладено надійний початок важливої справи, що матиме серйозне продовження. Однак, як це часто в нас буває, ту справу було провалено. Причини тому — різні, більші й менші, вони по-різному потрактовують те, чому так сталося.

Не зреалізувалося й прийняте на зборах УКВР рішення про створення на базі "Вістей з України" "широкоформатної" і великотиражної газети, яка, з одного боку, й надалі відповідала своєму профілю часо-

пису світового українства, а з другого, стала б найавторитетнішою трибуною всіх національно-демократичних сил в Україні. На двох зборах докладно говорилося про збільшення і тиражу газети й періодичности, були прийняті кошториси необхідних для життя такого часопису витрат, але практичних наслідків ті розмови не мали.

Не раз на зборах УВКР на її адресу лунала критика від самих членів Ради. Майже кожен висловлював свої невдоволення реальним статусом УВКР, відсутністю її впливу на внутрішнє життя України. Ось, скажімо, цитую за протоколом четвертих зборів 8 грудня 1994 року: "І. Дзюба запропонував поставити питання про підвищення ролі УВКР, про якийсь офіційний статус цієї організації. Оскільки УВКР — це об'єднана воля всього українства світу, вона повинна мати в якійсь формі представництво при Президентові, при Верховній Раді, при уряді. Тоді вона може впливати на державну політику, на вирішення національних проблем". "О. Бут зазначив, що треба створювати громадську думку про УВКР, щоб люди знали, що така Рада існує, щоб були поінформовані про те, що УВКР проводить своє засідання в Києві. Запропонував, щоб по можливості раз на рік члени УВКР були прийняті Президентом, представниками урядових структур і т. д., щоб доносити до них думку світового українства".

Можливо, є підстави по-собливому кваліфікувати такий факт. Сьомі — розширені — збори УВКР, присвячені п'ятій річниці незалежности України, відбулися за кошт держави. Оптимісти можуть бачити в цьому початок зміни ставлення до УВКР із боку держави, багатообіцяюче зрушення в бік позитиву.

Мабуть, осібно поміж усіх акцій, що відбувалися разом зі зборами УВКР, стоїть "Слобожанський Великдень". З різних причин у квітні 1995 року до Харкова, де проходив "Слобожанський Великдень", не змогли прибути більшість членів Ради із західної діяспори. Вперше на наших зборах не було кворуму. Дехто захотів побачити в цьому факті якийсь політичний підтекст, що мав би засвідчити серйозні розходження поміж членами УВКР. Однак вирішальне значення мав тут той фактор, що збори були призначені на ранню весну, проти чого недвозначно зауважували члени Ради з західної діяспори. Для них, за їхніми словами, набагато зручніше приїздити в Україну влітку. Але й на тих, і на наступних зборах голова Ради І. Драч та Анатолій Лисий, що представляв Координаційний комітет допомоги України (США), дорікали деяким членам Ради із заходу і зі сходу за їхнє іґнорування "Слобожанського Великодня" — заходу справді важливого й своєчасного саме в Харкові, де був виразно помітний аґресивний наступ лівих і шовіністів (їх чимало засіло у владних структурах) на все українське. Здається, що вже на шостих зборах Ради, де присутні члени УКВР були докладно поінформовані про всі супутні "Слобожанському Великодню" перипетії, розуміння необхідности таких акцій примирило наших дискутантів.

П'ять років — сім зборів УВКР. А поміж ними — повсякденність із найрізноманітнішими — часом і просто рутинними — проблемами, що супроводжують існування кожної громадської організації. В непростому становищі перебуває виконавчий орган її, доки вона — щось подібне до експерименту, за яким усі з цікавістю спостерігають: а що ж із того вийде?

Чи, може, пора експерименту скінчилася й усі тепер допевнюються: УВКР — це справді важливо...

РЕЗОЛЮЦІЇ ФОРУМУ ТА УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ

До резолюцій 2-го Всесвітнього Форуму українців в Києві Світовий Конґрес Українців запропонував включити визнання дивізійників як ветеранів 2-ої світової війни, які боролися за незалежність України:

II Всесвітній Форум Українців вповні підтримує становище Ради Українських Комбатантських Організацій у Західньому світі у їхньому бажанні замирення в ім'я національної злагоди в Україні усіх українських ветеранів Другої Світової війни, усіх військових формувань, які боролися за незалежність України, до них належить Перша Дивізія Української Національної Армії, вояки якої пішли слідами своїх батьків — Українських Січових Стрільців у боротьбі проти російського імперіялізму і большевизму. Рівночасно, звертаємося до дотичних відомств України самим перевірити діяльність цього військового формування, щоб про 1-шу дивізію УНА не поширювалися неправдиві кривдячі інформації.

Вважаємо, що вклад 1 УД УНА, Українського Визвольного Війська, Карпатських Січовиків та інших українських військових формувань у боротьбу за звільнення України від чужинецького панування вповні заслуговує на їх офіційне визнання державними властями України.

Президія Секретаріяту СКУ зголошує, щоб ці дві резолюції були запропоновані УВКРадою II Всесвітньому Форуму Українців для прийняття у формі двох окремих документів, підписаних їх усіма делеґатами Форуму, і у формі домагання передані президентові України, ВРУ, прем'єр-міністрові України.

Цю резолюцію прийнято на Зборах Української Всесвітньої Координаційної Ради, однак у прийнятих на II Форумі "Резолюціях" включено тільки: "Ми домагатимемось визнання історичної ролі ОУН-УПА як учасників визвольних змагань в боротьбі за Українську самостійну державу".

До речі, д-р Василь Верига, заступник президента СКУ, під час візити делеґації у Президента Леоніда Кучми теж підніс справу визнання вояків УД як борців за волю України.

ДУХ НАЦІЇ

(Скорочено)

Чотири дні (21-24 серпня) в Києві працював Всесвітній форум українців. Усюди в центрі столиці — на Хрещатику, Червоноармійській, Володимирській і біля Палацу "Україна" — відчувалася ця велика політична подія. Насамперед її знаменували парадно вбрані працівники міліції. Здавалося, вони самі вийшли на тривалу параду.

До Києва з'їхалося близько тисячі українців майже з 50 країн світу й понад півтори тисячі з обастей України.

Населення міста загалом сприймало форум стримано, сухо, а часом проривалася злостивість у висловлюваннях. Від одного водія автомобіля я почув неприємне:

"Більше мільйона гривень викинула держава на проведення цих зборів націоналістів..."

"Це не збори націоналістів, — заперечив я, — а форум представників українців з усіх країн, де живуть українці, та з усієї України".

"Люди не одержують пенсій, зарплат, у смітниках риються, я ось без роботи гасаю за копійкою, а вони гарцюють — "Ще не вмерла Україна".

Даремно було полемізувати. Я лише мовив водієві:

"Ви не українець, хоч і по-українському розмовляєте".

"А ви комуняка — хочете Україну зовсім добити до ручки!" — різко вигукнув водій на прощання.

Було боляче на душі після цієї розмови з шофером.

Якщо в перший день заля була заповнена, то на третій день вона здавалася майже порожня, і спеціяльний концерт не треба було "закуповувати", коли майже всі делегати форуму 22 серпня були в Палаці "Україна" на святкуванні 6-ої річниці незалежности України і там же на тригодинному урядовому концерті (щоправда, в ньому було мало українського, бо звучали тільки "О солє міє", "Джамайка", чужоземна арія імпортної виконавці — колишньої київської оперної співачки, яка тепер живе у Відні і вже не пам'ятає, якого вона роду та племені).

У президії сиділи Президент, Голова Верховної Ради, новий Прем'єр-міністер, екс-президент України Л. Кравчук, міністри (закордонних справ, оборони, освіти, культури), новий (замість пенсіонера Івана Кураса) віце-прем'єр-міністер з гуманітарних питань, академік Валерій Смолій (симпатичний, статечний), а також академіки Іван Дзюба, Микола Жулинський, Борис Олійник, лідер Народного Руху В'ячеслав Чорновіл та ще чимако інших.

Здивувала відсутність у президії головного духовного Святійшого Отця українців — Патріярха Київського і всієї Руси-України Філярета. Він сидів у залі. Чому? Задум Драча був зрозумілий. Якщо запрошувати у президію Святійшого Патріярха, то треба разом з ним посадити за почесний стіл також інших високих церковних ієрархів і, зокрема, митрополита УПЦ Московського патріярхату Володимира Сабодана. Останній міг викликати в делегатів обурення і протест. Тому через В. Сабодана посадили в залі всіх справжніх українських владик. До речі, Святійший Патріярх Філярет виступив потім чи не з найважливішою доповіддю Форуму — про національну небезпеку, що полягає у втраті українцями в Україні української мови та української духовности.

Інтерв'ю митрополита В. Сабодана, опубліковане в паризькому "Церковно-общественном вестнике", "цікаве" тим, що київсько-московський владика розмірковує, як Українська православна церква може стати автокефальною. Він, зокрема, каже (перекладаємо з російської): "Вирішити це спочатку повинна сама Українська церква, а потім треба подати своє рішення Руській церкві, яка, як Мати-Церква одна має право дати своїй дочірній частині повну самостійність". Ось і ясно, хто є хто. Більше того, В. Сабодан хизується дружбою із президентом України Леонідом Кучмою. Він розповідає про те, як сходив у листопаді 1996 року з Леонідом Кучмою до Гробу Господнього в Єрусалимі, як підіймалися вони разом на Голгофу. А ще дуже цікаве розповів: "На батьківщині нинішнього Президента, в Чернігівській області, колись було зруйновано храм, і Президент вирішив побудувати там, у селі, де він навчався і жив, храм. Але віддав перевагу, щоб місце для побудови храму було освячене канонічною церквою, тобто нашою. І я, і митрополит Чернігівський Антоній разом освятили це місце". Оригінальним є й те, що нова церква носить ім'я святого Даниїла. Російському повпреду В. Сабодану віддає перевагу і новий Прем'єр-міністер В. Пустовойтенко. Недавно, 30 серпня він був у Донецьку і, зокрема, взяв участь із свічкою в руках у посвяченні там каплиці загиблим на виробництві. Кропив святою водою той самий В. Сабодан. Ось так українські державні владці підтримують зусилля Святійшого Патріярха Філярета в об'єднанні Української православної церкви. Поки пануватиме в Україні Російська церква, миру і спокою віруючим не дадуть ні меморандуми, ні владні слова з трибун про рівність церков.

Дуже непокоїла і майже нездійсненна девіза форуму. Навіщо пропонувати те, що не може бути виконане? Девіза така: "У єднанні та співробітництві увійдемо в XXI століття". Усім добре відомо, що

нині жодного єднання не відбудеться між українцями. Безперечно, вкрай потрібне це єднання. Але українці ще не усвідомлюють цього і, мабуть, не скоро збагнуть свої помилки. Прикладів цього достатньо. Насамперед — існування протягом десятиріч за кордоном двох націоналістично-патріотичних організацій, так званих мельниківців і бандерівців. Тепер "пря" двох братніх сил перенесена на терени України.

А що діялося в залі й на сцені, коли обирали на нинішньому форумі керівний особовий склад Української Всесвітньої Координаційної Ради? Точилася справжня боротьба із десантним захопленням трибуни для виступів. Керівний склад було обрано в галасі, загальним голосуванням, у протистоянні делеґатів-українців і президії. Не було завершального слова. Все — хіп-хап, і швидесенько проспівали "Ще не вмерла Україна..." То з яким єднанням українці входять у XXI століття? Те гасло не можна втілити в Україні й за 20-40 років.

У самій Україні українці не люблять, не можуть гордо сказати, що вони УКРАЇНЦІ. Більшість їх мову свою зневажає. А саме мова — це ознака і дух нації. Тож потрібна девіза інша: "Увійдемо в XXI століття пробудженими і незрадливими українцями".

Сумно було чути, як Президент України на Форумі українців звертається до українців не "Дорогі українці", а "Шановні співвітчизники". Боїться привітатися як належить. У залі ж зібралися загалом українці. То чому нормально, по-людськи до них не звернутися?

Але доповідь Президента України на форумі була, на мій погляд, чи не найпатріотичнішою за всі три роки його виступів як Глави держави. Хтось із команди Президента добре і на користь попрацював.

Із хвилюванням сприймалася доповідь Івана Драча. Єдине, що в ній здалося неприйнятим, це коли він таврував колишніх прем'єрів, назвавши їх "молотобійцями" українського народу. Наївний наш великий поет. Хіба прем'єри — молотобійці? Хіба від них залежала і залежить доля України і українського народу? Ніколи. Поруч із Драчем у президії форуму сиділи Л. Кучма і Л. Кравчук. Ось на кого б подивився пильніше Іван Федорович. Але... він дружить з ними. Саме тому екс-прем'єр-міністер Євген Марчук так сказав про доповідь Івана Драча: "Це виступ літератора, а не звіт голови Української Всесвітньої Координаційної Ради. Звіту ж як такого фактично не було, що дуже прикро. Мабуть, це пояснюється тим, що поетичний талант не сумісний з даром організаторським. Мені здається, товариству "Україна" та УВКР бракує доброго і практичного організатора".

Нинішній, другий форум не сколихнув, не пробудив в Україні українців. А саме таку мету мали б поставити його організатори. Це було скоріше зібрання української діяспори — найбільш активної і свідомої західної та східної, яка тільки пробуджується. Важливість його полягає в тому, що стався український "вибух", тобто полинули етерні й газетні хвилі по світу, сповіщаючи: є така велика нація, як українська. "Покищо, — мудро зазначив у своєму виступі Іван Дзюба, — Україна залишається мовною і культурною колонією Росії". На жаль, це триватиме доти, доки нашою державою не почнуть керувати ті українці, для яких Україна над усе.

Ще дивно, чому в президії форуму не було патріярха української літератури Павла Загребельного, колишніх прем'єрів-українців Євгена Марчука і Павла Лазаренка, совісти нації Левка Лук'яненка...

Валерій Жолдак

Головний редактор "Української Газети"

Христос Раждається!

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА ДИВІЗІЙНИКІВ В НІМЕЧЧИНІ

бажає побратимам в Україні й на Чужині

радісних Свят Різдва Христового і щасливого Нового Року.

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

бажає

ДРУЗЯМ ПО ЗБРОЇ, РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ та ЗНАЙОМИМ

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в АРҐЕНТИНІ

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

бажає

ДРУЗЯМ ПО ЗБРОЇ, РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ та ЗНАЙОМИМ

КРАЙОВА УПРАВА БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в АВСТРАЛІЇ

Іван Дяченко

МАЙБУТНЬОМУ КАНДИДАТОВІ
(од партії "Гоп, мої гречанки...")

Як стати депутатом? По-перше, подбайте про драбину й починайте з першого щабля — депутата сільської Ради. Це буде перша Ваша трибуна. Програма Ваша повинна бути короткою, але змістовною. Починати треба не зі своїх сільських болячок. Бо всім, хто прийде послухати, — вони добре відомі. Беріть вище, ще вище — з самого верху. Десь після першого чи другого пункту програми вдарте шапкою об землю і... бика за роги! Це буде сміливо й доречно, саме в рік Бика. І скажіть приблизно таке:

— Шановний... запишіть собі де завгодно, що ми, селяни, повстромлювали вила в землю і ні за які паї не візьмемо. Вона вже в третьому поколінні пахне Сибіром, Соловками, Колимою та іншими географічними широтами, далекими від тієї, що нам збираються напаювати, аби згодом знову щось припаяти. Хоча, з другого боку, хто не марнує часу і не "спить", той має і в хаті, і біля хати.

Треба знати стратегію й тактику колгоспного життя. Вище керівництво — це в основному бартерні "пригоди" та розподіл поміж учасниками. Середня ланка (не бурякова) — як коли: хто з будівельної бригади — дошку, хто з городньої — овочі до міста, хто з ферми — порося, з поля — солому та полову, із садка — яблука і т. д. і т. п. Якщо комусь не дістанеться колгоспного меду, то тільки тому, що його не люблять бджоли.

І все ж (зверніть увагу ВР) — це верхівка айсберґа, 30%, а решта 70% (під водою) — то рядові колгоспники. Як вони працюють і як досі живуть, ми знаємо набагато менше, аніж про Чорнобиль. Зарплати не отримують, а землю не хочуть брати. Навіть для продажу. Тому кандидат у депутати від імені всіх селян повинен заявити:

— Колгоспи були, є й будуть!

Якщо отримаєте позитивні відгуки на свою програму, то сміливо піднімайтеся на вищий щабель — до районної Ради. Може статися так, що за сучасної ситуації та сприяння громадської думки перескочите через один, а то й два щаблі. І ви вже у Верховній Раді. Але громадську думку треба підігрівати.

Питаєте, де взяти депутатську драбину?

— Виміняйте за бартером.

Ро-Ко

Нема то як на «Верховині»!

Не на Верховині в горах Карпатах–Ох, я би там жив!–і не мова про леґінів-гуцулів, а про дивізійників, які знову з'їхалися–як це гарно звучить: братчики на оселі Братського Союзу на Верховині. На XXV-ий Крайовий З'їзд ЗСА.

–Ми тут почуваємося, як у себе вдома...поза своєю хатою, – кажуть побратими.

Але я почав писати про мої враження з дивізійного з'їзду від сантименту до Верховини, як політик з України починає говорити на виступах у діяспорі від сантименту до діяспори. А на ветеранському з'їзді на сантименти нема часу, бо голова Станиці Братства з Нью-Йорку, маестро побратим, назвавши його по-вітчизняному Го-Го! який був господарем з'їзду–зарядив, що тут усе мусить кляпувати, як у битві під Бродами. (Він там був у 1944 і 1997). Отже, замість сантиментів, побратими хочуть трішки розрадуватися і дещо розвеселитися. Так було заповіджено господарем наперед. Бо вже час, як у математиці: 25 (з'їздів) х 2 (роки) = ?, тобто, споро часу, на числення котрого у дивізійників нема жодної формули.

Їдучи з неньки Канади до неньки Америки, сушилася під ветеранським пиріжком моя голова, як у нас в старому краю сушилася в'язанка тютюну під стріхою: пощо люди хочуть веселитися. Тим більше побратими дивізійники. Тим більше на з'їзді. Тим ще більше, що в сьогоднішній ері політичної коректности не модно веселитися, а модно заплакати, навіть президентам держави, особливо на публічних виступах.

Президент Росії Єльцин це робить. Він час від часу над келишком «заплаче до камізельки». (Про нахили й схили Єльцина написав спогади його перший і найближчий–очевидно, вже колишній–дорадник). І президент Америки Клінтон. Він прослезився на пресфкоференції, коли його запитали про Місс Джовнс. (Для тих, що мало усвідомлені в нинішній політичній коректности, слід пояснити: достойний Клінтон во врем'я оно, коли ще не був таким достойним, пробував мати аферу–полюбовну–в одному готелі, але Місс Джовнс наклала вето, і тепер заскаржила Президента Америки–найпотужнішої атомної супердержави на всьому світі–до суду за сексуальний «гарасмснт». Певно їй жалко стало за тим, що не сталося, бо не знала, чи Клінтон стане президентом, твердять реалісти-адвокати. І не є певне, чи

президент зронив сльозу з жалю за невдалою ескападою чи з причини свого політично-некоректного становища. Це проблема для політологів.–Якби знаття?–сказав би наш Остап Вишня).

Наш народ знаменито визнається на таких слабостях людини. Наша народна приповідка каже: свій як не заплаче, то бодай скривиться. Але я ще не бачив, щоб наш президент Леонід Кучма бодай скривився, не то заплакав. То насувається питання: хто наш президент Кучма є? Але він має політично-коректне виправдання: його прем'єри, міністри, депутати–комуністичні, соціялістичні, партократичні і т. д. (ці всі прикметники слід би взяти в лапки або замінити загальним новотвором, взятим з New York Times, «клептократичні»)–так поводяться, що не знати, чи йому плакати чи сміятися.

Повертаючися до «верховинних» реалій, тобто до наших побратимів на з'їзді, залишається нерозв'язаним питання: пощо ще–чи вже–побратимам з'їжджатися? Та ж вони мають готові «карти покликання» і незабаром з'їдуться напостійно...там. Маймо надію, що святий Петро визнає дивізійників за ветеранів великої «противітчизняної» війни й дасть їм право безплатно їздити всіма небесними автобусами, як це мають визнані Верховною Радою ветерани великої вітчизняної війни Радянського Союзу в неньці Укр..ні.

Це поперше.

А подруге, побратимська хата впорядкована, як площа довкола могили на Верховині перед панахидою. Побратими дивізійники мають свого президента–принца «Ойґена»-Шипайла, мають представника на Землі для заведення вічного спокою під могилою і за могилою–«супрім-могильника Ґрішу»-Григоровича, мають заступимого, але нема ким його заступити, універсально славного Ґо-Ґа, мають «Свата»-Гавриляка, хоч нема кого сватати, мають «Фасольку-Цяху»-Ференцевича, колись наймолодшого дивізійника, який також покрився інеєм, але ще не забув наказів до «екзерцирки».

Куба має неспокійного Фіделя Кастро, який не дає спати президентові Клінтонові, а Братство має спокійного «Кубу»-Голинського, при якому можна спокійно спати. I last but not least має незаступимого братського президента й незмінного, як сама Верховина, побратима Івана Олексина.

Цього літа відбулася ще одна знаменна подія: неподалік гори Жбир, на якій видніє висока могила в пам'ять дивізійникам, посвячено каплицю й цвинтар, на якому перепоховано прахи полеглих дивізійників. Для «усучаснення» й заспокоєння вільноринкових потреб

не зашкодило б заложити філію «Ярема & Ярема»–похоронного закладу з Нью-Йорку чи «Кардинала»–з Торонта–й запросити діяспорних братчиків на відвідини...постійно сталі.

І ще одна історична подія: вийшла у світ історія Дивізії, яку написав майор американської армії Михайло Логуш. Вона більша, ніж історія Грушевського (на 560 сторін–за два роки існування дивізії–то почисліть, скільки томів мусив би був написати Грушевський за багато тисяч років–з гаком–існування України-Русі!) І краща, бо історію Грушевського щойно перекладають, а історія Дивізії написана деожавною мовою Америки й офіційною Організації Об'єднаних Націй. І кожна дочка, кожний син дивізійника, як прочитають цей твір, будуть proud of his or her old man?

Врешті, маємо вільну, незалежну, соборну державу–неньку Україну, яка до свого серденька пригортає усіх діточок-байстручат, які, одягнувши шапку невидимку, рейдують крізь її прозорі кордони. І ще тих, які за пазухою гріють доляри, і то американські.

Отже, що дивізійникам до спокою й щастя перед «мекартурським» маршем–fade away ще потрібно?

–Долярів?

–Ні! Хоч вони як не поможуть, то не зашкодять.

–Молодих літ?

–Ні, бо молодість не вернеться...

– Тоді нічого більше, бо, як отець на проповіді під час Богослужби для дивізійників перед панахидою щиросердешно й фахово-морально, по-військовому коротко, висловився: «антики» мають велику вартість...

Абсолютно!

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ

СЛАВІТЕ ЙОГО

****
****

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО

ТА ЩАСЛИВОГО
НОВОГО 1998 РОКУ

ПОБРАТИМАМ-ЧЛЕНАМ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1 УД УНА

ТА ВСІМ УКРАЇНСЬКИМ ВЕТЕРАНАМ

БАЖАЮТЬ ЩИРО

УПРАВА І ЧЛЕНСТВО
СТАНИЦІ НЬЮ-ЙОРК

БАЛАБАН Ярослав
БАЧИНСЬКИЙ Ярема
ГАВРИЛЯК Роман
ГЕРАСИМОВИЧ Роман
ГРИГОРОВИЧ Кирило
ГУПАЛО Роман
ГУЦАЛЮК Любослав
ЗАКРЕВСЬКИЙ Андрій
ЗАЛУЦЬКИЙ Мирон
ІВАНИЦЬКИЙ Роман
КАНДЮК Богдан-Галя
КОБРИН Атанас
КОБРИН Роман
КОСТИРКА Роман
КУЛИНИЧ Мирослав
КУЛИНИЧ Петро
ЛЕУШ Стефан
ЛОДЗЮК Володимир
МАЦУК Роман
МОКРІВСЬКИЙ Іван
МОХ Данило
МИКУЛИН Володимир
МИСЬКІВ Володимир
МІХАЛЕВИЧ Павло
НЕНАДКЕВИЧ Микола
ПРОЦИК Володимир
СЕКРЕТА Стефан
СКРИБАЙЛО Стефан
СЛУПЧИНСЬКИЙ Орест
СТЕТКЕВИЧ Лев
ФЕРЕНЦЕВИЧ Юрій
ФРАНЦУЖЕНКО Микола
ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ Михайло
ЦІОЛКО Маріян
ЧАЙКІВСЬКИЙ Богдан

Василь Федорович

ЗАГИБЕЛЬ ІМПЕРІЇ І... УКРАЇНА

Замість рецензії на книжку *Autopsy on an empire* (Автопсія імперії), by Jack F. Matlock, Jr., 1995

За час своєї 35-річної дипломатичної кар'єри в американській закордонній службі Дж. Ф. Матлок як спеціяліст у справах СРСР служив чотирьома наворотами в американській амбасаді в Москві, де за президентства Реґана був відповідальний за координацію американської політики супроти СРСР, а в роках 1987-1991 займав пост амбасадора. В зв'язку зі своїм урядуванням Матлок подорожував майже по цілому СРСР, відвідував поодинокі союзні республіки, знав особисто багато видатних політичних лідерів так в центрі в Москві, як і в республіках, зустрічався з дисидентами, в тому числі теж з українськими, був свідком усіх політичних перемін і подій, що в результаті довели до упадку СРСР.

Спостереження й висновки Матлока об'ємисті, всесторонні, на загал об'єктивні, охоплюють в першу чергу СРСР, а після його розвалу — Російську Федерацію, поодинокі республіки — спершу союзні, а потім самостійні, міжнародну політику, особливо ставлення ЗСА до СРСР та поодиноких республік. В цій статті мова передусім про СРСР і про Україну, а про інші республіки говориться тільки тоді, коли це має відношення до України. Деякі думки Матлока не нові, про них вже раніше були згадки в українській і англомовній пресі, а їх тут повторено, щоб представити особистий погляд автора на деякі проблеми.

Історична заява Ґорбачова

Увечорі 25 грудня 1991 р. М. Ґорбачов перейшов зі свого бюра в Кремлі до конференційної залі, де на нього чекали представники преси й телебачення. Він спокійно засів за стіл навпроти кореспондентів і фотографів і зложив свою останню заяву як президент СРСР, повідомляючи всіх, що з сьогоднішнім днем він зрікається посту президента. Хоч сама заява була ясна, проте вона могла викликати здогад, що хтось інший перебере уряд президента СРСР. А так не було. СРСР в тому часі, після договору в Біловежській пущі з 8 грудня 1991 р., перестав існувати, і тим самим уряд президента був зайвий.

Після тієї заяви Ґорбачов ще коло півгодини давав відповіді на питання журналістів, а потім відійшов до свого бюра. По дорозі завважив, що червоний прапор СРСР уже зняли з Кремлівської вежі, а на його місце вивісили трикольоровий прапор Росії. Ґорбачов знав,

що це станеться, можливо при кінці року, а не впродовж кількох хвилин після його резиґнації. Це його заскочило, бо ще перед двома днями він домовився з Єльцином, що після офіційного проголошення комунікату про резиґнацію вони оба стрінуться в бюрі для формального передання й перебрання влади. Тепер у своєму бюрі Ґорбачов застав не Єльцина, тільки міністра оборони ген. Шапошнікова, який повідомив його, що Єльцин не прийде, бо він ображений деякими заввагами Ґорбачова в його коментарях та відповідях для кореспондентів.

Ґорбачов зрозумів, що йому нема про що більше говорити й тому передав Шапошнікову для Єльцина скриньку з ключами ("кнопками") до ядерної зброї.

Як на другий день Ґорбачов прийшов до свого бюра, застав двері до нього закриті, а дижурний повідомив його, що Єльцин забрав бюро для своїх потреб.

Таким чином СРСР перестав офіційно існувати, а на його місце вступила нова держава — Російська Федерація, яка внутрі перебрала всі центральні інституції, а на міжнародному форумі зайняла місце СРСР в Раді Безпеки ООН. В Російській Федерації залишилася приблизно половина населення кол. СРСР, а друга половина почала самостійне життя в нових національних державах, що постали після розвалу імперії.

Резиґнація Ґорбачова не була несподіваною. Вона була радше спізненою. Як Ґорбачов прийшов до влади в 1985 р., він заімпонував усів своїми кличами про гласність і перебудову. Населення очікувало більше свободи й поправи економічного положення. Але небавом показалося, що уряд не проводить ніяких реформ, економіка погіршується, а до того на політичному відтинку поодинокі союзні республіки, в першу чергу балтійські (Литва, Латвія, Естонія), змагають до незалежности.

Реакція Ґорбачова на ті рухи була диктаторська. Криваве здавлення самостійницьких демонстрацій у Литві викликало огірчення внутрі й закордоном (західні потуги ніколи не визнали насильного загарбання балтійських держав). Це довело до упадку популярности Ґорбачова. Загал населення, а навіть члени уряду почали домагатися уступлення Ґорбачова.

В серпні 1991 р. деякі члени уряду, співробітники Ґорбачова і КДБ, вчинили проти нього заговір, але Єльцин, який тим часом вже став президентом Росії, врятував ситуацію і Ґорбачов вернувся з відпочинку в Криму до Москви. Тепер зірка Ґорбачова зовсім погасла, головну ролю грав Єльцин. Формально Єльцин і Ґорбачов кооперували, але насправді між ними був принциповий конфлікт, що вкінці довів до резиґнації Ґорбачова два тижні після того, як Єльцин, Кравчук і Шушкевич підписали договір про розв'язання СРСР і створення СНД.

Причини розпаду імперії

Матлок рахувався з тим, що СРСР колись розвалиться, але не припускав, що це станеться так швидко і несподівано. Бо якби не було, то сов. імперія мала величезну мілітарну машину, в кермі держави стояла монолітна — на перший погляд — комуністична партія з усіми незнаними досі в історії засобами примусу й терору та детально розробленими бюрократичними методами постійної контролі своїх громадян. Це була справді "імперія зла". Сталін вимордував понад 20 мільйонів свого населення, отже більше, ніж всі жертви Другої світової війни. А вбивали людей за найменшу провину. Від селян забрано землю і тим спричинено штучний голод, а їх самих, якщо не розстріляно на місці, то заслано до концтаборів на Сибірі. Що більше, депортовано в віддалені сибірські області цілі народи під підозрінням, що вони колись можуть бути нелояльні (нпр., надволзькі німці, кримські татари). Проте автор тут пояснює, що це не була імперія злих людей, тільки режиму, від якого терпіли однаково росіяни, як теж інші національності (?!). Хоч комуністична система була знаряддям нелюдяности, то все таки вона не могла знищити в народі почуття справедливости, моралі й бажання свободи (нпр., Сахаров).

Автор дивується, як могла така велика держава просто сама себе зруйнувати. Він старається подати бодай кілька причин, які — на його думку — довели до загибелі імперії. Ось вони: вже сама державна система була від початку хибна й тому згори засуджена на невдачу; її лідери поповнили жахливі злочини проти людства; економічна система була нераціональна й не могла конкурувати з модерним світом; комуністична ідеологія втратила довір'я серед населення; справа застосування військової сили для встановлення гегемонії й відбудови державного престижу показалася нереальною. Очевидно, автор свідомий того, що були ще й інші причини, але це вже — на його думку — справа істориків (нпр., змагання поодиноких поневолених народів до самостійности).

Роля і завдання амбасадора в Москві

Ще перед виїздом до Москви Матлок знав, що його головним обов'язком буде репрезентувати свою державу та її інтереси. А ті інтереси були тоді в конфлікті з комуністичними інтересами СРСР, хоч по суті не суперечили інтересам народу. Завданням амбасадора було не допустити до сов. агресії й усунути причини східно-західних напружень.

Як Матлок приїхав до Москви в 1987 р. в характері амбасадора, то "перебудова" Ґорбачова була ще "в пеленках". Сов. уряд, невдоволений економічною ситуацією, хотів змін, але Ґорбачов тоді ще не мав ніяких плянів для реформ. Матлок був прихильником демократичних змін в СРСР, бо такі переміни були в інтересі ЗСА, а ще більше в інтересі

СРСР.

Щоб краще пізнати й оцінити економічні проблеми, Матлок виїжджав поза Москву до різних російських областей, а також до неросійських республік. Він знав, що в СРСР є різні національності, що бу-ли горді на свої давні історичні традиції; вони знали, що в загальній совєтській, тобто російській культурі й мові та ленінській ідеології, можуть стратити свою етнічну ідентичність. Лідери тих народів побоювалися, що світ про них не знає і зовсім їх забув. Щоб підтримати тих людей на дусі, амбасадор Матлок, який говорив плинно російською мовою, при зустрічі з тими людьми старався сказати до них бодай кілька фраз в їхній мові і тим давав їм до зрозуміння, що світ знає про них і не ідентифікує їх з росіянами. Такі звернення амбасадора в рідній мові збуджували довір'я до американського політика й додавали їм певности, що світ пам'ятає про них.

Після проголошення "гласности" і "перебудови" мешканці СРСР стали відважнішими й самі починали розмови з чужинцями (головно, з американцями), чого досі не було, бо аґенти КДБ завжди слідкували за такими людьми і переслідували їх за недозволені контакти з чужинцями. Тепер дещо змінилося, бо навіть сов. лідери більше відкрито говорили про внутрішнє положення, про пляни на майбутнє й надії на краще, шукали порад, головно в справі демократії.

Не зважаючи на симпатії до різних національностей СРСР, Матлок ніколи не відкидав ідеї якоїсь унії чи союзу. Він уважав — зрештою неслушно, — що незалежність не є одинокою дорогою для реалізації національних стремлінь і забезпечення миру, бо добровільний союз держав з демократичними інституціями може забезпечити мир та створити підстави для більш ефективного економічного розвитку (а де реалізація національних прагнень в ділянках інших, ніж економіка?). В тому відношенні Матлок погоджувався з Ґорбачовим, який до кінця обороняв союз. Проте Матлок відчував, що такий союз може наступити тільки тоді, коли старі інституції будуть заступлені новими, утвореними на підставі вільних виборів. Якщо народи СРСР дійдуть до переконання, що новий союз не є в їхньому інтересі, то ніяка сила не зможе створити нової життєздатної федерації, бо тоді це буде нова тоталітарна імперія. Для Америки кожний демократичний, не тоталітарний, союз є сприємливий і може бути її приятелем і партнером. Автократична держава, велика чи мала, "ліва" чи "права", завжди буде проблемою ЗСА.

Царська "єдина неділима" і СРСР

СРСР — це імперія так, як царська Росія. Царська Росія, подібно як інші імперії (нпр., римська, британська, еспанська), постала внаслідок підкорення інших народів. Таким чином за царів постала багато-національна держава-імперія, яка старалася перетворити свої меншини в одну російську національність. Тому, нпр., в Україні в 19 ст. було заборонено друкувати книжки українською мовою. Після

революції в 1917 р. поодинокі національності, згідно з принципом самовизначення народів, відділилися від Росії, в тому числі теж Україна, яка своїми універсалами проголосила спершу автономію, а вкінці 22 січня 1918 р. повну незалежність. Большевики зіґнорували принцип самовизначення й пішли війною на Україну, повалили Українську Народну Республіку, а проголошену ними в Харкові УРСР включили в 1922 р. до створеного ними СРСР. Щоб прихилити до себе українське населення, впровадили Нову Економічну Політику — НЕП, повели українізацію, а згодом, як закріпили свою владу, посилили русифікацію.

Правда, теоретично українська мова була дозволена чи радше толерована, але, незалежно від того, пропаґовано й поширювано російську мову як мову "совєтської людини", що її намагався виховати комуністичний режим. В багатьох республіках, а також в Україні, батьки посилали дітей до російських шкіл, щоб забезпечити їм кращу майбутність. Натомість росіяни, що масово приїжджали до союзних республік, не завдавали собі труду, щоб вивчити місцеву мову. Російська мова вважалася мовою еліти, а місцевою говорило простолюддя.

Поза балтійськими державами та Грузією і Вірменією, в інших республіках вища освіта була переважно в російській мові. В армії теж панувала виключно російська мова. Те все приспішувало русифікацію і денаціоналізацію. Ця практика турбувала національно думаючих інтелектуалів, а коли вони звертали на це увагу урядових чинників, реакція була негайна, їх трактували як небезпечних дисидентів. Коли, нпр., Іван Дзюба в 1960 р. виступив з окремим меморіялом в обороні української мови, його стали переслідувати й засудили на довгий термін ув'язнення.

Як відомо, комуністичний режим був атеїстичний, закривав церкви, провадив антирелігійну пропаґанду. А все таки російська православна церква мала деяке попертя уряду, бо вона, якщо не служила, то могла в майбутньому служити його політичним цілям. Одночасно переслідувано, а потім зовсім зліквідовано українську греко-католицьку й українську автокефальну православну церкви, бо їх вважали розсадниками сепаратизму.

Деякі російські політики твердять, а до них долучується також автор, що, на відміну від царської Росії, СРСР є своєрідною імперією, бо її створив не російський народ, тільки комуністична партія, при владі був не народ, а комуністична номенклятура, яка поневолювала Росію так само, як, нпр., Україну, Грузію чи Узбекістан (?). Все таки колонізаторами були росіяни, бо їх є більше, ніж інших національностей, вони опанували Центральний Комітет Партії, "еміґрували" до союзних республік, ширили там російську мову, яка немов стала об'єднуючим фактором. Крім того, деякі з них (нпр., Солженіцин) твердили, що росіяни потерпіли від комуністичної влади більше, ніж інші народи. Тут автор не погоджується з такою думкою і подає ряд арґументів. Росіян не переселювано масово так, як інші народи (німці, татари,

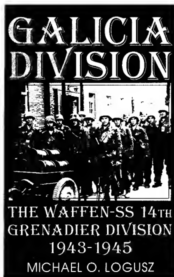
інгуші), вони не терпіли від колективізації так, як, нпр., українці. Росіяни не були позбавлені права вчитися в рідній мові, як це було в Україні, вони не відчували ніякої дискримінації, а навпаки, мали в союзних республіках привілеї й опіку, свобідно вживали свою російську мову й заставляли місцевих мешканців говорити тією мовою.

Більшість росіян вважала Союз своєю державою, вони гордилися його величиною і силою. Українців і білорусів вважали меншими братами й не могли погодитися (й досі не можуть!) з тим, що вони мають право відділитися від Росії. Ті погляди є віддзеркаленням урядової політики. В 1985 р. панувала офіційна думка, що національне питання маловажне, бо формується новий денаціоналізований чоловік, мовою російською, національність "совєтський", що мав би заступити теперішнього українця, литовця, казаха і т. п. Це мав бути тип інтернаціональної людини і Ґорбачов прихилявся до тієї думки, щоб націоналізм заступити інтернаціоналізмом, при чому додав пересторогу: національні почуття народу заслуговують на респект, їх не можна іґнорувати, але їх не можна теж надуживати; ті, що хочуть бавитися в націолаізм, не можуть сподіватися ласки.

(Читайте в наступному числі: Перші тріщини в імперії. Візита президента Буша в Києві. Референдум і незалежність.)

Д-р Володимир Боднар

ЗАВВАГИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ ДО КНИЖКИ п. н. "GALICIA DIVISION" The Waffen SS 14th Grenadier Division."

Недавно, накладом "Шіффер Ко.", появилася книжка про Українську Дивізію "Галичина". Її автором є Михайло Лоґуш, майор американської армії в резерві та син дивізійника. Книжка є об'ємиста, бо начисляє 411 сторінок і в додатку на кінці книжки ще 135 сторінок приміток-пояснень. Складається з 28 розділів, естетично оформлена, в твердій обкладинці. В книжці є багато світлин з життя дивізійників. Зміст книжки є історично-документальний і об'єктивний та вийнятково детальний в аспектах суспільно-політичному і військово-стратегічному тих часів.

Автор завдав собі багато труду і копітливої, муравлиної праці, аби впорядкувати та видати цю монументальну і унікальну книжку про Дивізію "Галичина". Він не ограничується тільки до періоду 1943-45 рр., але також сягає і до перед- та повоєнних часів. Книжка є написана в англійській мові і тому розрахована на широкі кола чужомовних читачів. Автор в свойому вступному слові подає багато джерел та прізвищ науковців, професіоналістів і людей, з якими контактувався та користав, як нпр: університети різних країн, бібліотеки, архіви та спомини приватних людей. На тих численних джерелах він базував і ними руководився в написанні цієї професійної і цікавої книжки.

В 1943 р. політична і мілітарна констеляції оправдували в Галичині створення української дивізії. Німці відступали на східньому фронті і програвали війну. Наші політологи і військовики, зрештою тоді цілком реалістично, аналізували та роздумували, що два титани (гітлерівці і більшовики) вкінці проваляться, а на їх руїнах постане незалежна українська держава. А українська дивізія дістане модерний військовий вишкіл і стане зав'язком української армії у своїй державі. Що ті кальвкуляції та політичні прогнози були обосновані, може засвідчити факт вже повоєнної т. зв. "холодної війни" між Совєтським Союзом і альянтами, на чолі з США. Совети, ворожо наставлені до альянтів, поставили т. зв. "берлінський мур" та повели завзяту пропаґанду і навіть саботажні

акції та диверсії проти альянтів, а спеціяльно США. Дійшло до того, що мілітарний конфлікт висів на волоску.

Створення дивізії було актом часового виходу зі скрутної ситуації. Знову гітлерівці в Берліні, змушені мілітарними невдачами, вкінці погодилися на творення дивізії. Петрактації в цілі створення дивізії відбувалися між німецькими відпоручниками, передовсім губернатором в Галичині д-ром Вехтером, і з української сторони проф. д-р Кубійовичем, інж. Хронов'ятом та іншими військовиками. Українці домоглися, що Дивізія "Галичина" буде вжита тільки проти більшовиків на східньому фронті, та що німці звільнять з концентраційних таборів наших політичних в'язнів. І тоді звільнено біля 150 наших в'язнів. .

Німецького походження полк. Бізанц, приятель українців, роджений в Галичині, який навіть брав участь в УГА в "Чортківській офензиві", відіграв свою ролю як голова Військової Управи "Галичина".

Евфорія і ентузіязм довкола створення дивізії були надзвичайні, бо на початку покладалися надії на перемогу над більшовиками і сподівану прихильну настанову німців відносно вільної України. Потім таки перемогли шовіністично-гітлерівські напрямні їх колоніяльної глупої політики. Зголосилося до дивізії біля 80.000 добровольців. Автор Логуш згадує, що існувала певна тиха згода і співпраця між старшинами дивізії (Крохмалюк, Побігущий) та УПА (Шухевич, Сидір). Ціллю і девізом обох військових формацій було передовсім допомогти вибороти Українську Незалежну Державу і бути зав'язком українського війська. Тому не диво, що з-під Бродів велика частина оцілілих дивізійників опинилася в рядах УПА і навіть потім займала там керівні пости.

Дивізія дістала модерний військовий вишкіл та зброю, чого УПА дошкульно бракувало. Зате УПА чисельно й ідейно була дуже сильна. Вишкіл рекрутів-дивізійників відбувався передовсім у двох вишкільних військових таборах: Нойгаммер та Гайделяґер. Командиром дивізії був німецький генерал Фрайтаґ, який до речі дуже неприхильно ставився до українців. Зараз після капітуляції в травні 1945 р. він застрелився.

Німці кинули дивізію під Броди де переважав ворог так у числі вояцтва, як і кожного роду зброї. Автор, як військовик, докладно ілюструє та аналізує мілітарне обладнання і персональний склад дивізії. В боях під Бродами (села: Почапи, Княже, Ясенівці, Білий Камінь і т. і.) брало участь біля 11.000 дивізійників, з якого числа біля 7.000 або загинули, були раненими, попали в полон або перейшли до УПА.

Автор згадує також і про створення 2 українських куренів: "Нахтіґаль" і "Ролянд" ще в році 1941, в поході німців проти Совєтського Союзу. В леґіоні "Нахтіґаль" українським політичним провідником був сотник Роман Шухевич, пізніший командир УПА ген. Тарас Чупринка, а командиром "Ролянда" був майор Рен-Побігущий. Вкоротці ці курені німці здемобілізували; з них створили один курінь, який воював на Білорусі проти більшовицьких партизанів.

Після битви під Бродами з кадрів нових добровольців і оцілілих дивізійників переформовується дивізія, яка воює проти совєтів та комуністичних партизанів у Словаччині, Австрії (Фельдбах і Ґляйхенберґ) та Юґославії.

При кінці війни штаб Дивізії мусів вміло маневрувати, аби не попасти в полон до більшовиків. Наводить прикрий досвід козаків, на чолі з ген. Красновим, яких англійці пезпардонно в Лієнці, Австрія, силою передали совєтам. Їх більшовики розстріляли або заслали на каторги в Сибір.

Українська Дивізія попала в полон до англійців і її тримали в Італії в таборах Белярія та Ріміні. За стараннями та зусиллями Владики Бучка з Риму англійці не передали дивізійників більшовикам. Владика Бучко домігся авдієнці з Папою та з'ясував йому загрозу ситуації. Папа, зі своєї сторони, вжив свого авторитету і контактів, чим причинився до недопущення видачі Дивізії большевикам.

Книжку читається легко. Її можна набути в приступній ціні дол. амер. 35.

Schiffer Publishing Ltd.
488 Lower Valley Road
Atglen, PA 19310, USA
Phone: (610) 593-1777.

Радісних Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Всеукраїнському Об'єднанню Ветеранів,
Спілці Офіцерів України,
всім українським патріотичним
ветеранським організаціям,
Крайовим і Станичним Управам та
Членам Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

бажає

Головна Управа Братства
кол. вояків 1-ої УД УНА

З нагоди великого торжества
Різдва Христового та Нового Року

складаємо всім нашим Управам Відділів, усім
нашим членам як рівнож
усім побратимським
Комбатантським Організаціям та всьому
українському народові
якнайсердечніші побажання

веселих Свят Різдва Христового
та шасливого Нового Року

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ Б. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ!

Володимир Романюк

СВІТЛЕ ВІКНО У СВІТ ОЛЕГА ЛИСЯКА

У видавництві "Вісті Комбатанта" в Торонто (Канада) минулого року побачила світ книжка Олега Лисяка "Відламки "Шибки у вікні`". Наразі видруковано її тільки 1000 примірників, і це лише лякмусовий папірець на реакцію читача, та, як пообіцяло видавництво, недалекий час, коли книжку, яка вже стала бібліографічною рідкістю, буде перевидано поважнішим накладом в Україні і придбати її для своєї бібліотеки зможе кожен справжній шанувальник красного письменства. Безсумнівно одне: "Відламки "Шибки у вікні`" більш, ніж того варті.

Про життя і творчість О. Лисяка свого часу чимало сказали його друзі, літературні критики, нині вже покійні Григор Лужницький і, передусім, його, як пише сам автор "Відламків...", "цивільний хресний батько" в літературі Зенон Тарнавський. Ми тут пробуємо певною мірою їх продовжити. І не лише тому, що об'єднані в книжку твори О. Лисяка є чи не єдиним такого роду джерелом пізнання фронтових буднів 1 Української дивізії УНА, в якій автор пером і багнетом змагав за волю України, а й як винятково літературне явище, в якому навіть зовсім сухі мемуарні речі подано високохудожньо, філософськи, зрештою, захоплююче.

Це починаєш усвідомлювати вже від першої прочитаної сторінки книжки, де автор, впроваджуючи читача в сюжет, з гарним гумором розповідає про те, як починався його довгий, понад півстолітній, шлях у літературі. О. Лисяк одвертий, щирий та якимось нездоланним для розуміння чином дуже близький, український. Він переконує нас у цьому без патетичного самобиття в груди, без реклямно-плякатного ура-патріотизму та без самозамилування. Переконує своїм ставленням до життя, до батьківщини, до світу. Переконує почуттям правди, справедливости, гуманізму.

На запитання, чому він пише на тему війни, про тих, котрі дочасно пішли з життя в її горнилі, О. Лисяк відповідає просто і природно: "Часом мені здається, що вони приходять і говорять нам, тим, що живуть, щоб ми не забули ні їхньої долі, ні їхньої смерти". Відповісти так просто й природно — значить так, вже з молоком матері, сприйнятий світ, так пропустити його через призму почуттів, щоб жодна з її

граней не спотворила найголовнішого в людині — людського. Найвижчим замовленням, на яке пише О. Лисяк, є замовлення його совісти, його безмежно люблячого світу і все, що нас у ньому оточує, серця. Цю любов автора не можна не відчути буквально в кожному рядку, фразі, у пропущеному через авторове серце слові.

Любов ця починається від матері. Матері й присвячені такі, між іншими, слова: "Не завжди вояки вмирають із грімким "Слава!" на устах. Бравурний порив атаки, грімкі вигуки бою, запеклість і завзяття кінчаються, і їх заступають важкі останні хвилини на цій землі. Духовники, санітари, медсестри, лікарі не одне могли б сказати про воякцьку смерть. Не грімкі вигуки, не завзяті поклики, а тихе останнє: "Скажіть неньці моїй...", або просте, звичайне: "Мамо..." — завмирають на устах бойовика.. Останнім словом, що кінчатиме все дочасне, буде завжди: "Мамо!.."

Мати, жінка для О. Лисяка — це не тільки й не просто рідна мати й не просто жінка. Це — святиня. "Ах, постен, постен, ляссен зі міх байм лєбен!" — лепече зблідлими губами молода красуня, якій не відібрали краси ні обголена в таборі голова, ні посіріле передсмертним жахом обличчя. "Даруйте мені життя! Ах, постен, постен!". Це — з оповідання "Дієнбієнфу піддасться завтра"; це — про нацистський концтабір. А відтак: "...А потім знову ті череваті жінки в бамбукових "каїнчас", дивні горляні вигуки, прохання, вогонь, киданий на рижові стріхи, постріли, що вбивають старих жінок, спаралізованих старців, малих дітей. Брудна війна! Але хіба вона буває колись чиста?" Ось так, через почуття до рідної матері, приходить усвідомлення святости матері, жінки планетарної. Так приходить до засудження війни, яка завжди є брудною, якщо вона не є визвольною, а загарбницькою, людиноненависницькою.

Саме такі війни проти українського народу розв'язували та вели чужинецькі зайди, починаючи з найдавніших часів нашої нації. І нашій збройній боротьбі за незалежність, за свою соборну державу О. Лисяк присвячує не тільки "Фраґменти спогадів з Дивізії", а й сконденсоване есе "Відвічний шлях": "Сонце заходить червоно. "Це вже останній раз..." — прошибає думка. Ще раз піднесеться важка голова, і гаснучі очі глянуть в гущу грані туди, де має на вітрі волосіння чілка прапора. Так хочеться сказати: — "Але стяг ще стоїть!" — але засохлі скривавлені уста вимовляють тільки останнє: "Мамо.."

Відвічний шлях боротьби. Починаючи із захисту рідного краю від половців, татар, через канцлера України Юрія Немирича, через IV Універсал, Крути, УГВР, через Василя Біласа та Дмитра Данилишина з оповідання "Дзвони", через дивізійного героя-одесита з "Як загинув десятник Стасенко", через рятівний медальйон-іконку св. Миколая з "В замку Ґляйхенберг", через одисею леґендарного боксера та воїна Йосифа Хоми з незакінченої, наразі, повісти "Справа дивізійника

Чуми", через Броди...

Спогади, спогади, спогади — глибоко журні, суворі, десь — лірично-задумливі, а десь — по вінця переповнені неповторним Лисяковим гумором; отим здоровим та тонким гумором, що нас так вирізнює з-посеред багатьох народів світу. Особливо соковито нуртує гумор цей з розділу книжки "Дивізійний гумор", в оповіданнях "Скрінінг", "Як Гнат з Грицьком воювали", "Горілка поручника Запорожця", "Щоби штемпу не вхопити", у "Спортових репортажах", які водночас є й цінною фіксацією спортивного життя в повоєнній українській діяспорі.

Виокремлені в книжці у розділ три-чотиристорінкові оповідання й нариси настільки органічно поєднані в збірці, що при очевидному розмаїті тем читаються як єдиний сюжет. Пояснюємо це винятково оригінальністю стилю О. Лисяка. Стилю дзвінкого і водночас майже невагомого при переходах головної теми — жагучої любови до життя в усіх його виявах — з твору в твір. Ми не помічаємо, що перегорнуто останню сторінку цієї непересічної збірки. Враження таке, що все ніби перечитано — бо ж, як кожний з творів, які вміщені у збірці, вона логічно й композиційно вивершена — та водночас здається, що з тієї останньої сторінки цікава й захоплююча розповідь веде нас далі. Веде не тільки в минуле рідного Лисякового Львова, наших національно-визвольних змагань, не тільки в сьогодення, а й у майбутнє, яке автор виразно бачить, про яке ще не написав, але обов'язково — хочеться вірити та щиро йому побажати — напише.

Можна б ще сказати чимало гарних слів про стиль, мову, етику почуттів і культуру їх викладу у "Відламках `Шибки у вікні`". Можна б, очевидно, висловити й певні зауваги. Але залишимо це зробити вдумливому, сумлінному і, як і О. Лисяк щодо нас, доброзичливому читачеві. Закінчити ж цю рецензію на відносно невелике за обсягом (226 сторінок), але таке глибоке за суттю літературне чудо ветерана визвольних змагань і публіцистики, людини, для якої "соціяльним" замовленням є замовлення серця, хочеться словами теплої вдячности та найкращими побажаннями.

Володимир Романюк, спеціяльний кореспондент газети "Галичина" в США

Веселих свят Різдва Христового і щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх Родинам, усій Українській спільноті та побратимам нашої Станиці

пересилає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Монтреалі, Канада

Христос Родився! Славіть Його!

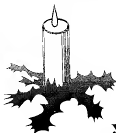
Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

в Гартфорд, Конн., США

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

бажають

друзям по зброї, приятелям та знайомим

Управа і члени станиці

БРАТСТВА кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

У ВІННІПЕҐУ

БІЛЬШОВИЦЬКА АҐЕНТУРА В БОРОТЬБІ З УПА

Тож не страшні нам вороги одверті,
А ті, що з рідним словом на устах,
Ідуть до нас, щоб душу нам роздерти,
І сіють терни розбрату в душах.
Юрій Клен "Прокляті роки"

В журналі *East European Politics and Societies*, vol. 11. No. 1, Winter 1997, появилася стаття Дж. Бурдаса: "Agentura: Soviet Informats' Network & the Ukrainian Underground in Galicia, 1944-48", ст. 89-130. Автор підібрав дуже вдачне мотто, що зразу ж визначує чітко зміст статті. Мова йде про диявольські методи НКВД спрямовані на знищення УПА при помочі місцевих стукачів.

Коломийську реґіональну квартиру Служби Безпеки УПА, 29 жовтня 1945 року, знищив загін НКВД, вбиваючи при тому старшину упівської контррозвідки "Ярослава". Енкаведистам попав у руки цікавий 20-сторінковий документ "НКВД-НКҐБ Аґентура в практиці", що ним послуговувалася Служба Безпеки УПА в боротьбі з більшовицькими донощиками. На основі цього документу, як також й архівних матеріялів із Москви, Києва та Львова, авторові вдалося описати вірно методи диявольської боротьби ворога проти УПА. Але, як заявляє автор цієї статті: "Найстрашнішими документами, що свідчать про операції радянської спецгрупи, являються документи забрані від трупів українських революціонерів". Дуже багато допомогли авторові й матеріяли "Української Архівної колекції" Торонтонського університету.

Як заявляє автор: "Радянська війна, спрямована на пацифікацію Західньої України, велася на таку скалю, що її не можуть собі уявити навіть і її учасники, і що її, евентуально, виграла радянська сила, не на полі боїв, але завдяки спритній шпигунській аґентурі".

Новий прихід радянської влади в Західню Україну наше підпілля привітало "підземною боротьбою" із бункрів. В самій тільки Галичині совєти знищили 28.969 бункрів.

Тоді повелася також дуже успішна пропаґанда УПА проти мобілізації в Червону армію. Розуміється, що червоний ворог відповів на це дуже жорстокою протиакцією. За час 28 місяців (1944-1946) ворог провів 87.751 різних операцій, вбиваючи при тому 110.825 "націоналістичних бандитів". Під арештом опинилося тоді 250.767 осіб.

Щоб мати будь-яку надію на виграну війну, УПА потішало себе й населення Західньої України сподіваною війною Америки проти Росії. Також рішено перейти від відкритої війни проти совєтів до підпільної. Більші відділи УПА розчленовано на малі боєві групи, з трьох-чотирьох бійців. Але населення Галичини, застрашене перемогою Червоної армії над Німеччиною, а також будучи вже перемученим довгою війною, почало сумніватися в успіхи ОУН-УПА. Один із провідників районної

підпільної сітки репортував: "Населення дивиться на нас (українське підпілля), якби ми вже були призначені на смерть. Вони симпатизують з нами, але не вірять у нашу перемогу і не хочуть довше з нами в'язатися".

Щоби успішно протидіяти акціям нашого підпілля, совєти насильно запрягали до свого воза місцевих стукачів, рекрутованих із малолітніх дітей і поляків. Автор думає: "Аґентура — підпільна війна совєтських служб безпеки... знищити українське підпілля зі середини — була вирішальною в боротьбі з українським підпіллям... Лазар Каґанович наглядав над організацією совєтської тактики, призначеної на знищен-ня опозиції у Західній Україні".

Розуміється, що совєтська аґентура народилася багато раніше від часу боротьби з УПА. Вже у вересні 1940 року до студентської бурси в Бродах, для прикладу, прийшли два радянські студенти. Один із них Корнієнко, вже першого дня дав нам знати, що його колеґа є стукачем. Чи не за його допомогою арештовано взимі 1941 р. Петра Якимчука, знаного в Бродах підпільника?

Читаючи цю статтю пригадуються мені палкі дебати брідської середньошкільної молоді: чи нам вибирати дивізію "Галичина" чи "ліс"? Д-р Ю. Вассіян тоді нам радив: "Перечекаймо до кінця війни. Ми не виграємо війни з двома (червоними й брунатними) озброєними по зуби ворогами". Але хто тоді слухав його поради?

У цій статті чи не вперше сказано правду про це, як вдалося червоному ворогові знищити наше бойове підпілля таки руками наших рідних людей!

В. Сірський

РОЗШУК

Хто знав би про долю **Романа Олега Дутки (Олька),** народженого 15-го січня 1921 року в Станисла-вові, студента медицини, який був членом Дивізії УНА? Остання вістка про нього була з липня 1944 року. В тому часі був ранений в ногу і його бачили на возі ранених.

Інформації просимо слати до "Вістей Комбатанта" або безпосередньо до брата пропавшого, Ореста Дутки, що живе в Нью-Йорку.

Його адреса:

Orest Dutka, 43-10 Kisseua Blvd. #15 K

Flushing, NY. 11355. Tel. 1(718)

ЛИСТ З УКРАЇНИ

Вельмишановна редакціє журналу "Вісті Комбатанта"!

Як уважний читач Вашого вельми цікавого журналу, який розповсюджує серед українського загалу і в діяспорі, і в батьківщині об'єктивну інформацію про суспільно-політичне життя українства, чого не завжди зустрінеш в інших виданнях, а також як активний дописувач до журналу останнім часом, хочу звернути уваги редакції на наступне:

У 3-му числі журналу під заголовком "Ветерани в Україні" є редакційна замітка яка попереджує цілу низку статей присвячених діяльносі ветеранських організацій в Україні. Вважаю своїм обов'язком дещо уточнити подану там інформацію, а також додати деякі відомості.

— редакція інформує: "У намаганні визнати усіх ветеранів 2-ої світової війни державними чинниками... в минулих роках заснувалися дві важливі організації: Об'єднання ветеранів 2-ої світової війни та Всеукраїнське Об'єднання Ветеранів. Тут необхідно уточнити: на початку у Львові під керівництвом та за ініціятивою академіка Ігоря Юхновського, який був учасником війни і воював в рядах Червоної армії, було створено "Об'єднання ветеранів 2-ої світової війни". Згодом, за ініціятивою того ж І. Юхновського вирішено приймати в члени цього об'єднання і ветеранів праці, а також політв'язнів та інші групи громадян. Не зважаючи на протести зі сторони учасників війни, які слушно зауважували, що ветерани праці, яких є мільйони, просто розчинять у собі ветеранів війни, на зборах у Львові в присутності делегатів з усієї України було вирішено приймати в члени об`єднання ветеранів праці та інших, і назвати об'єднання "Всеукраїнським Об'єднанням Ветеранів". Це і було затверджено на установчому з'їзді в Києві. Таким чином в Україні діє не два об'єднання, як вказала редакція, а лише одне: "Всеукраїнське Об'єднання Ветеранів" — ВОВ.

— редакція слушно стверджує, що створення у ВР комісії у справі вивчення діяльності ОУН-УПА це тільки один із способів відложення цієї справи аж до часу, коли нікого буде визнавати. Це вже друга комісія ВР, перша була ще у попередній ВР і також не дала ніякого результату. Друга, створена в осені позаминулого року, в яку увійшли декілька депутатів-державників, вже весною цього року мала б дати якийсь результат. Але нічого не було чути про результати діяльности цієї комісії. У червні цього року, відреаґовуючи на виступ депутата Григорія Дем'яна у ВР з нагоди 90 річниці з дня народження Романа Шухевича, голова ВР О. Мороз заявив, що дві комісії ВР не дали результату і треба тепер створити Державну комісію по вивченню цього питання, яка так і не була створена.

Христос Родився! **Славіть Його!**

Із світлим празником

Різдва Христового і Нового Року,

вітаємо Головну Управу, Крайові Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Станиця Лігайтон, Па.

Найщиріші побажання

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року

українському Вояцтву, їхнім Родинам та Побратимам нашої Станиці

пересилає

Управа станиці БРАТСТВА кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА в Чікаґо, ЗСА

— редакція стверджує, що дивізійникам відмовляють так звану реабілітацію навіть в Галичині. У зв'язку з тим хочу звернути увагу редакції на два питання:

1. Про яку реабілітацію може йти мова і в кого її просити. Це не люди невинно звинувачені, а борці за волю України, які мають бути не реабілітовані, а визнані державою як її герої

2. Усі наші національно-демократичні сили роблять велику помилку, вимагаючи визнання ОУН-УПА та інших "учасниками війни", очевидно, для одержання відповідних привілеїв, які мають учасники війни. Така постановка питання є хибною, бо, наприклад, Є. Коновалець, С. Бандера, А. Мельник не були учасниками війни. То виходить, що після можливого визнання ОУН-УПА учасниками війни вказані діячі дальше будуть мати тавро "ворогів народу". Треба ставити питання про "визнання національно-визвольної боротьби 1920-1960 років" і тоді туди увійде і С. Петлюра, усі політичні діячі, і члени ОУН, вояки УНА, а також вояки УПА і усіх збройних формувань, які боролися за Українську Державу. Я цю думку весь час наголошую на засіданнях, ветеранських організацій, зі мною погоджуються... і знову ставлять питання про визнання "воюючою стороною".

— редакція стверджує, що "Україна стала членом світової міжнародної ветеранської організації". Такої інформації ми в Україні не маємо. Відомо, що "Всеукраїнське Братство ОУН-УПА", а також Спілка офіцерів України старанням наших ветеранів у Франції стали членами Европейської Конфедерації Ветеранів 2-ої світової війни". Делеґація Братства УПА та СОУ брала участь у з'їзді цієї Конфедерації. В цьому році знову відбувся з'їзд цієї Конфедерації, але від України поїхав лише полковник А. Кошіль як представник СОУ, а може і ВОВ. Чому не взяло участь Братство ОУН-УПА поки що невідомо.

— визнання національно-визвольної боротьби вже давно на часі, як і зрівнання у правах усіх ветеранів. Невирішення цього питання покриває ганьбою владу в Україні і не сприяє суспільній злагоді так необхідній нашій державі. Але все вказує на те, що це питання найближчим часом не то що не буде вирішуватися, але навіть не буде розглядатися. Причина: наступні парляментські та президентські вибори. І Президент, і більшість депутатів знову почали загравати з проросійськими лівими силами на сході та півдні, які усі свої зусилля спрямовують на дискредитацію держави, використовуючи усі провокативні аргументи, в тому числі і про українських "буржуазних націоналістів". Ліві сили використали навіть проведення Світової зустрічі УКО у Львові в липні цього року, щоб заявити, що вулицями Львова під своїми прапорами марширували колишні СС-івці, маючи на увазі, очевидно, членів Братства УНА. Так, вирішення цього питання відкладається знову на неви-значений час. Прикро константувати, що, незважаючи на зусилля, не було це питання слід розглянуто і на II Світовому Форумі

Українців. Але це вже провина наших патріотичних організацій, які не підготовили заздалегідь як слід цього питання.

— відносно замітки "Ветерани всі однакові" з "Української газети". Це факт, що калмик чи башкир Гєрасімов, який є головою об'єднаних "вєтєранскіх" організацій в Україні, які — усі до одної — є антиукраїнськими і антидержавними, а є інспіраторами постання таких організацій як "Союз совєтскіх офіцеров", які підтримують усі акції лівих, не хоче визнати і співпрацювати з державницькими ВОВ. Це не дивує, адже, у совєтських "вєтєранскіх" організаціях вже давно немає фронтовиків, а є лише ті, які фронту на очі не бачили, а служили у формаціях, які нищили національно-визвольний рух. Дивує інше: як Президент та найвища влада в Україні вихваляють тих карателів на кожному кроці, нагороджують найвищими урядовими відзнаками, додають усе нові та нові привілеї в час, коли учасники визвольних змагань не почули досі від них ні одного доброго слова і практично живуть за межою бідности. Це і є та обставина, з якою не можуть змиритися учасники визвольних змагань, а разом з ними усі патріотично налаштовані громадяни України.

— у замітці "Зареєстровано Всеукраїнське Об'єднання Ветеранів" чомусь не сказано, що членами ВОВ є також члени Галицького Братства УНА, яке було одним із ініціяторів створення ВОВ і співпрацювало з ним від початку його заснування.

Роман Панкевич, член Братства ОУН-УПА

Осип Труш

ЧИ ДІЙСНО ПІД СТЯГОМ ОБ'ЄДНАННЯ?

У "Свободі" з 28-го вересня ц. р. появився звіт Всеукраїнського Об'єднання Ветеранів (ВОВ) про зустріч українських комбатантських організацій, яка відбулася 19-23-го липня ц. р. у Львові. Ця зустріч була проведена заходами ВОВ, при дієвій підтримці владних структур Львова і області, а промотором її був академік і депутат ВР Ігор Юхновський, який також проводив нарадами.

До цього звіту й інших газетних інформацій про зустріч ВОВ Другої світової війни бажаємо зробити деякі зауваги і висловити свої спосте-реження з цього приводу.

Передусім, ми були переконані, що цей задум створити всеукраїнський форум комбатантських організацій був не тільки на часі, але конечним, коли є потреба примирення і утворення першої в Україні громадської організації під гаслом єднання в ім'я спільної праці для молодої держави. Це благородна ідея, за яку ми всі повинні змагатися. Щодо комбатантів, то вони мають можливість відкрити в багатьох випадках призабуті деталі нашої визвольної боротьби не тільки під час Другої світової війни, але, як про це говорить напис пропам'ятної таблиці на ратуші у Львові, "у пам'ять і пошану воїнам українських армій і військових формувань IX-XX століть, які боролися за незалежну українську державу".

Та дещо інакше виглядають звіти в пресі про цю зустріч ВОВ. Читаючи їх, приходимо до висновку, що одинокими формаціями, які брали участь в бойових акціях визвольної боротьби в час Другої світової війни, були ОУН-УПА, яка разом з Головною булавою УПА України творить Світове Братство ОУН-УПА, і Дивізія "Галичина". У звіті ВОВ нема згадки про Об'єднання кол. Вояків УПА ЗСА і Канаді, якого представник був присутнім на зустрічі. Крім цього, є ряд інших комбатантських організацій в ЗСА і Канаді, про яких забули чи з інших мотивів не включили до офіційної програми зустрічі. Відсутність вичерпного насвітлення подій, учасників і процесів визвольної боротьби приносить шкоду не тільки нашій оцінці історії, але утруднює доступ для молодого покоління в Україні до дійсних історичних фактів.

Прийшла пора — у вільній державі маємо нагоду насвітлити історію в такій формі, щоб майбутні дослідники мали дійсну картину нашої визвольної боротьби. Тому співпраця ВОВ зі Світовим Братством ОУН-УПА повинна базуватися на соборно-державній базі, а не на будь-якій ідеології чи політичній плятформі. Це ми завважили, коли провід ВОВ проголосив свою участь у передвиборчому бльоці

"Рух за народ, за Україну". Тоді, невдовзі після закінчення першої зустрічі ВОВ, Світове Братство ОУН-УПА видало заяву такого змісту: "ОУН-УПА наголошує, що вступ ВОВ до цього бльоку не угоджується з лінією керівництва Братства, оскільки більшість членів Братства ОУН-УПА стоїть на засадах українського націоналізму".

У цьому випадку треба підкреслити, що таке становище суперечить дійсності і вносить зайві конфлікти, які в сучасну пору Україні не потрібні. Не зашкодить пригадати собі, що, почавши від 1943 року, ряди УПА переважаючою більшістю поповнювали вояки, які до ОУН не належали, але боролися і гинули як українські патріоти. Відоме нам також становище Краєвої Екзекутиви ОУН і її політичного проводу (УГВР) на рідних землях, що уважали УПА збройною силою цілого українського народу.

Беручи до уваги, що кожний початок не є легким, і це не оминуло й першої зустрічі ВОВ, треба все ж побажати йому успіхів в майбутньому, а особливо академікові Ігорю Юхновському, що став душею цієї знаменної ідеї, та побажати йому витривалости і наснаги побороти всі перешкоди на шляху розбудови і закріплення ідеї ВОВ в Україні.

UKRAINIAN AMERICAN VETERANS

A GOLDEN YEAR FOR UKRAINIAN AMERICAN VETERANS

The 50th Anniversary of the Ukrainian American Veterans who served in World War II, Korea, Viet Nam, and Desert Storm, held at the Ukrainian National Association's popular Resort Center Soyuzivka on September 26-28 1997, proved to be milestone. The Golden Event was, indeed, spectacular. The Convention Committee under the leadership of Steven Szewchuk, used all resources to make this veterans' gathering memorable and exciting. John Flis Jr., Soyuzivka's General Manager, must also be credited for his extraordinary hospitality.

More than sixty delegates, representing five fundred veterans across America, assembled for deliberations. They came from New York, New Jersey, Pennsylvania, Connecticut, Massachusetts, Ohio, Florida, and Michigan. Along with the foregoing, the Ukrainian American Military Association, a unit composed of officers and non-commissioned officers on active duty, met at Soyuzivka for the first time as an affiliate of UAV.

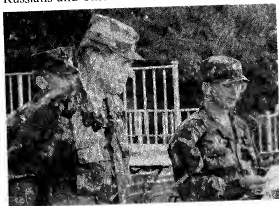
Michigan led the delegate roster with eleven representatives. In additon to assigned delegates from UAV Post 101, the Michigan State Department with Stephen Wichar as commander, made up one third of the Soyuzivka population. Incorporated into this contingent was the Song Ensemble Zoloti Dzvony.

On Friday morning after registration, UAV officials raised their military standards and National Commander Dmytro Bodnarczuk called the Convention to order. Although most of the morning session was devoted to reports by retiring officers, delegates voiced their concerns about veteran problems, encouraged a greater commitment to servicing the American veteran oriented program, building a greater scholarship program, revitalizing the process of the National Charter, and so on. To better foster a growth in membership became a key issue after veterans admitted a shrinking and serious decline in membership. After routine matters (minutes, credentials, reports, etc.) were completed, delegates were assigned to the following committees: Adopt a Hospital Program, Auditing, Constitution and By-Laws, Credentials, Finance and Budget, Future Conventions, Memberships, Nominations, Publicity/Public Relations, Raffle, Research and Documentation, Resolution, Rituals/Service, Scholarship Fund, Ways and Means/New Product Development, and Welfare.

On Friday evening, a traditional Hospitality Nite was held for all delegates and guests. After an extravagant steak dinner, the remainder of the

evening was in the capable hands of the versatile Song Ensemble Zoloti Dzvony from Warren, Michigan, Olga Dubrivny-Solovey conducting. Attired in Ukrainian costumes, the sixteen singers dazzled the audience with their electrifying renditions of "narodni pisni", notwithstanding American and Ukrainian military favorites. It was a smashing performance and the veterans went wild with appreciation. After Hospitality Nite ended, the audience was invited to continue an "evening glow" at the Halych Building, compliments of the Golden Bells. The evening belonged to the singers.

On Saturday morning, the Convention Committee Chairman began presenting their findings and recomendations. Midway through the morning meeting, the Ukrainian American Military Association presented a slate of speakers in a seminar-like session. Beginning with Lt. Col. Oryshkevych, Commander, the speakers efectively described their roles in varied aspects of their organization. The mission was common to all speakers and impressively inculcated to the UAV delegation in that "a united purpose must be established to apprise any military department that Ukrainians have capable and competent personnel who are both fluent and knowledgeable in respect to translations and interpretations of Ukrainian matters"... "and that biased Russians and other ethnics are no longer necessary."

Retiring Commander col. Oryshkevych of the Ukrainian American Military Association and new Commander major Roman Golash read offers for a 10 mile walk to honour the Great UPA Raid.

The Nominations Committee presented a list of candidates for the 1997-1999 administrative tenure of office. The following personnel was named and elected: National Commander (King's Park, NY) Steven Szewczuk; Vice-Commander (Highland Park, NJ) Mathew Koziak; Finance Officer (Parma, Ohio) Wasyl Liscynesky; Judge Advocate (Buffalo, NY) Miroslaus Malaniak; Publications and Public relations Officer (Clinton Township, MI) Stephen M. Wichar Sr.; Welfare Officer (Parma, Ohio) Bohdan Samokyszyn; Quartermaster (Grosse Pointe Woods, MI) Roman Didycky; Chaplain (Warren, MI) Myroslaw Pryjma; Historian (New City, NY) Wasyl Luchkiw: Scholarship Officer (Seven Hills, Ohio) Michael Demchuk; Immediate National Commander (Albuquerque, NM) Dmytro Bodnarchuk. Concurrent with UAV conferences, the National Ladies Auxiliary conducted

their own business sessions. Their Nominating Committee named and elected the following ladies to the Auxiliary Executive Board: President (Warren, MI) Irene Pryjma; Sr. Vice-president (Monroe, NY) Ann Bezkorowajny; Jr. Vice-president Passaic, NJ) Olga Wengryn; Secretary (Warren, MI) Alberta Cieply; Treasurer (Philadelphia, PA) Amelia Berezowsky: Judge Advocate (St. Charles, MO) Olga Pope; Chaplain (Farmington, CT) Pauline Pender; Historian (Warren, MI) Jeanne Elnick; Service Officer (Spring Valley, NJ) Kay Brega; Welfare Officer (New York, NY) Natalie Chuma and Liasion Officer (West Palm Beach, Fla) Helen Drabyk.

The 50th Golden Birthday Banquet was a sellout and all of Soyuzivka participated. A presentation of colors was executed by a detail of soldiers from Headquarters Service Battery of the First Battalion, 156th Field Artillery, New York Army National Guard, under the command of 1st Sgt. Joseph C. Patti. After posting the colors, the Zoloti Dzvony Song Ensemble sang the *Star Spangled Banner* and *Stche Ne Vmerla Ukraina.* An armed gun detail saluted the ceremonies with a volley of six cannon fire, stationed alongside the banquet hall. Taps were sounded.

Harold Bochonko, one of UAV's most distinquished officers and Vice-chairman of the Convention Committee, opened the banquet ceremonies with statements of welcome and then introduced the Master of Ceremonies Stephen Wichar, UAV Michigan State Commander. Mr. Wichar welcomed the delegates, members of the dais, and guests. He said, "today's 50th observance was a fitting occassion upon which to reflect the precepts which veterans embraced and upheld justice, liberty, democracy, and the promo-

Embassy attache officers col. Vasyl Sydorenko and major Vadym Yachno mingle with guests from Michigan, Christine Shumejko and John Melnyk.

tion of peace among free nations." The emcee called on PNC Eugene Sagasz to act as Officer of the Day, who in turn called on PNC Roman Rakowsky to be his Aide-de-Camp. This details discharged the Installation Rituals for newly-elected officers. PNC retiring Com. Dmytro Bodnarczuk was called to put a closure on the installation services. Steven Szewczuk, commander elect, and Irene Pryjma, Auxiliary president-elect, were called to make acceptance statements.

The Ukrainian Embassy Military Attache was represented by Military Advisers to the Mission of Ukraine, United Nations, Colonel Vayl Sydorenko and Lt. Colonel B. Vachno. Both were invited to address the audience. The next two items on the program agenda became an embarrasing blank. The Honorable Victor A. Kryzhanivsky, Consul General of Ukraine, and Ukraine's Foreign Minister Hennadii Udovenko, recently elected as president of the 52nd General Assembly in the United Nations chose not to attend the veterans' anniversary. Emcee Vichar was unable to explain their absence. So Rev. Oleksa Chouter was called to render an Invocational Prayer. Dinner was served.

Vincent Dunn, Chairman of the Economic Development and Promotion Committee in the Ulster County Legislature was called to the podium for a Proclamation presentation. Mr. Dunn was followed by Congressman Gilman, Republican from New York, 20th Congressional District, made a resounding speech about veterans, their rights, and their immersive role in the American Ukrainian Community. During other introductions and acknowledgements, Emcee Wichar called on PNC Harry Polche and Natalie Chuma to the main table for a plaque presentation honoring the late Ladies Auxiliary president Rosalie Polche. Irene Pryjma, the newly elected Auxiliary president, made the presentation. An announcement was made recognizing Walter Berezowsky, Walter Senyshyn, anf Ted Zeniuk of Post 4, Joseph Lesawyer of Post 7, and Jules Zaharchuk of Post 2. All four gentlemen were present at the first UAV Banquet held in Philadelphia 50 years ago.

Lt. Col. Oryshkevych, retiring commander of the Ukrainian American Military Association, was invited to speak on behalf of his organization. He thanked the UAV 50th Convention for officially adopting the UAMA as a member affiliate of UAV. Major Roman Golash, the new commander elect of UAMA, claimed that the new merger could only bring positive and productive results in common future endeavors." The last speaker on the rostrum was UAV Scholarship Officer Michael Demchuk. In his remarks, Mr. Demchuk also announced the names of scholarship winners for the 1997 academic year.

S. Wichar expressed his thanks to all participants and adjourned the banquet proceedings. He also invited the guests to stay for the Commanders Ball. Dance music was provided by the popular orchestra from Ukraine *"Lviviany"*.

Stephen M. Wichar Sr.

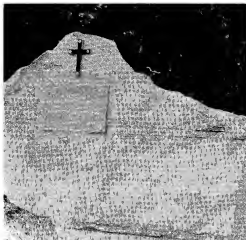
Остап Сокольський

ПОЇЗДКА НА МОГИЛИ ПОЛЕГЛИХ ДИВІЗІЙНИКІВ ПІД БРОДАМИ

Завдяки заходам Галицького Братства кол. вояків 1-ої УД УНА і Головної Управи Об'єднання бувших вояків українців у Великій Британії, у вівторок, 22-го липня 1997 р. відбулася масова поїздка дивізійників на могили побратимів, полеглих у боях під Бродами.

Вранці валка автобусів і авт з-під театру ім. Заньковецької у Львові вирушила до села Червоне (колись Ляцьке), щоб там посвятити меморіяльний комплекс: новозбудовану каплицю, кладовище та площу, де перепоховано мощі у липні 1944 р. полеглих вояків Дивізії "Галичина".

Їдучи автострадою Львів-Золочів, вже здалека можна було завважити кам'яний постумент-стовп, вказуючий, що тут пам'ятник і могили хоробрих дивізійників. Землю під будову цього меморіяльного комплексу дав п. Володимир Бойко, група молодих ентузіястів зі Золочева та Тернополя, з участю п. Михайла Струтинського, який завідує розкопами та опікується гробами, під керівництвом Галицького Братства, вже відшукала й перепоховала 120 дивізійників; 25 могил є у процесі розшуків, а 10 приготовлені до перепохоронення. З прецизністю розкопують молоді ентузіясти могили колись таємно похоронених полеглих вояків, пересилають розпізнавальні значки ("ер-кенунсмарки") до Берліна, устійнюють ім'я полеглого і в нових домовинах достойно перепохоронюють їх на цім кладовищі.

Пропам'ятний камінь при вході.

Меморіяльний комплекс положений на узбіччю гори, якої вид домінує над полями недалеко автостради Львів-Золочів та паралельної залізничної лінії між селами Ляцьке та Княже, що є місцем, де біля трьох тисяч дивізійників прорвалися з окруження під Бродами вузьким

коридором, 300 метрів завширшки.

Посвячення відбулося при участі великого числа дивізійників, більшість яких прибула на Всесвітній З'їзд Ветеранів-Українців у Львові, що день перед тим закінчився. Прибули також масово місцеві мешканці зі своїми церковними хоругвами та священиками. Службу Божу відправили та акт посвячення доконали більше, як десять священиків, в тому капеляни-дивізійники: о. крилошанин Петро Стецюк з Торонта, Канада, і о. мітрат Іван Шевчук з Австралії.

Палку промову виголосив д-р Святомир Фостун, голова ОбВУ з Лондону, Англія. Він підкреслив важливість цього першого окремого цвинтаря полеглих дивізійників в Україні, тоді як в Австрії дивізійники поховані на кількох військових кладовищах. Він зложив подяку побратимам-дивізійникам за те, що вони пам'ятають про полеглих друзів, і підкреслив вклад боротьби вояків Дивізії за незалежність України. Закінчив він словами Тараса Шевченка: ..."Ми просто йшли, і нема й зерна неправди за собою". Промовляли о. Петро Стецюк, і о. Іван Шевчук, голова Золочівської Спілки ім. Короля Данила Галицького — Володимир Бойко, кол. вояки Дивізії Юрій Ференцевич, д-р Ярослав Качай, Юрій Проценелевич та інші...

Почесну стійку біля входу до меморіяльної каплиці творили молоді пластуни в уніформах із стрийської пластової станиці.

Каплиця, збудована за схилі гори біля ліска, здалека домінує на цілу околицю. Біля неї, із західної сторони, гарно упорядковане кладовище: рівненькі висипані гроби-могилки з дерев'яними хрестами в головах, заквітчані китицями квітів та запаленими свічечками.

Після молитов на гробах полеглих гості з Англії поїхали на велике господарство села Червоне на замовлений обід, а я поїхав автом по довколишніх селах. Побував я в Княжому біля того містка, де на відкритім полі огні бомб і скорострілів Червоної Армії косили ряди дивізійників. Бачив я церкву, біля якої перебрані у німецькі уніформи совєтські вояки скинуті з парашутів заатакували відступаючі відділи Дивізії. Побував я в селах, де з геройською завзятістю атакували ворожі позиції мої побратими, і того дня у своїх думках я був з ними чи то у Білому Камені, чи в Почапах. Увижався мені вбитий сотник Дмитро Паліїв — герой листопадового зриву у Львові 1-го листопада 1918 р.,

Микола Палієнко — полковник Армії Української Народньої Республіки — командир дивізіону тяжкої артилерії у Дивізії, підполковник УНР Іван Рембалович, який був 14 разів ранений під Базарем у Другому зимовому поході.

Заїхали на гору біля села Підгірці, де у братній спільній могилі похоронено розстріляних вояків Дивізії та вояків Ук-раїнської Повстанської Армії. Після Панахиди промовляли священики, представники громад, дивізійники.

Автобуси повернулися до Львова, а я автом поїхав до Ясенова та виїхав з великим трудом на гору Жбир. Біля пам'ятника полеглим дивізійникам був приготований для відправи престіл і чекала групка місцевих людей, але не було вже ні священиків ні хоругов із довколишніх церков, бо, не дочекавшись дивізійників, вони повер-нулися додому.

Помолившись за полеглих побратимів, я з трудом з'їхав з гори, бо тим часом упав дощ і авто, яким керував мій племінник зі Львова Володимир Остапик ковзалося з одної сторони доріжки до другої на стрімкому схилі гори. А я... молився...

Звідсіля ми поїхали до місцевостей, де квартирував мій 14-ий польово-запасний курінь під Бродами. Наш курінь прибув під Броди на свято Івана — 7-го липня 1944 р., і розвантажувався вночі на станції м. Красне, і там нас привітали совєтські літаки т. зв. "кукурудзяники", які фосфоровими ракетами на парашутах освітили околицю і наш поїзд збомбардували. Але наша протилетунська артилерія їх скоро відігнала. Ми розмістились по довколишніх селах: 1-ша сотня зайняла квартири у с. Кутковi на фільварку, 2-га — в с. Кудрявцях, 3-тя — в Дунаєві, 4-та в Кіткорі (тут теж приміщувалась дивізійна оркестра), а 5-та — у Безбрудах. Заатаковані танками Червоної Армії, коли ми були вранці 17-го липня на вправах, ми відступили через Безбруди і, знищивши міст на річці Полтва, шляхом Красне-Львів, а зі Львова вже поїздом поїхали до Нойгаммеру — нашої вишкільної бази.

Фото Я. Куницького

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1988 РІК!

З ЖИТТЯ СТАНИЦІ ТЕРНОПІЛЬ

У Тернополі в залі Пласту 6 вересня 1997 року відбулись Загальні звітно-виборні збори Тернопільської станиці Галицького Братства кол. вояків 1 УД УНА. Збори відкрив о год. 10:10 голова станиці Б. Стасів, а молитву провів о. Михайло.

Вибрано Президію зборів у складі: Зенон Аксенчук — голова, Любомир Волинець та Іван Труш — члени. Запропонований порядок денний схвалено без змін. Голова реєстраційної комісії Михайло Малецький доповів, що зареєструвалось 79 учасників зборів при загальній чисельности 102 члени (на 1 вересня 1997 року).

Зачитано і затверджено протокол попередніх Загальних зборів.

Про роботу станиці, її Управи звітував Богдан Стасів. Він розказав про будову минулого року заходами станиці пам'ятника Борцям за волю України у Поручині на Бережанщині. Розповів про працю і співдружність з іншими патріотичними організаціями. Значну увагу приділяється співпраці з бібліотеками. Останньо станиця подарувала Тернопільській державній обласній універсальній науковій бібліотеці 133 книжки видані українською діяспорою, 28 комплектних річників "Вістей Комбатанта" і 15 окремих чисел. Вони тепер доступні у читальній залі обласної бібліотеки для істориків, учителів, студентів, молоді міста. Треба зазначити, що майже всім цим вперше може користуватись широке коло читачів, а найважніше для нас, річниками "Вістей Комбатанта" і біля двадцятьма книжками на тему 1 УД УНА.

Коротко зупинивсь доповідач на сьогоднішній політичній і економічній ситуації в Україні. Мимо знаних усім деяких успіхів, внутрішні теперішні обставини несприятливі, невтішні для нас. Обов'язком дивізійників є підтримувати активно державницькі праві сили, що борються за перетворення "держави Україна" в українську державу, проти небезпечного всевладдя старої номенклятури.

Фінансовий стан станиці задовільний, хоч наші ресурси скромні. Членські внески зібрані повністю. Всі члени станиці і зареєстровані у нас вдови отримали цього року матеріяльну допомогу, передовсім завдяки Суспільній Службі Комбатантів в ЗСА, а також додатковій допомозі від КУ в Канаді, КУ в Австралії, станиці в Монтреалі (Канада).

Всім жертводавцям щира глибока дяка від нашої станиці, її членів.

З великим жалем голова повідомив, що за останній звітний рік відійшло у вічність 14 членів станиці. Присутні хвилиною мовчання вшанували їх пам'ять.

У своїй співдоповіді заст. голови Михайло Тарас зупинивсь на наших відносинах з Всеукраїнським об'єднанням ветеранів та складній ситуації в цій організації. Доповів також про групові поїздки наших членів винайнятим автобусом до Львова, Золочева, Бродів.

Голова Контрольної Комісії Зенон Аксенчук доповів про роботу цієї комісії, зачитав Акт ревізії фінансово-господарської діяльности за

звітний період до 1 вересня 1997 року: не було порушень статуту і фінансової дисципліни, вніс пропозиції щодо дальшої роботи станиці.

Відбулось обговорення доповідей, після чого Загальні збори одностайно схвалили діяльність Управи і Контрольної комісії станиці.

Нову Управу обрано одноголосно в складі: голова — Богдан Стасів, члени Управи — Михайло Тарас, Роман Василина, Михайло Малецький і Денис Плецан (м. Чортків).

Обрано одноголосно Контрольну Комісію в складі: голова — Зенон Аксенчук, члени — Любомир Волинець і Йосиф Сабат.

Виступив також представник Крайової Управи Галицького Братства Орест Зелінський, який порушив справу дальшої будови меморіялу-цвинтаря у Червонім, поінформував про політичну ситуацію в Україні.

Збори закінчились відспіванням гимну України о год. 13:10.

Р. Василина, *секретар станиці*

ПОДЯКА СТАНИЦІ ТЕРНОПІЛЬ

Тернопільська станиця Галицького Братства кол. вояків 1 УД УНА складає щиру подяку ВШ Адміністрації "Вістей Комбатанта" за систематичну висилку журналу для безплатного його розповсюдження серед членів Братства і наших прихильників. Щиро дякуємо також станицям Братства кол. вояків 1 УД УНА в Ст. Кетеринс (Канада), Монтреаль (Канада), Рочестер (США), Клівленд-Парма (США), Крайовій Управі Братства в Арґентині і всч. о. Іванові Шевціву за прислані книжки і журнали, які ми даруємо тим бібліотекам, у яких вони найбільш доступні для читачів. Велике Вам спасибі, дорогі побратими. Це дуже важна справа в нинішній час, такий тяжкий для української книги в нашій, не зовсім ще своїй державі.

За Управу станиці:

Б. Стасів, *голова*

Радісних Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Головній, Крайовим і Станичним Управам та членам Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА й усім патріотичним ветеранським організаціям

бажає

КРАЙОВА УПРАВА ГАЛИЦЬКОГО БРАТСТВА кол. Вояків 1-ої УД УНА

ЗУСТРІЧ З ГЕНЕРАЛ-МАЙОРОМ ГРИГОРІЄМ ТЕМКОМ У ТОРОНТІ

За ініціятивою д-ра Василя Вериги, з нагоди концеру ансамблю пісні і танцю Збройних Сил України, відбулася зустріч членів Управ Братства з генерал-майором Григорієм Темком, заступником начального виховно-освітного відділу генерального штабу Збройних Сил України якому підлягає ансамбль. Він теж викладав в одеському військовому інституті.

Генерал розповів про перебрання інституту підчас путчу в 1991 році в Москві, зорганізування Спілки Офіцерів України Чорноморської Фльоти, які підготовили перебрання Фльоти для України і проведення присяги війська, але, на жаль, ці заходи, через нерішучість уряду України в Києві не здійснилися. Генерала ближче поінформовано про історію Дивізії та працю Братства. Подібні зустрічі відбулися у Станицях Тандер Бей, Вінніпезі та Саскатуні.

ПАНАХИДА БРОДИ В ТОРОНТІ

Увечорі 22 липня у Свято-Миколаївській церкві, при великій участі приятелів Братства і членів дружніх ветеранських організацій, традиційну панахиду за полеглих побратимів служили: о. митр. Д. Паньків, о. Р. Лобай і о. Жила, співав хор "Бурлака" під диригентурою Квітки Зорич-Кондрацької. Відповідну до річниці боїв під Бродами проповідь сказав о. Паньків.

Після панахиди в церковній залі відбулася тризна. Коротке, але змістовне слово сказав голова КУ Братства Лев Бабій.

Жетонів Братства "Броди Лев" на опіку могил продано на 320 дол.

ІМПРЕЗИ СТАНИЦІ ТОРОНТО

Представники Станиці брали участь в слідуючих імпрезах:

* В зустрічі з офіцерами України, які перебували на стажуванні в Канаді. Зустріч відбулась увечорі 6 червня в "Бейбіпойнт Ландж". Організував Відділ КУК.

* В бенкеті КУК-у 23 серпня, на якім головним гостем був перший президент України Леонід Кравчук.

* В бенкеті 14 вересня в Українському Культурному Центрі на вул. Крісті, дохід з якого призначений на закуп приладдя для українських спортсменів, які братимуть участь в Олімпійських іграх в Японії.

* В бенкеті в честь політичного в'язня Данила Шумука, що відбувся 28 вересня в старовинному ресторані "Олд Мілл".

СВЯТКУВАННЯ 45-ЛІТТЯ ІСНУВАННЯ СТАНИЦІ В СТ. КЕТЕРИНС

Святкування 45-ліття існування нашої станиці розпочали ми дуже вдалим пікніком. Вибраний святковий комітет — Василь Рекуляк, Володимир Павлусь, Добромир Казанівський, Роман Дощина і Петро Коваль — совісно попрацював, щоби не забракло харчів, гарячих і холодних напоїв, ну і, щоби публіка, яка прибула численно, могла приємно, в холодочку, провести час під звуки української музики. Грали і "бінґо", розіграли "когута і курку".

Той Комітет зайнявся і влаштуванням святкового бенкету, який відбувся в неділю 28 вересня 1997 р. в залі Українського Чорноморського Дому о год. 3-ій пополудні. Господарем був Василь Рекуляк. За головним столом засіли Степан Корнецький — учитель школи ім. Івана Котляревського, Катерина Кобилецька — представниця відділу КУК, Василь Пристайко — голова відділу УККА в Боффало, о. Юрій Галиця — парох церкви св. Юрія Переможця в Ст. Кетеринс, о. д-р Микола Комар — парох церкви свв. Кирила і Методія в Ст. Кетеринс і декан Ніяґарського Деканату, Лев Бабій — голова Краєвої Управи Братства, о. мітрат Роман Ганкевич — парох церкви св. Духа в Гамільтоні і декан Гамільтонського Деканату, Стефан Климців — секретар і фінансовий референт Головної Управи Братства з дружиною Катериною, Корнило Когутяк — секретар і фінансовий референт Краєвої Управи Братства з дружиною Дарією і господар бенкету Василь Рекуляк.

Голова станиці Володимир Павлусь привітав присутніх, наголосив, що станицю заложили в 1952 році колишні вояки Дивізії та попросив присутніх вшанувати пам'ять померлих членів нашої станиці. В часі мовчанки він прочитав прізвища і дати смерти померлих. Опісля передав дальше ведення програмою Василеві Рекулякові.

Запрошений господарем о. д-р М. Комар заінтонував "Отче наш" і поблагословив страви. Тоді господар представив гостей головного стола. При тому подякував о. д-рові М. Комарові за поміщення вістки про наш бенкет в парафіяльному віснику і теплі слова про нашу станицю в часі проповіді. Також згадав, що сестра о. мітрата Романа Ганкевича, Слава, після війни дуже помагала нашим дивізійникам дістатися до таборів ДП.

Після обіду Володимир Павлусь представив голову Краєвої Управи Лева Бабія, який виголосив святкове слово. В ньому представив ситуацію в часі німецької окупації Галичини, причини створення Дивізії, боротьбу на протибільшовицькому фронті і співпрацю з Українською Повстанською Армією, бо ж до Дивізії були також вислані люди з метою набуття військового вишколу і переходу опісля до УПА.

Співпраця виявилася найбільше в часі боїв під Бродами, коли,

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового
і щасливого Нового Року
всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці
бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Нюгейвен, Конн., США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці
бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Гамільтоні, Канада

Радісних Свят Різдва Христового
та щасливого Нового Року

Членам Головної, Крайових і Станичних Управ Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА всій дивізійній братії та їх родинам, комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажає

СТАНИЦЯ БРАТСТВА
КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД
в Торонті, Канада

потайки від німецького командування, передавано частинам УПА військове спорядження і амуніцію. А після відступу багато стрільців, підстаршин і старшин залишилися на рідних землях в рядах УПА. Літописці згадують, що були в УПА деякі сотні зложені майже повністю з дивізійників. Д-р Остап Сокольський займається вишукуванням прізвищ і псевдо таких дивізійників і має вже понад 50, наприклад, пор. Гвоздецький, псевдо "Емір", який вів переговори з рамени УПА з польською АК і ВІН. Опісля похвалив працю нашої станиці, з якою був завжди в контакті, бо приїздив з К. Когутяком на загальні збори і бачив, як чесно і наполегливо працювали і працюють для добра станиці члени й управа. Згадав невтомного працівника покійного Костя Фіцика, підніс заслуги кол. голови Омеляна Гаврилишина, який був головою через 20 літ, причинився до її відродження, росту і активности, одначе через недугу мусів відійти від управи. Після нього працю провадив Василь Михаськів, довголітній голова Укр. Чорноморського Дому, заслужений громадянин, який також захворів і, після одного року, віддав провід станиці в надійні рурки енергійного Володимира Павлуся, якому припала честь відсвяткувати 45-ліття станиці. Згадав добру працю писаря станиці Д. Казанівського.

Володимир Павлусь подав історію станиці. Початком існування станиці слід уважати день 6 вересня 1952 року, коли то вибрано Комітет для приготування Загальних Зборів. Комітет очолив М. Купратий, а секретарем став В. Козловський. Основуючі збори відбулися 23 листопада 1952 року при наявності 26 членів. Краєву Управу репрезентував полк. Профірій Силенко. Діяльність станиці була різна: деколи здавалося, що станиця перестане існувати, але витривалість і впертість поодиноких членів не дали станиці занидіти. І так, разом з Комітетом Комбатантських Організацій, поставлено на площі церкви свв. Кирила і Методія Пам'ятник Полеглим Українським Воїнам. В неділю 17 жовтня 1965 року, на свято Покрови, покровительки українського війська, довершено відкриття при великому здвизі народу з Америки і Канади, при участи Міністра Оборони Канади Пол Геліє. Посвячення довершили два священики-патріоти о. д-р Микола Комар і о. протоєрей Федір Легенюк. Покривало знімав генерал військ УНР Михайло Садовський. Від того часу кожнорічно біля пам'ятника на Зелені Свята і в річницю Бродів відслужуються Панахиди. Відсвяткувала станиця 12 жовтня 1968 р. 25-ліття Дивізії, а 29 жовтня 1977 р. — 25-ліття станиці. 10 вересня 1983 р. відсвятковано 40-ліття створення Дивізії. Головним бесідником був сотник Канадської Армії Богдан Панчук, який тоді сказав свої знаменні слова: як був би я тоді в Україні, то напевно також зголосився б до Дивізії. Промовляли також голова Головної Управи д-р сот. Мирослав Малецький і д-р Остап Сокольський від Краєвої Управи. В дні 8 вересня 1984 року станиця відзначила

40-ліття боїв під Бродами, 30-ліття станиці і 70-ліття вимаршу УСС бенкетом, який почався вмаршом на залю уніформованих членів нашої і запрошених станиць, під проводом дес. Богдана Криницького, зі співом "Машерують добровольці". Головним промовцем був голова СКВУ Петро Саварин. В дні 9 травня 1976 р. відбулось посвячення станичного прапора. Виступив стрілецький хор, десятка сеньйорів. Від 1970 до 1978 рр. влаштовувано кожнорічно вечорниці "Червоної Калини". 8 жовтня 1976 р. відбулась незабутня зустріч з Патріярхом Йосифом Сліпим. Крім власних святкувань, станиця бере участь у відзначуванні визначних роковин, звичайно уніформовано з прапором. І не лише в місті Ст. Кетеринс, а й у святкуваннях сусідніх станиць Гамільтону і Боффало, а також в похоронах наших дивізійників чи визначних громадян.

Вкладка членська до 1983 року виносила 3 дол., а тепер — 5 дол. річно. Станиця, одначе, чи пікніками, чи зеленосвяточними збірками, чи "колядою" старалася придбати фонди на народні цілі. На заклик КУК спонсорувала студентку в Бразілії (1,050 ам. дол.), вдержувано студента з Польщі (1,800 дол.). До 1995 р. вислано на різні датки 18,877 дол.

Золотими Хрестами за особливі заслуги були відзначені: о. д-р Микола Комар, побратими Омелян Гаврилишин, Кость Фіцик, Василь Михаськів, Михайло Лисюк, Петро Піжицький, Добромир Казанівський, Володимир Павлусь і Ілля Сенькусь.

Голова закінчив свій виступ словами: "Якби ми не були щирими патріотами, то не було б нас сьогодні близько 40 уніформованих комбатантів на залі, і, якщо б ви, дорогі гості, не оцінювали нашої праці, то не звеличали б так чисельно наш Ювілей".

Господар бенкету відчитав письмові привіти від станиць Гамільтону і Торонта; зі Ст. Кетеринс: від Спілки Української Молоді, Укр. Чорноморського Дому, Ліги Українок Канади, Укр. Суспільної Служби, Укр. Національного Об'єднання, відділу КУК.

До усних привітів запрошено Степана Корнецького, учителя, колишнього в'язня німецьких концтаборів і воїна УПА. Він привітав побратимів-вояків від імені бувших вояків УПА з Ювілеєм, побажавши їм дальшої відданої праці для добра вже вільної України. Отець мітрат Р. Ганкевич підкреслив важливість традиції українського війська і потребу якраз тепер наголошувати, що УПА, і наша Дивізія боролись за ті самі ідеали. В тому ж дусі склав привіт Василь Пристайко, голова Відділу УККА з Боффало, сам також дивізійник. Від станиці Рочестер привіт склав голова Василь Білан. Успіхів у дальшій праці бажав представник Головної Управи Стефан Климців.

Представниця Відділу КУК в Ст. Кетеринс п. Катерина Кобилецька побажала всім комбатантам нести високо українські прапори і не

відставати від праці, яка мала великий вплив на життя всіх організацій міста Ст. Кетеринс. Врешті від Укр. Чорноморського Дому симпатична п. О. Гаврилишин побажала сили і витривалости до дальшої праці для добра Канади і Української Держави.

Після привітів господар попросив до кінцевої молитви о. Юрія Галицю, і просив гостей залишитись вислухати мистецьку частину наших святкувань.

Частина головного стола: справа — господар бенкету Василь Рекуляк, Корнило Когутяк з дружиною Дарією, Стефан Климців з дружиною, о. мітр. Роман Ганкевич, голова Крайової Управи Лев Бабій.

Відслонилась завіса і на гарно прибраній Франком Салітринським сцені присутні побачили між двома датами 1952 і 1997 дивізійного левика і китиці червоної калини. В мистецькій частині виступив Квінтет бандуристів в складі: Євгенія Лапко, Василь Лапко, Богдан Темнюк, Петро Мельничук і Андрій Бурак. Відспівали вони п'ять народних і повстанських пісень.

Василь Рекуляк, який вміло перепровадив бенкет, подякував всечесним отцям, представникам організацій, побратимам дивізійникам, які прибули так чисельно в уніформах з Рочестеру, Боффало, Торонта, Гамільтону, гостям за чисельну (біля 200 людей) участь, паням за смачно і обильно приготований обід, який акуратно, чемно і вправно рознесли молоді дівчата і хлопці, вдягнені в гарні однострої, Квінтетові бандуристів і членам Комітету за співпрацю.

Добромир Казанівський

Едмонтон

ЛИСТ ДО ПОСЛА УКРАЇНИ

Його Ексцеленція Володимир Фуркало
Амбасадор України

Пане Амбасадоре!

Управа станиці колишніх вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії в Едмонтоні з великою радістю очікувала Вашого приїзду і стрічі з Вами, заплянованих Конґресом Українців Канади, Провінційною Радою Альберти.

Ми сподівалися почути від Вас про найновіші новини відносно співпраці Канади і її помочі Україні і розказати та поділитися з Вами тими справами, які нас, колишніх вояків, турбують і наносять душевний біль.

Управа станиці, на свойому засіданні, уповноважила нашого представника поставити Вам кілька питань.

На превеликий жаль, з огляду на те, що заплянована Ваша візита з непередбачених обставин не відбулася, ми рішили переслати ці питання Вам листовно. Вони слідуючі:

Чому ми, колишні вояки, які боролися за самостійну Україну і присягли на Її вірність, щоби дістати дозвіл на відвідини рідні в Україні, мусимо мати від неї визов-запрошення?

Подібні вимоги були за часу існування Радянського Союзу. Тоді радянська влада уважала нас за своїх горожан. Чому зараз, коли Україна стала самостійною державою, нам, які боролися за цю самостійність і навіть дехто з нас був коoптований в члени Спілки Офіцерів України і є нагороджений "Офіцерським Хрестом з Мечами", на зворотній сторінці якого є напис "За Україну, за Її Волю", не належиться, якщо не повне то принайменше почесне горожанство України?

Чому і як довго в самостійній Україні українська прокуратура покликається на закони бувшого Союзу і відмовляє реабілітації тим колишнім воякам, які були суджені і відбули каторгу за те, що боролися за самостійну Україну, яка вже від 6-ти років є вільною, самостійною державою?

Як довго будуть майоріти і прикрашувати державні і громадські будівлі символи колишньої злочинної комуністичної влади?

Остаємо з належною пошаною до Вас, пане Амбасадоре, і ласкаво просимо дати нам відповідь на ці питання.

За Управу станиці

Михайло Кучер — голова

Копії: Конґрес Українців Канади, Провінційна Рада Алберти.
Братство кол. вояків 1-ої УД УНА, Краєва Управа, Торонто.

Станиця в Едмонтоні отримала від дост. посла В. Фуркала листа, в якому він, самозрозуміло старається виправдати й пояснити розпорядження Уряду України. (Цей лист опублікований в едмонтонських "Українських вістях" за листопад 1997). Одначе, в справі т. зв. "реабілітації" кол. вояків дивізії "Галичина" (тобто визнання їх як ветеранів, які боролися за державність України), внизу поміщений лист Генерального прокурора України не потребує пояснень.

Редакція ВК.

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
252601, м. Київ 11, Раницька, 13/15

м. Івано-Франківськ, вул. Е. Коновальця
103/4
Заборовському Я. Ю.

Ваше звернення щодо реабілітації вояків дивізії "СС-Галичина" розглянуто.

Роз'яснюю, що відповідно до ст. 2. ч. 2 Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" від 17. 04. 91 р. реабілітації не підлягають особи, стосовно яких в матеріялах кримінальних справ є сукупність доказів, які підтверджують обгрунтованість притягнення їх до відповідальності за злочини проти людства та людяності, каральні акції по відношенню до мирного населення, убивства, катування громадян та пособництво в цьому окупантам в період Великої Вітчизняної війни.

Злочини проти миру та людтсва (ст. 2 ч. 2) — це злочини кваліфіковані за Законом No. 10 Контрольної Ради у Німеччині від 20 грудня 1945 р. "Про покарання осіб, винних у військових злочинах, злочинах проти миру та проти людства" і згідно з Указом Верховної Ради СРСР від 19. 04. 43 р. "Про міру покарання для німецько-фашистських злочинців, шпигунів, зрадників Батьківщини з боку радянських громадян та їх посібників".

Як передбачено п. 5 постанови Верховної Ради України від 24. 12. 93 р. "Про тлумачення Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні", виходячи з загальноприйнятих принципів міжнародного права та на підставі наведених нормативних актів, не можуть бути реабілітовані за Законом України "Про реабі-

літацію жертв політичних репресій на Україні" засуджені особи, які під час другої світової війни служили в військах СС та інших військових формуваннях Німеччини і її сателітів.

Внесення змін до цих нормативних актів чи тлумачення їх не входить до компетенції Генпрокуратури України.

Одночасно повідомляю, що органи прокуратури відповідно до ст. 7 Закону України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" здійснюють перевірку кожної з архівних справ і при наявності підстав приймають рішення щодо реабілітації необгрунтовано засуджених або про відмову в реабілітації.

Додаток: на 10 арк.

Прокурор відділу
Генеральної прокуратури
України *Л. Макоютинська*

М. Кучер

РІЧНИЦЯ БОЇВ ПІД БРОДАМИ

Едмонтонська станиця від самого початку її заложення відмічує кожного року річницю боїв під Бродами. Такі поминки відбулися і цього року 24-го липня в Домі Української Молоді, з участю близько 80 осіб — членів станиці, їхніх подруг і приятелів.

Поминальні сходини відкрив голова станиці М. Кучер, попросив хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять полеглих в липні 1944 року. У своєму слові проаналізував значення Дивізії, яка стала ще одним кільцем у ланцюгу змагань українського народу до самостійности.

Згодом Панахиду відправив станичний капелян, бувший дивізійник, о. мітрат Василь Мартиник.

По відслуженні Панахиди присутні побачили відео з ювілейних святкувань 50-ліття створення Дивізії "Галичина", які відбулися 1993 року у Львові та на місцях прориву дивізії з більшовицького окруження.

Після сходин побратими М. Зубрицький, М. Свистун і Д. Радьо приготовили перекуску.

При цій нагоді М. Зубрицький докінчив збірку фондів на закуп слухових апаратів для школи глухих дітей в Теребовлі, на заклик, який поміщений в пресі, кол. дивізійником, а тепер першим заступником президента СКУ, д-ром В. Веригою. Він прислав подяку за збірку в сумі 1000 дол., повідомляючи, що закуп слуховив апаратів робиться через Канадську міжнародну службу для глухих. Досі закуплено 27 таких апаратів, а 18 Канадська служба подарувала для школи та один апарат для учителя.

Пожертви склали: Станиця 150 дол., Я. і С. Чиховські — 100, по 50.00: В. Будний, З. Чамбул, М. і Д. Кучер, З. і М. Прокоп, Д. Радьо,

М. і О. Свистун, І. і О. Вархола, М. і М. Зубрицький, по 30.00: Я. Федеркевич і І. Максимів, В. Бойко — 25.00, по 20.00: С. Балишин, Р. Березович, Р. і А. Чучман, В. і С. Духній, І. Федорків, П. Косик, І. Косинський, С. Марків, Р. Небожук, Б. і О. Небожук; М. Шрам — 15.00, по 10.00: С. Гнатюк, І. Лошук і С. Войтів.

* * *

На Зелені Свята соборну панахиду за усіх, які віддали своє життя за волю України, на українському цвинтарі св. Михайла відправив Владика Лаврентій Гушуляк в сослуженні десятьох священиків. Він виголосив дуже змістовну проповідь.

Панахида під пам'ятником Борцям за волю України.

Промовляє Владика Лаврентій Гушуляк, позаду прапороносці, зліва: Р. Чучман, І. Вархола і С. Сумка. Фото М. Кучера.

На цьому цвинтарі, з ініціятиви Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, побудовано пам'ятник БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ, посвячення якого довершив Патріярх Йосиф Сліпий.

В Едмонтоні уже ввійшло в традицію, що функції, пов'язані з відправою, проводять і відповідають колишні дивізійники.

За порядок в часі Панахиди і введення прапорів відповідав П. Бойків, вінок зложив голова станиці М. Кучер, за чіплення жетонів на фонд "Опіка Могил" відповідальним був М. Зубрицький.

Цьогорічна збірка принесла 200 дол., які переслано до Братства "Броди-Лев" на впорядкування могил загинулих вояків дивізії "Галичина" під Бродами на меморіяльному цвинтарі, між селами Ясенівцями і Червоним, біля Золочева. Там цього року 22-го липня освячено каплицю і могилу невідомого вояка.

Просимо присилати ПЕРЕДплату за журнал своєчасно.
Не забувайте і про пресфонд.
Ми не можемо посилати журнал "на кредит".

РАДІСНИХ СВЯТ
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ТА
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

Вільному українському Народові, українським церковним Ієрархам, Проводам українських організацій, Членам Головної, Краєвих і Станичних Управ Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, Братству "Броди-Лев", Редакції і Адміністрації "Вістей Комбатанта", всій дивізійній Братії та їх Родинам, Комбатантам усіх українських збройних формацій та всій українській спільноті

бажають

УПРАВА і ЧЛЕНИ

Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Едмонтоні, Альберта, Канада

За Управу:

Богдан Небожук
секретар

Михайло Кучер
голова

25-ий КРАЙОВИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД

З'їзд відбувся за традицією минулих років під час Дня Праці в суботу, 30-го серпня ц. р., на оселі "Верховина" в Ґлен Спей, Н.Й. Такі з'їзди відбуваються щодва роки, на яких Крайова Управа Братства звітує про свою працю, встановлюються дальші напрямні та обирається нову управу на наступну дворічну каденцію. На з'їзд прибуло 49 умандатованих делегатів з 10-ох станиць Братства та деякі уповноважені зі загального числа 6-ох, з місцевостей, де станиць Братства немає. Окрім того прибули члени Братства з Канади та численні приятелі і гості.

Ветерани Дивізії "Галичина" перед відмаршом на Службу Божу і Панахиду.

Наради проходили під проводом обраної президії, в яку входили Іван Скіра — голова, Володимир Зуляк — 1-ий, Осип Голинський — 2-ий заступники, Березовський Михайло — секретар.

Уступаючий голова Євген Шипайло обширно поінформував присутніх про діяльність управи, яка проходила у таких напрямках:

- Як і в попередніх роках, йшла допомога побратимам-дивізійникам в Україні.

● Підтримка музеїв у Галичині і в Києві, які співпрацюють з Братством і виставляють експонати, пов'язані з історією Дивізії — фінансово та збиранням для них матеріялів про Дивізію.

● Нав'язування контактів зі Збройними Силами України та фінансова допомога у видаванні україномовних підручників для військових шкіл в Україні та допомога журналові "Військо України" в Києві.

● Фінансова підтримка видавничої діяльности Братства, дописи до преси про діяльність Братства, спияння процесові демократизації в Україні тощо.

● Оборона доброго імени кол. вояків-дивізійників.

Допомогу побратимам-дивізійникам в Україні координував Юрій Ференцевич і при співучасті Суспільної Служби Комбатанта в Україну передано допомогу в сумі понад 56.000 дол. та три комп'ютерні системи: для Історичного Музею у Львові, для Севастопольського Воєнно-Морського Інституту, для редакції журналу "Військо України". Крайова Управа допомагала теж військовим училищам в Україні, наприклад, Донецькому Військовому Ліцею. Окрім того, виплачувано одноразові допомоги для різних установ в Україні, котрі працюють над приверненням національного обличчя та демократизацією України, і також установам діяспори, як наприклад НТШ в Сарселі.

Крайова Управа зайнялася збіркою експонатів про Дивізію для Історичного Музею у Львові, де є окремий відділ про визвольну боротьбу українського народу під час Другої світової війни.

Члени управи відбули ряд зустрічей з військовиками Збройних Сил України, котрі відвідували ЗСА, та від них довідувались про стан, потреби та проблеми сучасного Українського Війська. В міру можливостей, Братство уділювало допомогу. Члени управи взяли участь у світовій зустрічі Українських Комбатантських Організацій в липні ц. р. у Львові та посвяченні церкви-каплиці на меморіяльному кладовищі в Ляцькому-Червоному на Золочівщині, де перепохоронені вояки, котрі полягли в бою під Бродами. Відшукання тлінних останків полеглих та їхнє перепохования на цей цвинтар триває. Цю працю виконує Галицьке Братство кол. Вояків 1-УД УНА зі Львова, а фінансову допомогу дає Крайова Управа Братства в Америці та Братство Охорони Воєнних Могил "Броди-Лев" в Нью-Йорку.

За усталеною рік-річно традицією, члени управи та побратими зі станиць Нью-Йорк та Нюарк у Провідну Неділю відвідували могили померлих побратимів-дивізійників на кладовищі в С. Бавнд Брук, Н. Дж., а опісля на Зелені Свята вшанували пам'ять полеглих на символічній могилі в Глен Спей, Н.Й.

Заходами Крайової Управи видано "відео" про Дивізію, в якому є знімки з часів набору, вишколу та боїв Дивізії. Є подана історія Дивізії та пісні у виконанні дивізійного хору.

На жаль, час до часу появляються ще наклепи на Дивізію, не тільки на цьому континенті, але навіть в офіційних публікаціях в Україні. Крайова Управа реагувала на це змісця, висилаючи протести та спростування до державних чинників.

Зчерги подали звіти зі своєї діяльности всі станиці Братства. Після уділення абсолюторії переобрано крайову управу в такому самому складі, як попередньо, під головуванням Євгена Шипайла, який подякував за вибір та накреслив напрямні праці на наступні два роки.

В неділю учасники з'їзду відмаршували на військовий лад до місцевої церкви св. Володимира, вислухали Службу Божу та взяли участь у соборній Панахиді, відправленій перед символічною могилою полеглих за волю України.

Під час бенкету в суботу ввечері та спільного обіду в неділю присутні члени Братства відновили та продовжили сердечну дружбу, котра мала свій початок під час боїв на фронтах Другої світової війни. З'їзд відвідав виконуючий обов'язки військового аташе України в ЗСА, полковник Олександер І. Галака, котрий в короткому слові передав привіт від Збройних Сил України. Окрім того присутні привітали в своєму гурті Михайла Ореста Лоґуша, майора Американської Армії, який написав книжку під заголовком "Galicia Division. The Waffen SS Grenadier Division 1943-45" та опублікував її в американському видавництві, котре спеціялізується у воєнній тематиці. У цій книжці автор, по виконанні великої дослідної праці, обширно представляє обставини довкола творення Дивізії та її історію. Ця книжка є цінним джерелом інформації про Дивізію серед дуже нечисленних публікацій в англійській мові. Вона стане авторитетним запереченням усіх абсурдних наклепів, які час від часу ще появляються у засобах масової інформації. Слід відзначити, що автор є сином вояка Дивізії, покійного вже Тараса Лоґуша.

Роман Гавриляк

ВІДЗНАЧЕННЯ ІВАНКИ МАЗУРОК

Під час З'їзду голова Є. Шипайло (справа), в асисті члена КУ Р. Кобрина вручив пані Іванці Мазурок Золотий хрест за особливі заслуги. Пані Іванка, вдова по відомому дивізійному активістові й підприємцеві Степанові, співпрацює з філядельфійською станицею Братства від часу її заснування, а її прізвище часто бачимо між щедрими жертводавцями на громадські установи, в тому числі на пресфонд *Вістей комбатанта.*

Христос Родився! **Славіть Його!**

Із світлим празником Різдва Христового та Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Дітройт, Міш., США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

УПРАВА СТАНИЦІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Рочестері, Н.Й., США

Христос Родився! *Славіть Його!*

Із світлим празником Різдва Христового і Нового Року, вітаємо Головну Управу Братства, Краєві Управи, Станиці та всю нашу Дивізійну Братію та бажаємо радісних свят Різдва Христового та щасливого Нового Року.

СТАНИЦЯ БРАТСТВА КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
Клівленд, США

Христос Родився!

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року всьому українському вояцтву, їх родинам, усій українській спільноті та побратимам нашої Станиці

бажає

СТАНИЦЯ КОЛ. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА
в Тандер Бей, Канада

Веселих Свят Різдва Христового та щасливого Нового Року!

Українському вояцтву, їх родинам, Українській спільноті пересилають

ДРУЗІ ДИВІЗІЙНИКИ
зі Саскатуну, Канада

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В часі від 1 вересня до 20 листопада 1997 р. надійшли такі вплати на пресовий фонд журналу Вістей Комбатанта:

В дні 8. 09. 97 р., по короткій недузі відійшов у вічність наш побратим, старшина, громадський діяч св. п. Ігор Чмола. В Його пам'ять надійшли вплати на пресфонд від:

Христини і Юрія Ференцевичів — Дж. Сіті	**100.00**
Лесі і Зенона Коповків, Боффало	**50.00**
Романа Микити, Клифтон	**25.00**
Богдана Артимишина, Філядельфія	**25.00**
Д-р Володимира і Анни Мотиків, Фльорида	**100.00**
Д-р Олега Ратича, Едісон	**100.00**
Д-р Юрія і Оксани Мельниковичів, Арізона	**50.00**
Катрі і Атанаса Кобринів, Фльорида	**20.00**

Разом з вплатами, надіслано щирі вислови співчуття дружині Олі з родиною та братові Асикові з родиною **Разом** **470.00**

Замість квітів на свіжу могилу св. п. Анни Скиби, дружини побратима і приятеля Петра зложили **по дол. 30.00**: Богдан Баб'як і Е. П. Костюк, **дол. 25.00:** С. Теліщук, **дол. 20.00**: М. Василечко, **дол. 10.00:** І. Вахнянин, всі з Монтреалю. **Разом** **115.00**

Іванна Мазурок, Філядельфія, в 17-ту болючу річницю відходу у засвіти мужа св. п. Степана (7. 12. 1980) **100.00**

Оля і Любомир Ванкевичі, Торонто. Замість квітів на свіжу могилу св. п. Марійнни Ляльки, доні посестри Валі Цукровської **50.00**

Катрія і Атанас Кобрини, Фльорида, замість квітів на могилу нашої приятельки, добродійки та куми св. п. Валентини Кульчицької, дружини Омеляна **50.00**

Замість квітів на могилу нашого приятеля св. п. Богдана Головода **20.00** **Разом** **70.00**

Д-р Павло Пундій, Чікаґо, в пам'ять св. п. д-р Плятона Лушпинського **25.00**

— * —

Станиця Братства кол. вояків. 1 УД УНА Ст. Кетеринс з приводу відмічення 45-ліття від заснування Станиці **100.00**

Д-р Мирослав Небелюк, Торонто **95.00**

Роман М. Ваврів — Пуерто Ріко **30.00**

По дол. 20.00: Д-р Володимир Король, Фльорида, Святослав Василько, Володимир Рівний, Микола Атаманюк, д-р Олег Островський і Осип Чуйко — з Англії і Михайло Бойчук, Саск. **140.00**

Теодор Юркевич, Торонто **15.00**

По дол. 10.00: Богдан Баб'як — Монтреаль, Василь Катериняк — Ст. Кетеринс, Осип Торищак — Садбури і Юліян Чорній — Чікаґо, Володимир Папірчук — Калґари **Разом** **50.00**

По 5.00.: Богдан Шарко, Німеччина, Михайло Савчук, Т. Бей **10.00**

Пересилаємо наше щире співчуття родинам і приятелям покійних: св. п.: Ігоря Чмоли, Анни Скиби, Степана Мазурка, Марійнни Ляльки, Валентини Кульчицької, д-ра Плятона Лушпинського і Богдана Головода.

Всім жертводавцям наша щира подяка. Просимо надалі пам'ятати про потреби нашого і вашого журналу. *Адміністрація В. К.*

Ті, що відійшли

БОРИС ШКАНДРІЙ-БОГДАН БОРА
* 11. IV. 1920-+20.VIII. 1997

У місті Лідс у Великій Британії відійшов у вічність по довгій недузі член "Т-ва Українських Літераторів у Великій Британії" поет Борис Шкандрій-Богдан Бора.

Покійний народився в селі Павелчі (сьогодні Павлівка) Станиславівського повіту. У 1940 р. закінчив українську гімназію у Станиславові, згодом навчався на педагогічних курсах в Станиславові і Коломиї. До 1943 р. вчителював у рідному селі, коли зголосився до Дивізії "Галичина". Після вишколів, в ранзі хорунжого виїхав на фронт.

Богдан Бора почав писати ще в гімназії, у 1940 р. вийшла друком його перша збірка поезій "Поля". В полоні в Ріміні написав 2 збірки поезій: "В дорозі" та "У вирію", що були видані в таборі на цикльостилі. У 1947 р. переїхав до Вел. Британії, де після звільнення з полону включився у громадське життя, ставши головою Спілки Українських Учителів і Виховників. Для шкіл українознавства написав методич-ний підручник.

У 1972 р. Союз Українців у Вел. Британії видав повну збірку його поезій п. з. "Твердь і ніжність" із передмовою д-ра Святомира Фостуна, який високо цінив його творчість. У 1982 р. накладом "Б-тва кол. вояків 1-ої УД УНА" і Об'єднання бувших вояків-українців у Вел. Британії вийшла друком чергова збірка поезій п. з. "Буремні дні". Чимало його віршів були друковані в "Українській Думці", у "Визвольному Шляху" в Лондоні й інших часописах і журналах.

Похорону довершив 27 серпня в місті Лідс о. Якуб'як і виголосив обширну прощальну проповідь, а в домі Покійного відбулась тризна.

Богдан Бора залишив дружину Ольгу, синів: Мирослава — профе-

сора славістики у Вінніпеґу, та Олега — економіста і п'ятеро внуків.

Покійний був прикладним патріотом, поетом, якого творчість високо оцінила літературна критика. Свою збірку "Тверді і ніжність" закінчив зворушливим епілогом:

Пройду дороги скромности аскетом,
Втомившись, тихо й мовчки відійду
І високо над голубим наметом
Чоло на білу хмарку покладу.

Вінків не треба, ні пучка шавлії
Лише достойно, з іскрою тепла,
Вклоніться низько матері Марії
Яка мене народові дала.

Б. Шарко

ІВАН КАРАБІН
*1. І. 1927 — +7. VIII. 1977

Народився у Прибилові, пов. Товмаля, Станиславівської області. Брав участь в битві під Бродами. Після виходу з полону з Ріміні осів в Карльруге (Німеччина), де включився активно в громадську діяльність як голова Клітини УХР до його розв'язання і як організатор і отаман УВК в Німеччини, з котрого пізніше вийшов.

Разом із полк. Армії УНР М. Хомичевським, а по його смерти особисто піклувався пам'ятникоммемуаром, збудованим 1918 р. українцями-солдатами царської армії, за проєктом скульптура М. Паращука, у Раштаті в провінції Баден.

Від 1915 до 1918 р. перебувало 15.000 українців в таборах полонених у Раштаті, Вецлярі й Зальцведелі, з них 196 померли і похоронені на цвинтарі в Нідербіль, де здвигнуло пам'ятник 1965 р. Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині.

Стараннями Союзу Визволення України полонені були репатріовані в Україну, де з ініціятиви ген. В. Зелінського створено з них дві дивізії: "синьожупанників" і "сірожупанників", (назва їхня зв'язана із кольором їхніх мундирів), їхні частини були включені в боротьбу з большевиками.

Покійній І. Карабін з посвятою доглядав оба пам'ятники, як і 196 поодиноких могил на цвинтарі, що їх треба було щорічно відсвіжити. В листопаді щорічно відправляли душпастирі з Карльруге, о. д-р М. Гаргай, а пізніше о. д-р І. Отринський панахиди під пам'ятниками з участю дивізійників з Мюнхену і Штуттґарщини, представника німецької Бундесвери, деколи і Управи міста та німецьких приятелів, що їх потрапив Покійний зацікавити нашими визвольними змаганнями, про що завжди з його ініціятиви звітувала місцева преса.

Найбільшою заслугою Покійного було добитися в Управі міста переміщення таблиці на пам'ятнику з написом: "Тут перебували в полоні в рр. 1915-1918 "совєтскіе ґраждані". Таблицю прикріплено незамітно у стіп пам'ятника, зовсім усунути її тоді не можна було з огляду на присутність совєтської місії.

Як дивізійник Покійний відзначував кількакратно річницю бою під Бродами жалібним святом з програмою, на яке приїздили гості із Штуттґарщини і Мюнхену. Покійний відзначався енерґією й організаційним хистом.

Похорону довершив 21. 08. на цвинтарі у Карльсруге о. д-р І. Ортинський та виголосив прощальне слово.

Крайова Управа Б-тва
кол. вояків 1-ої УД УНА
в Німеччині

БОГДАН ГОЛОВІД
*24. VIII. 1924-+21. IX. 1997

У Ст. Петерсбургу, Фльорида, несподівано помер загально відомий і заслужений громадський діяч і професіоналіст Богдан Головід.

Народився Покійний у с. Торки, біля Медики, недалеко Перемишля, у родині греко-католицького священика Стефана і Олени Головодів, який перед вирушенням на захід був парохом у с. Гломча біля Сянока, а прибувши до ЗСА, був душпастирем у Клівленді, Огайо.

Богдан Головід спершу ходив до гімназії у Перемишлі, а згодом у Ярославі, звідки вступив до Дивізії "Галичина". В Дивізії був у протикомуністичних діях у Словаччині, Словенії та у фронтових боях в Австрії.

У травні 1945 р. Покійний попав у американський полон в Австрії. Звільнений з полону, старався дістатись до українського табору в Зальцбурзі, але там його і його двох друзів-дивізійників не прийняли, і він жив приватно.

До ЗСА прибув у 1950 році і поселився в Нью-Йорку, де кілька літ працював у книгарні "Сурма". Заощадивши дещо грошей, він поїхав до Австрії, щоб студіювати медицину в університеті в м. Іннсбрук. Та грошей мав обмаль і не закінчивши студій, повернувся до Нью-Йорку, де вступив на працю до фірми "Штехерт Гафнер Паблішінг", яка друкувала наукові книжки та підручники. Згодом виїхав до Нью-Гейвен, Коннектикат, на працю в атомно-електричній станції. Але й тут довго не загрів місця й переїхав на Фльориду та оселився в Ст. Петерсбурзі в 1970 році.

У Ст. Петерсбурзі Богдан Головід зложив іспити на ліцензію продажі реальностей та здобув кваліфікацію публічного нотаря. Був він тут надзвичайно активний, допомагав усім сюди прибулим українцям. З різних стейтів ЗСА, провінцій Канади, Польщі та України прибували сюди люди на вакації чи напостійно, й він їм допомагав, опікувався і дораджував, наприклад, як одержати американську пенсію чи пенсії з інших країн, де вони працювали, такі як: Німеччина, Австрія, Бельгія та Велика Британія. Виповнював податкові звіти, реклямації, допомагав в імігpаційних справах, перекладах і нотаріяльно підтверджував документи. Збирав він фонди на численні всеукраїнські проєкти, як допомога дисидентам і політичним втікачам з Польщі та з України, на закуп будинку амбасади України у Вашінгтоні, на видання Енциклопедії України, Києво-Могилянську Академію, Наукове Товариство ім. Т. Шевченка і ряд інших проєктів.

Адмінстрував будинки. Допомагав у потребах наших обох церков Українсько-Католицької та Українсько-Православної. Дуже влучно назвав його підчас Панахиди о. мітрат Матей Берко — парох Української Католицької Церкви Богоявлення Господнього в Ст. Петерсбурґу: "Необраний і незделярований мер української громади".

Після наглого виливу крови ("строк"), 13 вересня 1997 р. вранці, Богдан Головід втратив притомність і в шпиталі св. Антонія помер один тиждень пізніше, не повернувшись до пам'яти.

Похоронні відправи провів о. мітрат М. Берко, а в похороні також взяв участь митрофорний протоієрей о. Михайло Питляк — парох

місцевої Української Православної Церкви ім. св. Михаїла. Велика кількість мешканців міста та околиці супроваджували Покійного на кладовище Кальварія Римо Католицької дієцезії в Ст. Петерсбурзі. Зі зворушливими словами виступали підчас похоронних відправ і на тризні отці М. Берко, М. Питляк, дивізійний побратим Володимир Шкільник та пані Стефанія Цегельська.

Великим патріотом України був Покійний. Їздив в Україну, тішився незалежністю України, підтримував заходи у збереженні української субстанції на поселеннях, був членом Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

Родині Покійного — сестрі Мирославі, шваґрові Каролеві Черни та їх дочкам з родинам, шваґрові Борисові Бучинському та синам з родинами складаємо наші глибокі співчуття.

Остап Сокольський

Д-Р ПЛЯТОН ЛУШПИНСЬКИЙ
*14. VII. 1912 — +25. VI. 1997

Ділимося сумною вісткою з України, що помер д-р Плятон Лушпинський, колишній лікар-дентист дивізії "Галичина" і політв'язень совєтських концтаборів на Сибірі, а потім знаний дентист у Львові і Перемишлянах біля Львова.

Пройшов він совєтське пекло ув'язнення і допитів, а потім каторгу на Сибірі. Страждав і мучився, але не заломився і нікого не зрадив. Вкінці повернувся на рідну землю, де працював дентистом у Перемишлянах і помер з честю на 85-му році свого життя.

Його життєвий шлях та діяльність гарно описала у своїх спогадах його вірна дружина Маруся Боцюрків Лушпинська. Вона також була арештована і заслана на Сибір, а після звільнення закінчила заочно фармацевтичні студії та одержала ступінь магістра Одеського Медичного Інституту.

Д-р Плятон Лушпинський народився в селі Микитинці, Косівського району, у священичій родині отця Іларіона і Мальвіни (з роду Онуська) Лушпинських. Батько його був капеляном Січових Стрільців, а потім довголітним парохом в трьох малих селах — Помірці, Ріпинці і Заліщики Малі, Бучацького району.

Шість літ середньої освіти відбув у гімназії в Бучачі, а останні два роки в українській гімназії в Станиславові (тепер Івано-Франківськ), де в 1932-му році склав іспит зрілости. Дентистичні студії (за інтервенцією і допомогою Митрополита Андрея Шептицького) почав у Варшаві, які перервала 2-га світова війна в 1939

році. Закінчив студії в 1942 р. у Берлінському університеті.

В 1939 році одружився зі студенткою фармації Марусею Боцюрків.

Як дентист зголосився до дивізії "Галичина". Попав у большевицький полон під Бродами. Спочатку в полоні зняли з нього чоботи і шлюбну обручку, і так босого гнали по каміннях при страшній липневій спеці. По дорозі, під лісом, втік і заховався в лісі на дереві. Ночами щасливо пробрався до Львова.

У Львові зразу зайшов на помешкання панства Перфецьких, які вже втікли, а залишилася тільки їхня няня, яке сейчас повідомила його дружину Марусю. Зі сльозами радости побачила свого мужа у страшному виді та ним заопікувалася.

Спочатку Плятон замешкав у своєї тіточної сестри Нюні Чеховської Новаківської та почав працювати на вільному кріслі у лікарядентиста д-ра Барвінського. В тому часі з іншими товаришами спробував невдалу втечу на другий бік фронту під Старим Самбором.

По щасливому повороті до Львова влаштувався на професійній праці в поліклініці на Академічній вулиці, де почав організувати зуболікарську та зуботехнічну школу.

Далі працюючи у д-ра Барвінського, познайомився із Жданом Новаківським, який по смерти батька жив у Митрополичій палаті та приводив пацієнтів із св. Юра.. Тоді лікував зуби Митополита Йосифа Сліпого та ще перед смертю Митрополита Андрея Шептицького, якому "мав честь" вирвати останнього зуба.

11-го квітня 1945 р. арештовано Митрополита Йосифа Сліпого і всіх єпископів, а наступного дня — д-ра Плятона Лушпинського. КҐБ знав, що д-р Плятон був у Дивізії, та за те його не судили. Для КҐБ головне було обвинуватити його за зв'язки між УПА й церквою, а зокрема з Митрополитом Йосифом Сліпим. Допитували, мучили, (обливали зимною водою, щоб не спав) разом з Олесем Ясеницьким і його сестрою д-ром Марусею.

Засудили д-ра Лушпинського на 15 літ каторги. Хотіли його зламати і змусити, щоб дав зізнання проти Митрополита Йосифа Сліпого, але він нічого злого проти нього не сказав. По допитах їх обидвох разом, при прощанні Митополит Йосиф Сліпий сказав, що з вдячности ніколи Плятона не забуде і кожного дня буде за нього молитися. Плятон вірив, що ці молитви охороняли його через ціле його життя.

Після суду перевели його до загальної Лукіянівської тюрми, де в страшних умовах перебув ще два роки. Тут зорганізував відсіч-оборони проти "блатних" в'язнів, які обкрадали і знущалися над політичними в'язнями.

Тим часом КҐБ арештував та вивіз на Сибір його дружину Марусю, а її маму і тету вивезли до Казахстану.

Після двох років тюрми в Києві вивезли д-ра Лушпинського через Харків на Сибір до Тайшенських лагерів в Іркутську область. Тут він стрінувся з іншими політв'язнями та з д-ром Василем Кархутом. Вони працювали на каторжній роботі, а зчасом професійно, даючи лікарську і дентистичну поміч в'язням і начальству (навіть лікував зуби генералові лагерних військ).

В 1948 р. д-ра Лушпинського перевели в Магаданські лагери на Колимі, де видобували золото. Тут тяжко хворів на дизентерію та лежав

у таборовій лікарні, звідки вийшов живим завдяки добрим людям.

Після видужання і одержання дентистичних інструментів, почав працювати таборовим дентистом, хоч кілька разів був у карцері, де відморозив собі ноги, які його боліли до самої смерти.

В 1955 році, як інвалід, був звільнений із Колими, та переїхав у Анжеро-Суджернськ (Кемеровська область), де зустрівся з тещею і тетою, а потім з дружиною Марусею, яка вернула з лагеру кілька місяців пізніше. Звідси відбув подорож в Україну, відвідав батька, який не перейшов на православ'я, але переховувався і душпастирював між добрими людьми.

Повернувшись на Сибір, почав працювати старшим стоматологом в Анжерці, хоча не мав диплому, але велику шану від лікарів і від своїх пацієнтів.

Також мав великі труднощі з одержанням копії диплому з Берлінського університету. Аж по 7-ох роках інтенсивного старання одержав нострифікацію і дозвіл з Москви на працю як лікар-дентист.

В 1958 р. повернувся з родиною в Україну, однак йому не позволили мешкати і працювати у Львові. По тяжких трудах приписали його до Перемишлян, (тоді забрав свойого батька зі Снятина до себе), де працював дентистом до своєї смерти.

В житті мучився і страждав, але нікого не зрадив. Любив свою родину і Україну та свою професію.

Складаємо наші щирі співчуття його дружині Марусі, братові Тарасові, сестрі Лідії Синенькій та шваґрові д-рові Богданові Боцюркові з родинами.

Д-р Павло Пундій

ІВАН ЛЯШ
***28. I. 1923 — +27. VIII. 1997**

Несподівано, на 75 році життя, відійшов з рядів Станиці Братства 1 УД УНА в Дітройті її взірцевий член, колишній голова і до самого відходу у вічність член Управи Станиці. Залишив Іван Ляш у невимовному смутку дружину Ірину, доньок Олю, Марійку, Галю, Христю і Адріянну, чотирьох зятів і шестеро внуків. Величаво в далеку дорогу прощали його друзі-побратими й чисельна українська громада великого Дітройту. Члени Станиці віддали йому останній салют і разом із членами його родини несли труну на цвинтар Воскресіння.

Народився Іван Ляш в селі Піски біля Львова в патріотичній родині. Після успішного закінчення Головної гімназії у Львові, в 1943 році вступає в ряди Дивізії "Галичина" і разом з нею проходить усі етапи її боротьби. Після закінчення війни якийсь час перебуває в Мюнхені, де студіює економічні науки.

В 1949 році емігрує до США і поселюється в місті Дітройт. У 1950 році одружується з Іриною Дуда.

Нагородив Бог подружжя Ляшів п'ятьма донями, яких виховали вони у великій любові до своєї Церкви і Батьківщини.

В Дітройті Іван на спілку відкриває підприємство продукції частин для літаків і інших прецизних інструментів. Довгі години праці і часті поїздки у бізнесових справах, в яких тоді, коли вже не було у нього багато сил, вірно додержувала йому товариства дружина Ірина, не перешкоджували йому брати жваву часть у житті Станиці й громади.

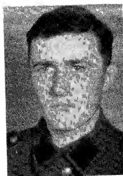
В 1991 році Україна стає вільною, і Іван Ляш знову стає до праці для своєї улюбленої батьківщини: стає членом Комітету Допомоги Україні Стейту Мішіґен, входить до його Управи й ревно й щедро виконує всі обов'язки.

Останніми роками здоров'я його занепадало, але він ніколи не скаржився і не нарікав. Як справжний український патріот, член української Дивізії, гордо й чесно виконував свої обов'язки аж до кінця свого життя. За це, ніколи не забудуть його друзі, побратими й велика українська громада.

Л.Т.

ІГОР ЧМОЛА

***4. IX. 1924 — +8. IX. 1997**

У лікарні міста Бофало, Нью-Йорк, відійшов у вічність хорунжий 1 Дивізії Української Національної Армії Ігор Чмола.

Народився в Яворові. Батько його Іван (замордований большевиками в 1941 році) — один із засновників організації української молоді "Пласт" та співтворець Збройних Сил України 1918-1920 років, а мати — Параскева з Мокроусів, нащадок козацького роду.

Початкову освіту Ігор розпочав в Яворові, а продовжував її в Дрогобичі, куди в 1931 році переселилася родина. Середню освіту здобув в українській гімназії ім. Франка теж у Дрогобичі, завершивши її матурою в 1942 році. В той час був діяльний в юнацтві Організації Українськиїх Націоналістів. Згодом відбуває примусову службу в Будівельній Службі (Baudienst).

З проголошенням творення Дивізії "Галичина" Ігор стає її ентузіястом і 18 липня 1943 року, як доброволець, першим транспортом виїжджає на вишкіл. Рекрутське навчання відбуває в таборі Гайделяґер (в Пусткові біля Дембіци, Польща), підстаршинське — в Радольфцеві над Боденським озером, а старшинську школу в Позен-Трескав, яку кінчає в ранзі хорунжого. Після вишколу призначають Ігоря до Запасного полку, в якому служить до кінця війни.

По припиненню воєнних дій і капітуляції Німеччини Ігор перебуває деякий час в Інсбруці (Австрія-Тироль), вступає до чоловічого хору "Ватра" (з осідком у Ляндеку) під дириґуванням маестра Євгена Садовського.

Після переїзду до американ-

ської окупаційної зони Німеччини в 1947 році він вступає в університет в Ерлянґені, де студіює журналістику.

В березні 1950 року Ігор виїжджає зі своєю матір'ю до Бофало, США. 14 жовтня цього ж року він одружується з Ольгою Ференцевич. У 1951 р. народився син Богдан, а в 1955 році — донька Олена.

Незважаючи на те, що на хліб насушний Ігореві приходиться заробляти тяжкою фізичною працею, він всеціло включається в суспільно-громадське життя. Коли відкривається Школа українознавства в Бофало, він стає її довголітнім учителем, а згодом і директором. У 1957 році займає пост голови місцевого Осередку Української Молоді Америки (СУМА) ім. Лесі Українки, багато праці присвячує бофалівській українській католицькій парафії св. о. Миколая.

Із заснуванням в Бофало Станиці Братства колишніх вояків 1 Дивізії Української Національної Армії стає її головою, щорічно проводить збірки на воєнних інвалідів та на охорону могил загиблих українських воїнів, розповсюджує "Вісті" та всі інші видання Братства. В роках 1961-1963 був секретарем Крайової Управи Братства в США, а від 1963 до 1965 року очолював її. Коли при місцевій Станиці був організований хор "Бурлаки", Ігор став його членом і одночасно секретарем управи хору. Його обов'язком було також забезпечувати хористів нотами, що їх він власноручно переписував упродовж всього сімнадцятирічного існування цього співацького колективу.

В 1987-1990 рр. він був членом Головної ради Українського Братського Союзу і секретарем 64-го Відділу цього товариства в Бофало. Секретарем був він теж і в місцевому Клюбі емеритів.

Протягом довгих років тисячі людей мали можливість слухати його голос на хвилях етеру, оскільки Ігор був диктором радіопередачі Василя Шарвана.

Свої журналістські здібності Ігор виявляв, редаґуючи впродовж десятьох років журнал Всесвітнього Об'єднання Гуцулів "Гуцульщина". Маючи дар непересічного промовця, виступав часто не лише в Бофало, але на запрошення і по інших містах Америки і Канади з нагоди відзначання українських національних свят.

Ігор знаходив час на вишивання, залишивши колекцію зразків української вишивки, з виставками якої їздив по більших скупченях української громади Америки і Канади.

Двічі — в 1992 і 1995 роках — Ігор відвідував Україну, для якої працював все своє життя. Із першої поїздки залишив цікавий репортаж п. з. "Землею українською".

Ігор був любителем природи. Протягом багатьох років родина Ігоря разом з родиною найближчих її приятелів проводили літні відпустки, таборуючи під шатрами в різних національних парках США. Вони побували в усіх штатах Америки, за винятком Гаваїв і Аляски. Репортаж Ігоря з однієї такої подорожі друкувався в щоденнику "Свобода" осінню 1966 року.

За два дні до смерти відвідали Ігоря його внуки Андрій, Микола і Наталка, тішилися, що дідо приходить до здоров'я та запрошували його приїхати до них, до Пітсбурґу. На шпитальному ліжку, кілька годин перед смертю, робив коректу

набору 49-го числа журнала "Гуцульщина"...

Похоронні відправи відбулися 9-11 вересня 1997 року. Похоронено його на місцевому кладовищі св. Матвія, поруч могили його матері. Бофалівська громада та позамісцеві родина і приятелі своєю численною участю в похоронних відправах віддали шану світлої пам'яті Ігореві.

Т.Ч.

МИХАЙЛО МЕЛЬНИК
***10. XI. 1914 — *24. IX. 1997**

Життєва мандрівка Михайла Мельника вийшла з села Коропець, що над Дністром, де він народився в родині хлібороба, й була повною небезпек та душевних переживань. Народну школу закінчив в Коропці. Був активний в громадському житті, а головно дбав про господарську розбудову села. Завдяки його заходам у селі перестала існувати корчма. Працював у кооперативі, був членом ОУН до кінця свого життя. Село було свідоме, діяла "Просвіта", існували сильні клітини ОУН.

Підчас німецької, як і большевицької окупацій, діяло підпілля, були розбудовані повстанські криївки. Червона влада жорстоко розправлялась з підозрілими. Арештували Михайла дружину разом з сестрою, засудили на 25 років заслання. Дружина, після 8-річного заслання, повертається знеможеною до рідного села. В час неприсутности матері 4-річною Орисею заопікувались родичі Михайла та його брат Володимир.

До української дивізії пішов щоб здобути військове знання. При кінці війни, ранений, перебував у військовому шпиталі на французькій зоні окупованої Німеччини. Французька військова адміністрація співпрацювала з комуністичними органами СССР, і всіх вояків, головно з Дивізії, відсилала під примусом до СССР. Михайло втік з шпиталю, примістився на працю у німецького господаря, і так оминув репатріяції.

В Чікаґо працював робітником на залізниці, згодом у спілці з п. Палагнюком провадили овочеву крамницю.

Був членом управ Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА, Т-ва сеньйорів.

Перебуваючи поза Україною, думками був у родинному селі, родинній хаті при дружині й дочці. Декілька років тому Михайло мав велику радість вітати в Чікаґо свою дочку з мужем. Два роки тому черговий раз — і востаннє — поїхав в Україну. Радів новою церквою, що на її будову збирав датки серед знайомих і особисто зложив поваж-ну суму грошей.

О.Г.

РОЗШУК

Шукаю **Петринця Миколу Онуфріовича** — батька надобласного кур'єра ОУН-УПА Володимира Петринця ("Перебіглий") — в довоєнній еміґрації проживав у Торонті, Канада.

Його син Володимир загинув 5 березня 1945 року геройською смертю. Родина виселена в Сибір 1941 року як сім'я члена ОУН.

Після повернення пошуки батька — Петринця Миколи в Канаді не дали ніяких результатів.

внучка **Петринця Галина**, Львів, тел. 35-47-04

П.С. Матеріяли потрібні для музею.

РЕЄСТР

членів Тернопільської станції Галицького Братства кол. вояків 1УД УНА, що померли від вересня 1996 р. до 15 вересня 1997 р.

Прізвище, ім'я і по батькові	Дата народ.	Дата смерти	Місце народження Місце поховання
1. Бучак Богдан Васильович	31.03. 1923	2.10. 1996	с. Щаснівка, Терноп. м. Козова, Терноп.
2. Осадців Тадей Петрович	11.03. 1922	25.11. 1996	с. Устечко Заліщицького р-ну
3. Зарічний Іван Прокопович	7.04. 1921	4.12. 1996	с. Котів, Бережанщина с. Саранчуки, Бережан.
4. Вацлавий Степан Іванович	14.10. 1915	22.12. 1996	с. Жизномир біля Бучача
5. Кормило Петро Миколайович	28.04. 1924	25.01. 1997	с. Городниця, Гусятин. с. Постолівка, Гусятин.
6. Трач Михайло Михайлович	23.11. 1914	2.03. 1997	с. Ангелівка Заліщицького району
7. Роговський Михайло Кирилович	10.02. 1922	13.02. 1997	м. Чортків
8. Боднар Володимир Костянтинович	5.11. 1925	9.05. 1997	с. Вовківці, Тернопіль. м. Борщів
9. Романко Іван Кирилович	7.09. 1921	24.05. 1997	м. Заліщики
10. Бутчинський Ярослав Васильович	25.01. 1920	27.05. 1997	м. Дрогобич м. Тернопіль
11. Кравець Петро Онуфрійович	15.07. 1921	3.08. 1997	с. Медведівці біля Бучача
12. Глоба Юліян Дмитрович	30.03. 1921	5.08. 1997	с. Вел. Березовиця, біля Тернополя
13. Пінчук Микола Гнатович	12.06. 1910	17.08. 1997	с. Кавсько на Львів. м. Копичиці
14. Мельник Петро Павлович	12.10. 1923	1.09. 1997	с. Сапова Теребовлянщина

Тернопіль, вересня. 1997 р.

Б. Стасів

З листів до редакції

Шановна Редакція!

Пише до Вас побратим з України, член Галицького Братства кол. вояків 1-ої Української дивізії УНА, постійний читач Вашого, тобто нашого, журналу "Вісті комбатанта". Матеріяли, які Ви друкуєте в ньому, я всі перечитую з великим зацікавленням, а декотрі, і по декілька разів, тому що тематика в них, якраз та, яка нас сьогодні хвилює, цікавить, і в деякій мірі допомагає нам в нашому мисленні, орієнтації і вибору позиції в тій, чи іншій політичній обстановці на Україні, в час сьогодення. В час, коли ми маючи свою незалежну і самостійну Українську державу затруднюємось, а деколи і не можемо, розібратись не тільки в її економічних рішеннях і напрямках, але і в політичному курсі.

Я не збираюся в цьому листі до Вас проливати крокодилеві сльози з приводу всіх тих недоречностей і суперечностей тому, що мета його зовсім інша, але один факт такого рішення вкажу: як можна миритись з тим, що ті великі патріоти і будівничі колишнього Рад. Союзу (тепер вже пенсійного віку) енкаведисти, чекісти, працівники прокуратури і ті, подібних їм, наволоч, які знешкоджували патріотів і бійців за волю України і стояли на перешкоді і не допускали утворенню нашої держави, тепер, в час її існування, отримують пенсію в три і чотири рази більшу, чим ті, які боролись і страждали по таборах і тюрмах за цю державу?

Скажіть, чи є де в світі хоч би одна держава, яка так зневажливо, ганебно із презирством поставилась до своїх патріотів і бійців, які боролись за неї, і в той же час, так шанобливо, улесливо і пріоритетно до тих, які були проти неї і які ними і залишились? Я певен, що такі парадокси можливі тільки у нас на Україні, коли йде протиставлення двох владницьких структур — парляментської з її більшовицькою більшістю і урядової з її реформаторськими хоч і не дуже сміливим, напрямом. Але я оптиміст і вірю в те, що час і здоровий глузд зроблять своє і Україна в дальшому очиститься від того сміття і непотребу, які стоять на шляху до цивілізованого світу і добробуту.

Вибачте, що розпочав свій лист в таких трохи темних кольорах, і пишу про те, що Вам усім відоме, але не можу втриматись, щоби не поділитись з Вами тим, що мене болить і хвилює.

З. А.

* * *

В наступному числі починаємо друкувати Зенона А. талановито написані спомини, повні трагізму, пригод і непередбачених примх долі із боїв під Бродами, полону як німця у Києві, арешту, биття і каторги.

Редакція

Лист Наталії Курманської

У "Вістях комбатанта", ч. 4, 1997, у дописі Ігоря Федика п. н. "Молодь вивчає історію 1-ої УД УНА" (ст. 72-73) неправильно написано прізвище: Наталя Куршанська, замість Наталя Курманська. За помилку перепрошуємо. Рівночасно містимо листа від Наталі Курманської, котрий переслав до нас побр. Богдан Баб'як.

Редакція

Вельмишановний п. Богдане Баб'як!

Пише до Вас студентка 1 курсу історичного факультету Львівського державного університету.

Починаючи ще зі школи, я цікавилася історією Дивізії "Галичина", яка раніше не висвітлювалася в українській історіографії. В цьому мені допомагав мій вчитель п. Федик І.І.

Я займалася в Малій академії наук при Львівському університеті. Саме тут мені випала нагода розповісти правду про українські військові формації в німецькій армії. Я написала дві наукові роботи. У першій науковій роботі я висвітлювала тему: "Дивізія "Галичина", "Бої під Бродами".

Зліва: Василь Гудзій, Наталя Курманська, Ігор Федик

У наступному році я продовжила свої дослідження, написавши другу наукову роботу. Тема цієї наукової роботи "Українські військові формування у складі збройних сил нацистської Німеччини". З цією роботою я виступила на Всеукраїнському конкурсі-захисті наукових робіт в м. Києві, де було дуже нелегко вибороти третє місце, оскільки всі події часів II світової війни були сфальсифіковані і до сьогод-нішнього дня сприймаються невірно. Тому я поставила перед собою мету відкрити правду про людей, які воювали за незалежність своєї Батьківщини.

Навчаюсь в університеті, я хочу продовжувати дослідження цієї теми. Сподіваюся і на подальшу Вашу підтримку.

Дуже дякую за допомогу і Ваше щире серце.

З повагою
Курманська Наталя

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 1997 РІК

НА СЛУЖБІ НАРОДУ

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

ДО ІСТОРІЇ УД-УПА

З ДІЯЛЬНОСТИ ВЕТЕРАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ВЕТЕРАНИ В УКРАЇНІ

РОЗШУК

У 1943-1944 роках у дивізії "Галичина" служили мої близькі родичі

ШПАРИК ІВАН та ЗАДЕМЛЕНЮК МИКОЛА

уродженці с. Старий Гвіздець Коломийської округи.

Після відступу німецьких військ з Галичини відомостей про них не мали.

Хто знає про їхню долю, просимо писати:

Василь Шпарик
293599-Львівська область, м. Стрий
вул. Бачинської, 7, кв. 7

(Закінчення із стор. 2)

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

ВЕТЕРАНИ В УКРАЇНІ

ВЕТЕРАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

UKRAINIAN AMERICAN VETERANS

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

УКРАЇНА

КАНАДА

США

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ:

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

РОЗШУКИ

Ціна: $7.00